

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A falu.

Magyarország miniszterelnöke a községek országos kongresszusán azt mondta, hogy az ország ereje a gazdaságadalomban van. A faluban. Még magasabb helyről hallottuk ezt a megállapítást két évtizeddel ezelőtt, amikor az új honalapítás munkája megindult a romokon, de azóta is nagyon sokszor nyilatkoztak így államférfiak, társadalomtudósok, írók, falukutatók és közéletünkkel behatóan foglalkozó egyéb tényezők: egyének és egyesületek. Egészen másként hangzik ma a falu a városi ember fülében, mint hangzott néhány évtizeddel ezelőtt, amikor a benszülött városi annyit tudott a faluról, hogy sok benne a fű meg a sár, onnan jön a tej és a tojás, nincs ott se járda, se villany. Ma már nem elég ennyi a falu értékmeghatározásához, sőt a falu, a legilletékesebb nyilatkozatok szerint, a nemzet történelmi életútján a pajzs, az erő s minden más csak mögötte sorakozik.

Nem először írunk mi is erről és lehet, hogy egyszer már meg is kérdezi valaki, ugyan mi közzünk a gazdához, a politikai távlatokban megvilágított faluhoz? Mi köze ezekhez a szolgálati lapnak, a tevékenységi kimutatásnak és az egész közbiztonsági szolgálatnak? Hát nem elég nekünk a faluról annyit tudni, hogy kik benne a szokásos büntetettek, kik ott a csendőr támogatói? A mi zsebünket a falu jóléte gazdagabbá, nyomora szegényebbé nem teszi, laktanyánk akkor is meleg, biztos otthon, ha a falut gond veri sárba, viszont akkor is ki kell mennünk zimankós szolgálatba, ha a falu dalol, táncol.

Mi az állam emberei vagyunk, minden őr egy-egy sziget a faluban olyan külön rendeltetéssel, ami annak általános életébe az úrendészeti kihágással kezd bekapcsolódni és ez a kapcsolat annyi láncszemből áll pontosan, ahány paragrafus van a büntetőtörvénykönyvben. Ezen túl csináljon a falu, amit akar, mi közünk hozzá?

Igy gondolkodtak valamikor a magyar falura szabadított cseh zsoldárok. Nekik csakugyan nem volt sok közük a magyar faluhoz azonfelül, hogy uralták, fékeztek, mert ez volt kizárólagos rendeltetésük. Különben olyan messze estek a falu éle-

tétől, mint a gyarmati angol katona a busmantól. Csak akkor lélegzett föl a magyar falu, mikor magyar csendőr jelent meg házai és határai között.

Azóta ezer szállal összefűzve él a magyar csendőr a szülőfalujával. Azóta ahol segíteni, javítani, felvilágosítani, hitet erősíteni lehet és kell, ott a helyünk a falu mellett akkor is, amikor a mereven értelmezett szolgálati hivatásunk erre nem kötelezne bennünket. Így lettünk igazi, vérré vált faluintézményé.

Javarészt már nyugdíjas, öreg bajtársak igazolhatják, hogy nem szavak ezek, hanem tények. A falu népe a régi jó világban tisztelte a csendőrt, de túlságosan maga felett érezte a ragyogó kalapcímert. Az együvéolvasás akkor jött, amikor ránkört a baj. Amikor a kétségbeesett, szerteszúllott lelkek és üres tarisznyák éveiben is szilárd közbiztonságot tudtunk tartani anélkül, hogy a falu ezért meggyűlölne volna bennünket.

Nem kell sokat tünődni rajta, mekkora és milyen nemzeti értékű teljesítmény ez, amit a magyar csendőr éles szemével, fürgé eszével és meleg szívével elért. Kinyitottuk az éhezők előtt a kamrát, a pénztárcánkat, szétnéztünk magunk és családunk holmijai között mindannyiszor, amidőn tengődő, éhező, nyomorúságba hullott falutestvéren lehetett és kellett segíteni, belemerültünk a falu legégetőbb gondjaiba, hogy tiszta képet adhassunk a segítségére hivatott hatóságoknak, bekapogtunk a legárvább tanyába is, hogy reményt vigyünk a reménytelennek, ügyes-bajos emberek védőügyvédei lettünk és megtaláltuk így a faluban azt, amit a városi ember oly nehezen tud megközelíteni, a falu lelkét. De azért meg tudtunk maradni annak a csendőrnek, akit az utasítás megalkotott.

Szigorú arccal jártuk az őrzőjáratokat s ekkor pártatlan, igazságot kereső, megvesztegethetetlen emberek voltunk és maradtunk. Csendes, észrevétlen munka volt ez, tele kezdeményezéssel, keserőségekkel, örömmel és a lehetetlenség gyakori kínjával, de megérte, mert a falu megmenekült a nagyobb bajoktól.

Ezt kötelességnek tudta a magyar csendőr s ennek ismeri ezentúl is. Hát ez a közünk a faluhoz. Egy lett az velünk s az is marad. Ha sáros az utcája, szívesen tapossuk, ha aprók, rokkantak, szegények a házai, mi is úgy szeretjük, mert ha egy-egy kis falu talán jelentéktelennek látszik is a nagyvilágban, mi tudjuk, hogy a nemzet ereje mégis csak a faluk összessége.

A nő a hadbavonult férfiak munkaterületein.

Ismerteti: vitéz MATHÉ KÁLMÁN vezérkari ezredes.

(Befejező közlemény.)

Elő kell tehát készíteni a nőt szellemileg, testi- leg és szakmunkája szempontjából már békében ki kell képezni és be kell osztani várható feladatára. Elő kell készíteni a békében kereső nőknek átesopor- totását a hadicélokra megfelelően, a nem kere- sőknek pedig a súrlódásmentes igénybevételét. Gon- doskodnunk kell a szükségleten felül tartalékhiva- talnoknő és közimunkásnőokról is.

A férfiak leváltásánál le fog kelleni győzni

a) a hivatalvezetők és munkaadók idegenkedé- sét a női munkástól, mert kezdetben nem ismerik a betanult nő igen jó munkaképességét,

b) a hivatalvezetők és munkaadók húzódozását az előzetes kiképzés szükségességétől és költségeitől,

c) az idegenkedést a felváltás által támadó át- meneti súrlódásoktól, nehézségektől,

d) a férfiegységek és szakszervezetek félel- mét, hogy a békében betanított olcsóbb bérű mun- kásnő elveszi kenyerét a férfimunkásnak,

e) az idegenkedést a női munkaerő beállításával járó előírt külön szociálpolitikai berendezések el- készítésétől.

Amint már mondtuk, a férfiak felváltására tekintetbe jövő nők kikeresését és kiképzését már békében el kell végeznünk.

Ehhez azonban egy már békében működő szer- vezet szükséges. E szervezetnek állami, jobban mondva honvédelmi irányítás mellett kell működ- nie, hatáskörének le kell nyulnia a legkisebb köz- ségbe is.

E szervezet városonként és községenként meg- lévő „honleánykoszorú”-k (egyesület) és az összes ezidőszakra meglévő női egyesületek bevonásával végezné a kiválasztó és kiképző munkát.

A szervezet főcélja lenne, hogy a férfiak és le- venték nemzetnevelésével, katonai elő- és utókép- zésével, élethivatásra való elkészítésével és művelé- sével párhuzamosan megoldja a nők, leánygyerre- kek

a) a nemzetnevelését, nemzetvédelemre előkészí- tését,

b) sport által testileg alkalmassá tételét,

c) tanfolyamok előadások által a nőnek, leány- gyermeknek élethivatására és háborús beosztására való előkészítését, azonkívül

d) nyújtson a honleánykoszorú az egyesületi életben belül erkölcsös szórakoztatást és ha kell, a rászorulóknak szociális segítséget is.

E haderőnkívüli női nemzetnevelés és kiképzés központi szerve Budapesten székelne. Elegendő lenne a központban főirányítónak három lelkes, szer- vező magyar asszony, ezenfelül két tanárnő, egy testnevelési tanárnő, egy női cserkészvezetőnő, egy ifjúsági írónő s egy honvédtiszt szakelőadó. Ide kapcsolódnának be országos nőegyesületeink Buda- pesten székelő vezetőségei is.

Márciusi szellő.

Írta: Palasovszky Béla.

Márciusi szellő, új élet szellője.

Éltesd a magokat odalenn a földbe

Éltesd a magokat, melengesd a földet,

Nyiss ki a föld álmán reménységet, zöldet.

Ápold a virágját ennek a talajnak,

Melengesd új lázán szívet a magyarnak.

Szívét a magyarnak esüggedés ne érje,

Új életre keltse hite és reménye.

Legyen szép tavaszán új magyar jövőd,

Higgye, hogy a gyászra egyszer boldog nap jó.

Legyen vidám napja: jövő virradatja,

Ébredjen öröme, vig madárka dalra.

Új élet hajnalán régi dicsőségre.

Imádságos szíved tekintsen az égre.

Fel, a magas égre, fel, a csillagokba,

Hol a magyar Isten él fényben ragyogva.

Hol a magyar Isten, túl borún, felhőkön,

Örök ragyogásban él, él mindörökkön.

Tábortűz mellett.

Írta: NYÁRY ANDOR.

Hídeg februári nap volt. A domboldalon, a tar- talékoknál hatalmas tábortűzek égtek. Vörös láng- juk mérgesen csapott az ágak közé s a közelálló fenyőfákra leolvadt hó cseppjei lustán csepegték a lángokba.

A honvédek aludtak, csak az ügyeltesek vir- rasztottak a tűzek mellett.

Condolatokba mélyedve heverésztem a sátorom- ban. Hallgattam, amint a vad északi szél felmar- kolja a havat és csapkodja a sátor falához. Összéb- vontam magamon a takarót. Eszembe jutott, hogy reggel támadjuk az oroszokat... Holnap ilyen- kor?... Ki tudja!... Cigarettára gyújtottam. Félig sem szívtam el. Eldobtam. Nem ízlett...

Kimentem a sátorból és megálltam mindjárt a sátor előtt.

A tábortűz mellett két öreg népfölkelő guggolt.

Az egyik a lángokba meredt, a másik, az öre- gebb, kiemelt a tűzből egy mogyorónagyságú para- zsat, a tenyerében forgatta, aztán belegyömöszölte a pipájába, lecsukta a pipa födelét, nagyokat szip- pantott s amikor vastag füstfelhők tódultak ki a száján, a sapkájához nyúlt, a karimájából előhú- zott egy gyűrött tábori lapot.

— Azt írja benne az asszony, hogy...

A lapot a tűz felé tartotta, aztán lassan olvasni kezdte:

„Édes jó Párom!... Kívánom, hogy ezen pár sor írásom a legjobb egészségbe találja keedet, aminthogy mink is megvagyunk egészségbe... Teg-

Önként jelentkező lelkes honleányokból, tiszteletbeli munkaerőkből válogatva, a központi szervezet kiegészülne,

a) egy szervezési alcsoporthal (honleánykoszorúk szervezése, vezetése),

b) egy írói (prop.) alcsoporthal (betű, film, rádió),

c) tanfolyamokat rendező, ilyeneket szervező, önkéntes vándortanítói alcsoporthal,

d) egy anyagi alcsoporthal.

A részletvégrehajtás vezetése Budapest, (vidék) Székesfehérvár, Szombathely, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc, Kassa, Ungvár székhellyel és külön Budapest főváros részére rendszeresített honleánynevelési és kiképzési főkörzetvezetők által történne. Erkölcileg támogatnák ezeket a hdt. pság, tankerületi főigazgatók, főispánok stb.

Vármegyénként egy honleánynevelési és kiképzési körzetvezető, aki a vármegyei katonai parancsnokkal, alispánnal, tanügyi hatóságokkal működne együtt.

Minden városban és községben tanárnők és tanítónők által vezetett honleányi koszorúk (egyesületek) önként jelentkező női segédközlegekkel. A vezetőnőket táborokban kellene kiképezni. A vezetőnők több évi eredményes munkálkodás után főfoglalkozási bosztásaikban gyorsabb előléptetés által (az V., illetve VII. fizetési osztályba besorolás) jutalmaztatnának. A honleánykoszorúk munkahelye kultúrházakban, iskolákban lenne, míg saját honleányotthon nem rendezhető be. Tagjai kötelezően 12—21 éves leányok, ezen koron felül a hajadonok és, önként belépő, mindenkorú asszonyok.

A helyi honleánykoszorúk (egyesületek):

a) nemzetnevelő és nemzetvédelmi,

b) sportot népszerűsítő,

c) a háborús feladatra és az élethivatásra előkészítő és művelő, valamint

d) szórakoztató szakosztályokat alakítanak.

Valamennyi honleány a nemzetnevelő és nemzetvédelmi, a sportot népszerűsítő és a háborús feladatára előkészítő szakosztályokban kötelezően venne részt, míg az élethivatásra előkészítő és művelőben, valamint a szórakoztató szakosztályokban önként jelentkezés útján működne.

Mindaddig, amíg törvény békében a honleányoknak a honleánykoszorúban kötelező részvételét nem szabályozza, megnyerés és propaganda útján lennének a tagok beszervezve. A megindulás szempontjából ez nem hátrányos, mert így fokozatosan tudjuk a meglévő vezetők és előadók számához képest a honleányi koszorúkat és szakosztályokat felállítani.

A honleánykoszorúk (egyesületek) megszervezésére, alapszabályaira, irányítására és vezetésére nézve kézikönyvet adnánk ki minden községbe. Megező nő- és leányegyesületek a szakosztálymunkába bekapcsolandók volnának. Itt nyílna nagy női egyesületeinknek alkalma arra, hogy alapszabályszerű feladatuknak megfelelően, ezen honleányi koszorúk szakosztályainak felállítását és vezetését az egész országban kezükbe vegyék. Minden hazai női egyesületnek meg volna egy másik nőegyesületnek munkakörébe nem vágó meghatározott munkaköre. Nem volna sűrlődés, mert előnyt a másikkal szemben senki sem élvezne. A megbecsülés és a hála elő-

— Segítek én! — kaptam a szón, azzal belenyá-láboltunk a kukorica közé. De a kukorica helyett a kezét fogtam meg. El se eresztettem többet.

Nagyvárakra aztán megszólalt Julis:

— Eressze csak el a kezemet?

— Miért? — mondok.

— Csak azért, — felelte Julis ragyogó szemmel, — mert megtaláltam a piros kukoricacsövet.

— Meg-e?

— Meg bizony!

— Hol van?

— Itt van el! — kacagott tovább, oszt a kötényére mutatott. — A kötenyembe.

— No, ne bízd el magad, — szoltam én erre. — Nemcsak neked van ám piros kukoricád, hanem nekem is!

Most Julis nézett rám, úgy, mint az előbb én őrá.

— Van?

— De van ám!

— Hol van? — kérdezte nagyon kíváncsian.

— Ehol el! — nevettem én is és a zsebemre mutattam. — Itt van a zsebembe!

Azzal kivettem az előre eldugott kukoricacsövet és most meg én tartottam elibe:

— Hiszed-e már most, hogy nemcsak te találtál piros kukoricacsövet, hanem én is?

Nagyot neveltünk, oszt mondtam neki:

— Tudod-e, mit jelent ez?

Nem szolt, csak kivette kezemből az én kukoricámat, aztán a két kukoricacsövet összeillesztette.

— Úgy van! — kaptam át a derekát. — Egy pár!

— Két cső kukoricán sok a szem. Elég lesz ket-

napelőtt született meg a kis fiunk. A megszólalásig hasonlított keehez. Aszongya a kee édesanyja is, hogy éppen olyan, mint kee volt kicsi korába. Holnapután tartja Örzse néni a keresztviz alá. Jóskának kereszteljük a kee nevére. Annyi sebesültet hoznak a vonatok onnét a Kárpátok felől, oszt ilyenkor mindig keere gondolok. Még nem is látta a kisfiát. Vigyázzon magára nagyon, ha lúnek a muszkák, bújjék, hogy valamikor haza kerülhessen. Isten áldja meg keedet, édes jó párom. Jó egészséget kívánunk és 100 milliószor csókoljuk a kis Jóska fiával együtt, hűséges párja, Béres Józsefné.

Visszatette a lapot a sapkakarimába, nagyot sóhajtott, egy ideig ide-oda csóválgatta a fejét.

Nagysokára aztán megint megszólalt:

— Úgy volt, komám, hogy kukoricafosztás volt, oszt én egyszeresak a Julis mellé kerültem. Mondok:

— Találtál-e már piros kukoricacsövet, Julis?

Aszongya:

— Még nem.

Mondok akkor én:

— Pedig itt volna az ideje, hogy találj. Közeledik a farsang, oszt nem illene, hogy pártába maradj.

Elnevette magát, aztán a könyökével oldalba bökött:

— Piros kukorica nélkül talán nem is köthetik be a leány fejét?

— Nem bizony, — mondtam én. — Mert annak az a rendje-módja. Előbb meg kell találni a piros kukoricacsövet, osztán azután jöhet csak a pap.

— Ha mindenáron így van, — kacintott rám. — hát keressük meg... Segít-e maga is?

nyét élvezné az a női egyesület, amelyik a reábizott szakosztály szakszerű megszervezésében a legjobban kitűnt.

A munkakörön belül választanak ki az egyesületek azokat a nőket, akik a férfimunka helyettesítésére háború esetén tekintetbe jönnek és erre alkalmasak. Ők szerveznék és vezetnék hivatalnok- és munkaszakonként a tekintetbe jövő leányok és asszonyok kiképzését, a szakosztály életén belül tennék javaslatot háborús beosztásukra. A beosztást, illetve a behívást a katonai parancsnokságok végzik.

A honleányok nemzetnevelő és nemzetvédelmi előadási anyaga, valamint háborús feladataikat tartalmazó kiképzőanyag a budapesti központban 53 hétre dolgoztatna ki, a levették nemzetnevelő stb. anyagához hasonlóan, s az teljesen kész előadás formájában hétről hétre kinyomtatva lenne az ország kb. 4500 községébe eljuttatva úgy, hogy mindenütt egy irányelv és egy felfogás szerint lenne egy időpontban a honleányok egy nemzetnevelő anyaggal telítve, a háborús feladatra vonatkozó anyaggal ellátva. Ennek megszervezése azért kívánatos így, mert sokhelyütt a vidéki női előadóknak (honleányegyesület vezetőinek forrásanyaguk, könyvtáruk stb.) nincsen, nem kell energiájukat az előadások összeszedésére pazarolni, hanem azt inkább az előadásra való felkészülésre (szabad előadás) használtatják fel.

A nemzetnevelést és kiképzést a honleány rádiófélóra útján is végezhetnénk. Hetenkint más és más honleánykoszorú szolgáltatná a központ vezetése mellett a rádiófélóra anyagát (hazafias ének, szava-

tónknak a télre: minden napra jut egy szem. Mire az utolsó szem is elfogy, addigra lesz másik. Megélünk belőle harmadmagunkkal is... Igaz-e?

Nem felelt mindjárt.

— No, szólj már!

— Igaz! — mondta Julis huzakodva, miközben szaporán forgatta ölében a két kukoricacsövet és csak úgy nézett rám a szeme sarkából, mintha haragudott volna...

Az öreg nagyot szippantott a pipájából.

— Hát így volt az, komám, — sóhajtott, aztán tovább beszélt: — A farsangba megtartottuk a lakodalmat. Tavaszra kelve vettünk egy kis földet, egy kis házat, beleköltözködtünk, oszt most meg azt írja ebbe a kártyába, hogy megvan a gyerek...

Ellegyintett maga előtt s a hangja meghervadt kicsit:

— Veszett volna a posztikisznibe a kártya, inkább ne tudtam volna meg, hogy gyereke van, ha már nem láthatom!

Belenézett a tűzbe s mintha onnét olvasta volna, még halkabban mondta:

— Megélni hiszen megélnék. De milyen lesz annak a gyereknek az élete, mert keserű annak az anyának a teje, akinek az ételébe könnyek hullanak minden reggel, délben, este?

Kósza golyók sípolnak a tábornút felett.

A másik népfelkelő feltekintett a levegőbe, aztán gyengén megérintette az öreg vállát:

— Húzódj csak komám oda beljebb a fa mellé! Majd én élesztgetem a tüzet.

Megértettem...

lat, háborús feladatra való oktatás, felolvasás, színelőadás, zene stb.). A rádiófélóra hallgatását a honleányegyesületekben felállítandó közös néprádió útján is elő tudnánk segíteni.

A nemzetnevelést és háborús kiképzést egy olesó honleányújság útján is támogatni lehetne. Ennek fontos rovata lenne a mindenki számára rendelkezésre álló béke és háborús tanácsadó.

Úgy a nemzetnevelő és kiképzőelőadás, mint a rádió és az újság egy-egy héten belül ugyanazt a nemzetnevelő és kiképzőanyagot más és más formában adagolja. Az újságban például elbeszélés vagy regény formájában is.

A népművelési szerveknek szoros bekapcsolódása e munkába elengedhetetlen lenne. De gondoskodnánk arról is, hogy például a honleányegyesületen belül szociális munkánál (segélykiutalásoknál, munkakeresésnél és elhelyezésnél) elsősorban azok jöjjenek tekintetbe, akik a honleányegyesületeknek legszorgalmasabb tagjai.

A honleányegyesületek nemzetnevelő és nemzetvédelmi szakosztálya hazafias ünnepélyeket előkészítene és rendezné, hősök kultuszát ápolná és a szociális szakosztály kutató és segélyező munkájában aktív részt venne.

A sportot népszerűsítő szakosztályon belül minden olyan női sport, amelynek tanítására és vezetésére szakember rendelkezésre állana, művelve lenne. Az atlétikán kívül az úszó-, kerékpáros-, sí- és céllovó sportra is gondolunk, de ide fog tartozni a tánc tanítása is (nemzeti táncok). E szakosztály feladata lesz a túristaság népszerűsítése, de a légvédelmi, légoltalmi és háborús tűzoltókiképzés nyújtása is.

A nő háborús feladatára és az élethivatásra előkészítő és művelő szakosztályon belül meg lenne szervezve, minden tekintetbe jövő leány vagy asszony számára a háborús beosztására való kiképzés, ahol a lehetőség megvan, ezenkívül

irodalmi, szavaló, nyelvtanulási, népművelést előkészítő, magyar kultúrát terjesztő (családi aranykönyvvezetés),

gyorsíró, gépiró,

festő, szobrász, bórdíszmű, kézimunka, amatőr-fényképész, csecsemőgondozás (zöldkereszt),

beteg- és sebesültápolási,

háztartásvezetés és főzés, beleértve a háborús háztartást is, elhasznált anyagok gyűjtése, nemzeti anyag takaréksága,

fonó, szövő házipar, női és katonai ruhavarrás, fehérneművarrás, kalapkészítés, magyar ünneplőruha terjesztése (népviselet),

baromfi- (kisállat-) tenyésztési,

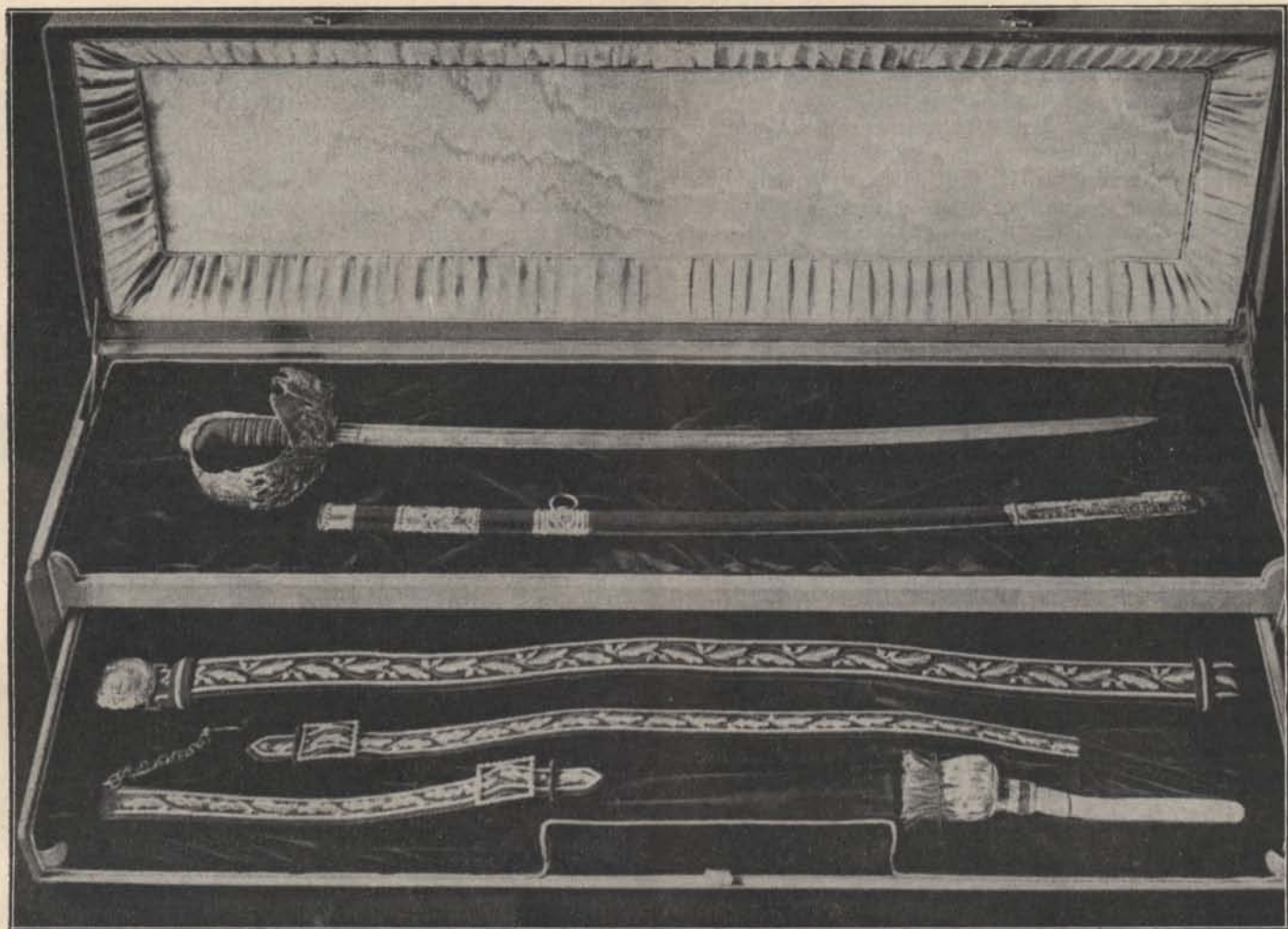
konyha- és virágkertészet, gyógynövénytermelés és gyűjtési (valamint annak az értékesítése) szakosztályokat lehetne alakítani.

A szórakozást nyújtó szakosztályokon belül: dalkör alakítása, zene művelése,

családi könyvtár létesítése,

szabadidőmozgalom előkészítése, vezetése és végrehajtása, de csak a honleányegyesületi tagok részére, vigalmi bizottság (utazás, vándorlás, megtekintések, multságok, népjátékok, rádió- és filmelőadások megszervezése).

A honleánykoszorúk a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályok szerint működnek s e munkába, mint az egyesület tisztviselői (választmány), a város, község hölgyközönségének hazafias

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága országlása 20 éves évfordulója alkalmából, 1940 március hó 1-én, 12 óra 15 perckor a m. kir. honvédségnek és csendőrségnek az egész ország területéről megjelenő küldöttsége jelenlétében a Honvédelmi Miniszter Úr adta át a m. kir. honvédség és csendőrség által, hűségének jeléül felajánlott díszkardot a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának.

A díszkard leírása: Folyamórtiszi kard. Pengéje soltingeni acélból. Egyik oldalán „1920 március 1. Legfelsőbb hadurának 1940 március 1.” Másik oldalán „M. kir. honvédség és csendőrség.” Kosara díszes kosár aranyozott ezüstműből, előlről a középcímerrel, külső oldalon a turulmadárral és egyéb magyar motívumdíszítéssel. Kardhüvely aranyozott ezüst díszítéssel. A díszkard doboza belülről bársonnyal, kívülről tengerszínű kék bőrral van borítva. A díszkard átadásához egy okirat is készült. Az okirat belső lapja kutyabőr, külső borítója pedig ugyanolyan színű bőr, mint a doboz. Az okirat szövege a következő:

Főméltóságú Kormányzó Úr! Az isteni Gondviselés megengedte, hogy a magyar állam hadereje immáron 20 esztendeje tisztelhesse Legfelsőbb Hadurát Főméltóságú Kormányzó Urunk magas személyében. Az ünnepi évfordulón mély hódolattal kérjük, hogy a m. kir. honvédség és csendőrség hűségének jeléül felajánlott díszkardot Főméltóságú Kormányzó Urunk kegyesen elfogadni és viselni méltóztassék.
Budapest, 1940 március 1-én. Aláírások.

és áldozatkész része, valamint a leánycserkész-szervezetek is bevonandók volnának.

Egy-egy honleánykoszorú felölelné a városok és a községek előbb tárgyalt leányait és asszonyait. Városokban kerületenként is megalakítható. Minden koszorú 300—300 főből álló csoportokra, ezek 50—50 főből álló alcsoportokra, ezek 12—12 főből álló rajokra volnának a könnyebb nevelés és kiképzés vezetése céljából osztva.

Külön szeretnék még foglalkozni a nők háborús hivatására való előkészítésének kérdésével.

Nők előképzése megtörténhetik

a) a hivatali vagy munkahelyen, egy részlet-munkára beállítva,

b) ugyancsak a munkahelyen, de egy egész csoport rokonmunkára betanítva,

c) kezdetben egyszerűbb munkára való beosztásban, s a kiképzés alatt önként válogatódni ki a finomult vagy nehezebb munkára alkalmas egyedeik,

d) tervszerű, egy előre előkészített tanterv szerint előképző tanfolyamon, tanoneműhelyben és ehhez csatlakozva tervszerű továbbképzés a munkahelyen.

A világháború alatt a nők ily előképzése és át-képzése Németországban oly nagyszerűen működött, hogy egy acélműben egy olvasztó kemencénél az öntés, az emelődarúnál, a hengerelésnél, a kovácsoló-

gépvezetés, a préseles, a lövedék esztergályozás munkáját oly nők végezték, akik azelőtt csokoládé, illetve szalmakalapgyárakban dolgoztak. Egyfolytában végzett kiképzési idejük hat hét volt.

Igen jól lesznek betaníthatók a nők a tüzérségi lövedékek gyújtószerkezetének készítésére, óraműves gyújtóinak összeállítására, ez mind finommechanikai munka. A világháborúban e téren a munkások 70–80%-a nő volt. Ha e munkát részben automatikus gépek végzik, a betanításra 10–15 egész napnak megfelelő előképzés szükséges.

A finom mechanikai üzemekben a gyártási fogások széttagolása útján, az egyes nehezebb gyártási cselekvésekre is a nő igen jól állítható be, így esetben 2–3 hét, tanfolyammal egybekötött, helyszínen végzett betanítás elegendő.

Háborús kerékpárgyárban a munkát 70%-ban nők végezték. Az átképzettek megszünt textil- és cigarettagyárakból jöttek, egyfolytában 2–6 hetes kiképzést nyertek, később a munkagépek kezelésére betanítottak és specializálódtak. Egy-egy betanult előmunkásra 3–4 nő átképzését bízuk, a nem alkalmas kiesik és a férfi helyett segéd (napszámos) munkára lesz alkalmazva.

Lövedék gyártásnál főleg az esztergályozásnál lehet a férfiak helyén nőket alkalmazni, több hetes gyakorlat után önállóan dolgoztak, kezelték a szerzőmunkákat és gépeket. Később már műhelyrajzok alapján is dolgoztak.

A Junkers-műveknél a világháború alatt eme munkaszakmában kiváló átképző nőiskola lett megszervezve. Rövid idő után a szabást, szegést, hajlítást, forrasztást és a hegesztést is megtanulták. Próbadarabokat készítettek, 150 tanuló munkásnő közül 50 vált kiváló szakmunkássá.

Egy másik német villamosgép, írógép, porszívó, padlókeféző, stb. gyár hadiipara 13 hetes tanfolyamon képezte át a nőmunkásokat. Legelőször a kézügyesség gyakorlása folyt, majd a mérést és szabást tanulták meg, majd reszelőmunkában, huzalok, bádógok alakításában képeztettek, egy kevés csavarmentvágást, edzést, forrasztást tanultak, később a munkagépek kezelésére tanítottak be. Kevés elmélet, sok gyakorlat folyt mintadarabokon, gépek mellett. Ezek később az üzemekben a tengerészeti műszerek, katonai híradó műszerek készítésénél igen jól beváltak.

A világháború alatt az egyik finom mechanikai hadianyaggyárban 1917-ben az alkalmazottak és munkások 70%-a nő volt. Békebeli 5%-ról nőtt ennyire fel. Egy ugyanilyen gyárban a 4000 alkalmazott közül 2500 nő volt.

Országos járműveket gyártó egyik hadigyárban az alkalmazottak 50%-a nő volt. Egy tüzérségi lövedékgyújtó és lövedékgyárban a férfi és női munkások arányszáma 1:4-hez volt.

A nők munkateljesítménye alig maradt hátra a férfiaké mögött, de a precíziós gyújtók szerelésénél pl. finom kezeiknél fogva, még jobb teljesítményt értek el, mint a férfiak.

A nők munkabírása ingadozó volt, ez gyakran hangulatuktól is függött, de többet betegeskedtek is, mint a férfi alkalmazottak. Túlórázás náluk nem válik be, szervezetük ezt hosszabb időn át nem bírja.

A világháborúban a 18–25 év közötti női alkalmazottak voltak a legteljesítőképebbek, a váro-

siak jobban voltak használhatók az iparban, mint a földműveléstől származók. Kézügyességük, elméleti felfelvőképességük jobb volt, mint az utóbbiaké. A hivatásosak több kitartással rendelkeztek, mint a hivatással nem rendelkezők és rendszeres munkához jobban hozzá voltak szokva. A nők munkateljesítménye attól is függött, hogy milyen rendezett családi körülmények között éltek, lakásuk a munkahelytől távol volt-e, vagy közel, háztartást, gyermeknevelési gondjaikat az üzem, esetleg a köz, a szociális gondoskodás mennyire vette le vállukról.

A világháborús hivatalnoknő, kalauznő, a hadiipari, gyárimunkásnő, stb., a takarékos, a háborús nélkülözést figyelembevevő háziasszony hősi munkája a történelemé. Nekik a világháború megvívásában ki nem hangoztatott, de mély hatású cselekvő részük volt, a második front munkájának nagy részét ők viselték vállaikon.

A kiképzés és előkészítésben résztvevő női társadalmi társaságoknak békében, hogy a kiképzést intézni tudják, a katonai munkát és gyártási kívánalmakat ismerniük kell, érintkezésbe kell lépniük a betanító helyekkel, hivatalokkal, mérnök-egyesületekkel és végül a gyárakkal és munkahelyekkel.

Az előképzés továbbképző tanfolyamokon, ipariskolákban, gyárakban történhetik.

Minden nőt arra a helyre kell állítani, amelyet még be tud tölteni. Előképezni kell őket. Ennek megszervezése csak a meglévő társadalmi nőegyesületek által felállítandó békebeli honleánykoszorúk szakosztályai útján indulhat meg. A nőnek már békében meg kell ismernie háborús munkája fontosságát és értékét, csak akkor dolgozik majd teljes eredménnyel.

Összegezve tehát

a) lesz egy különleges kiképzés bizonyos hivatali vagy munkahelyek betöltésére (hadiüzemek, ruha, fehérneművarrás, stb.) a kijelölendőket bizonyos százalék biztonsággal számítva,

b) előkészület mezőgazdasági segédszolgálatra (aratás, szüret, burgonyaszedés, konzerválás, stb.),

c) egy általános kiképzés minden nő részére (pl. légvédelem, betegápolás, racionális háborús háztartásvezetés, illetőleg fehérnemű- és ruhagazdálkodás, szociális munkák elvégzése).

Van azonban egy nagy folyamat, amelyik a nőt a háborús szolgálathoz mind közelebb hozza, ez:

a) a vöröskereszt és ehhez hasonló egyesületnek háborús betegápolási mozgalma, ahol rendszeres kiképzéssel készülnek fel erre a sok tudást kívánó feladatra,

b) a leányok rendezett és tervszerű, gazdálkodni tudó háziasszonnyá és gyermekeiket ápolni és nevelni tudó anyává kiképző szervek mozgalma lenne a másik. Ez a világháború alatt is megtanította a nőt kevésből racionálisan gazdálkodni tudni, ami a háború esetén igen fontos feladat. Mert minél rugalmasabb egy asszony háztartásvezetése, annál jobban tud a háború alatti nehézségekbe zökkenő nélkül beleilleszkedni, anélkül, hogy a családi élet belső egyensúlya felforduljon. De minél jobban tudja a kérdést a nő a családon belül megoldani, annál könnyebb az ország ellátóinak a háborús ellátás országos kívánalmait kielégíteni,

c) békebeli szociálpolitikai mérlegelések is közelebb hozták a nőt a háborús feladatához. Az ipari

Könnyű a madárnak ágról-ágra szállni,
Nehéz a csendőrnek a nagy hóba járni...

Kálmán Gy. eső, felv. (Martonvásár).

proletáriátussal, a munkanélküliekkel, ezek szociális kérdéseivel való törődés már békében hivatalból állítja oda a nőt, — mint erre a legalkalmasabbat — ezeknek a kérdéseknek a megoldásához. Részben tiszteltbeliek, részben hivatásosak az ezekkel foglalkozók. E szak sok tudást, kitartást igényel, ezt sem lehet a háború kitörésekor rögtönözni,

d) a női bér munkások életének könnyítésével, helyzetük javításával foglalkozó békébéli egyesületek és szervezetek szintén előkészítői a nő háborús felhasználásának. Ezek a világháború alatt is gondoskodtak a nő egészségügyi helyzetének javításáról, megvédték a munkaadók által való túlzott kihasználástól. Megkönnyítették a nőnek, hogy a munkásnő dacára alkalmazásának, háztartásbeli kötelezettségének is eleget tehessen. Szerveztek óvodákat, gyári étkeztetőket, gyári mosdó- és pihenőhelyiségeket, gondoskodtak a munkásnőinek szakmájában való jobb kiképzéséről, hogy könnyebben és többet kereshessen,

e) hogy az előbb említett követeléseknek a nő jobban eleget tudjon tenni, lelkes vezetők gondoskodnak a dolgozó nő testének sportfoglalkoztatásáról is. Ennek azonban a leányok és asszonyok részére az egész országban általánosan úgy kellene megszervezve lenni, amint a fiú levéteintézmény-

nél van. E munka nemzetnevelésből, tornából, sportból, turistáskodásból, a nőnek nagy állami életközösségbe való célszerű beillesztéséből állana. A hivatást ellátó nőt, de a háztartásbeliüket is, tehát arra is elő kell készíteni, hogy helyét háborúban a nyilvános életben is megállja.

A leányifjúság és a női nem nevelése a jövőben főleg a magyar köz érdekében kell, hogy történjék. Legyenek ők a magyar állam és a magyar nép előbbrejutásáért és virágzásáért éppen úgy felelősek, mint a férfiak és valamennyien ismerjék béke és háborúbeli nemzeti kötelességüket. Legyenek alkalmasak testileg e kötelességek elvégzésére, de legyenek egészséges anyák és gyermekeik nevelésére is képesek, végül olyan háziasszonyok, akik a legzordabb háborús időben is, megcsappant eszközökkel el tudják látni háztartásukat.

A kép, amelyet vázoltam, mindenesetre nem nagyon tetszetős a nők háborús alkalmazása szempontjából. Látjuk a nőt az ekeszarvánál, a gyalupadnál, gyárak mérges gőzébe, dübörgő gépházakban, bányák poros mélyén, katona, portás, tűzoltó és fuvaros, gépkocsivezető szolgálatban.

De én bízom, hogy mindezt szeretettel teszik meg a magyar nemzetért, az 1000 éves hazáért, mint a férfit győzelemhez segített „egri nők.”

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételtelen közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a feltevést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következésményeivel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázania kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimonodottan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben feleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikkeket Dr. Putnok István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Folytatás)

Kokainizmus — kokainmérgezések.

Ezelőtt ötszáz évvel, amikor a spanyolok először léptek Peru földjére, a benszülötteknél furesa szokást láttak. Minden perui kis börzacsakót hordott a nyakában s munkája vagy gyaloglása közben időnként kivett belőle 10—15 zöld levélkét, kitepte a levelek főerét, majd a maradékot galacsinná gyúrva, rágni kezdte. Ezt a levélrágcsálást a bagózás ősenek is nevezhetnénk, de az ősi szokás és a mai bagózás között lényeges különbség van. A dohányt bagózó ember a nyálát kiköpi, míg a perui a nyálát a levelek rágása közben állandóan lenyelte. Megfigyelték azt is, hogy nagyon sok esetben a levelek közé porrá tört tengeri kagylókat is keverték és azokkal együtt élvezték a levelek csodálatos hatását.

A levelek rágása a szervezetre különös hatást fejtett ki. Élvezője sem a fáradságot, sem az éhséget, sem a szomjúságot, sem az álmoságot, sem a perui forró évszakban szinte kiállhatatlan füllesztő hőséget sem érezte, ugyanakkor azonban szellemileg élénkebb, teljes munkabírásnak érezte magát és feladatát könnyedén oldotta meg.

Ennek a levélrágásnak különösen akkor vették nagy hasznát, amikor a benszülöttek egymás ellen harcoltak. A törzsek fegyveres villongásainál a harcok csupán fegyvereiket vitték magukkal és élelem helyett a börzacsakót tömték meg a varázslatos hatású zöld levelekkel s így indultak el megküzdeni egymással. A levélkék rágcsálása legyőzött minden fáradságot, éhséget, szomjúságot és álmoságot. Sőt minél régebben koplaltak, minél többet gyalogoltak,

annál jobban bírták a fáradsalmakat, mert a levélrágcsálása csak fokozta a munkabírást és harci kedvüket. (Ez a hihetetlen teljesítmény csupán kéthárom napra terjedt, azután a szervezetben nagy viszályt váltva ki, teljes kimerültség, idegrendszeri zavarok léptek fel. Tekintettel azonban arra, hogy ezek a primitív háborúskodások rövid idő alatt lezajlottak, a levélrágcsálások különösebb zavarokat nem okoztak.)

A csodálatos hatású levélkét a coca cserje szolgáltatta, mely eredetileg Peruban és Bolíviában volt honos. Később — amikor gyógyászati jelentőségét is felismerték s a fogyasztás ennek folytán felemelkedett — természetien kezdték. Chilében, Brazíliában, Argentínában, Kolumbiában, Ceylonban, Jávában, Angolindiában hatalmas coca-ültetvényeket létesítettek. Ma már az évi levéltermelés egyedül a délamerikai államokban kb. 20—22 millió kilogrammra rúg.

A coca egy kis cserje, négyéves korában kezd levelezni s 30—35 éves koráig marad hasznatható. A cserjéket évenként három-négy ízben koppasztják le s a leszedett leveleket árnyékban, lapos köveken megszáritják, majd zsákokba gyömöszölve hozzák forgalomba.

A levelek szaga a teához hasonló, ízük keserű, majd később íztelen, mert a coca-levélen lévő hatóanyag a nyelv ízlelő idegeit bénítja.

Ha a leveleket vegyi eljárásnak vetjük alá, úgy egy fehér porszerű anyagot nyerünk belőlük, mely a coca-levélen lévő hatóanyagát képezi s ezt a fehér port kokainnak hívjuk.

A kokain hatása és gyógyászati alkalmazása.

A kokain gyógyászati alkalmazását a mult század nyolcvanas éveiben fedezték fel és kezdték szélesebb körben alkalmazni, mint helyi érzéstelenítőt.

Az érzéstelenséget, mint tudjuk, kétféleképpen tudjuk előidézni. Egyik módja, hogy a fájdalmat és más külső behatások alapján fellépő érzéseket felfogó agyrészeket bénítjuk el s ilyenkor a fájdalom lényegében fennáll, de nem vesz az agyunk róla tudomást. Ilyen bódító-kábító hatást láttunk az ópiumnál, illetve a morfinnál, amelyik a fájdalomcsillapítást úgy végezte, hogy a fájdalom helyétől távol eső központra hatott.

A másik fájdalomcsillapítási mód, a fájdalom helyének bódítása, érzéstelenítése. Ezt legjobban példával érthetjük meg. A foghúsunkat megsértettük s azon egy borsónagyságú seb keletkezett. Az egész testünket behálózó idegszálak a sebzés helyén szintén megsérültek s ezt a sérülést a sebzés helyéről villanydrót- és villanyáramszerűen elvezetik a fájdalmat jelző agyközpontokhoz. Ha azonban valamilyen úton-módon a sebzés helyén lévő idegszálak végét elbódítjuk, úgy azok nem tudják elvezetni a fájdalmat s így érzéstelenség áll elő. Ezt a sebzés helyén előidézett idegszálkábitást végzi el a kokain s e tulajdonságánál fogva helyi érzéstelenítőnek nevezzük.

Amikor a kokain helyi érzéstelenítő hatására az orvosok rájöttek, azonnal alkalmazni kezdték kisebb műtéteknél s ma is fogászatban, mandulaműtéteknél és más felületi operációknál — amikor altatást alkalmazni nem szoktak — széles körben alkalmazzák.

Érdekes a kokainnak hatáskészsége. A kokain csakis olyan helyen fejti ki hatását, ahol nyálkahártya van; tehát orrban, szájüregben vagy szemben. Nem fejti ki ellenben hatását az ép, sértetlen bőrön

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Magyar Ezüst Érdemérmét
adományozta Ribáry László tőrm.-nek és Székely Ferenc II. cső.-nek

keresztül. Ilyen esetekben a bőr alá kell fecskendezni, hogy érzéstelenséget idézzünk elő.

A bőr alá fecskendezés alkalmával jöttek rá az orvosok a kokain távolabbi hatására, mely fellépett természetesen akkor is, ha nyálkahártyát ecseteltek vele. Azt tapasztalták, hogy míg befecskendezés vagy ecseteléskor azon a helyen érzéstelenség lépett fel, addig az ettől távol az agyban egy egészen különös izgalmi állapot állott elő, mely igen hasonlított az alkohol- vagy morphin-mámorhoz.

Ezen az alapon lehet megmagyarázni most már a perui őslakók levélrágesésését is, akik a felvett kokaintól izgalmi állapotba kerülve, a fáradságot, éhséget, szomjúságot és álmodást nem érezték. Ebből az izgató és mámorító hatásából alakul ki a kokaint élvezők szenvedélyének magva, ami a szervezetet teljes leromlásba, az illetőt pedig a züllés útjára vitte.

Kokainizmus.

A kokaint élvezők tábora a társadalmi osztály minden rétegéből tevődik össze. Megtaláljuk közöttük a hivatalnokot, a munkást, a sofőrt, a pincért és az utcai nőt is. Míg a morphinistákat inkább az intelligencia körében (orvos, gyógyszerész, stb.), addig a kokainistákat jórészt inkább a nagy városok éjjeli életét élő emberek között kell keresnünk. A kokain élvezetére kétféleképpen lehet rászokni.

1. Valamely betegség kapcsán alkalmazott kokainkezelés révén.

2. Csábítással, illetve rászoktatással.

Az előbbi esetről úgy fejlődik ki a szenvedély, hogy pl. a beteg több ízben kokainecsetelésben részesül. Az ecsetelések után kellemes mámoros érzés lép fel nála, amit mind jobban kívánva, szenvedélyévé válik a kokain fogyasztása. Később már porban, jókora adagokban szedi a kábítószert s ezzel megindul az erkölcsi lejtőn lefelé.

A második — gyakoribb — eset az, amikor lelkiismeretlen üzérek, ú. n. kokain-kerítők kínálgatják éjjeli mulatókban a „kokszt” vagy „kokót” a mulatozó embereknek. Az áldozat mit sem sejtve, megköstolja a mérget és túlnyomórészt rá is szokik a

kokain élvezetére. Innen van, hogy az éjszakai életet élő, vagy mulatókban hivatásszerűen dolgozó alkalmazottak között igen nagy számban találunk kokainistákat. Így sodródik bele az éjszakázó sofőr, pincér, kaszírő, táncosnő, utcai nő a kokain élvezetébe, ami szervezetüket tönkreteszi, őket pedig a bűnözésre kényszeríti.

A kokainnak a szervezetbe juttatása egészen különleges módon történik. A kokainista ökölbe szorítva kezét, kezefejére (a két ujjbütyök közötti mélyedésbe) óvatosan rászórja egy kis halomba a fehér porból álló kokaint s azt az orrnyílásához közelítve, hirtelen felszippanítja. (A művelet a tubakoláshoz hasonlítható.) Az orr nyálkahártyáján keresztül a kokain felszívódik a szervezetbe. A véráram elviszi az agyba, ahol kifejlődik a kokainhatás.

A kokain okozta mámor a morphin és alkohol együttes hatásához hasonlít. Élvezője szellemesnek, frissnek, tetterősnek érzi magát. Testének súlyát alig érzi, képzeletében hatalmas utakat tesz meg, terveket valósít meg elméletileg, stb. A mámor elmúltával azonban erős visszahatás áll be. Az eddig életvidám, mámoros ember kedvetlenné, szótlanná válik. Természetes, hogy ilyen állapotban fokozottabban vágyat érez a kokain iránt, amitől mindent szépné, rózsaszínnek lát. A kábítószert azonban hamar megszokja s belőle mindig nagyobb mennyiséget kíván. Már pedig a kokaint az üzérek nem mérik olcsón s így az áldozat rövidesen anyagi gondok közé kerül. Ennek ellenére sem képes lemondani már az úgyszólván életszükségletévé vált kábítóanyagról és a bűn útjára téved. Lop, rabol, sőt nem egyszer gyilkol is, csak hogy a kokainhoz szükséges pénzt meg tudja szerezni. Így zülleszt el a kábítószert a legrendesebb embert is közönséges bűnözővé.

A kokain élvezetének túlhajtásánál gyakran felép az ú. n. hallucinációs elmebaj, melynél a beteg mindent felnagyítva lát és hall. Pl. a szunyogot hatalmas madárnak látja, a tüsszentést mennydörgésnek hallja. Menekülni akar ezektől a hatalmas arányú képzetektől, de lábai megbénulnak, mozdulni nem képes. Kétségbeesésében ordít, segítségért

kiabál, üldözési mániát kap. Ezek a szerencsétlenek az örültek házában fejezik be életüket.

A kokainizmus elvonó kúrával, zárt intézetben, szigorú felügyelet mellett sok esetben gyógyítható. Ha azonban a szervezet leromlott, úgy az elvonó kúra lelki és testi megpróbáltatásait elszenvedni nem képes. Ilyenkor a szerencsétlen rövidesen elpusztul.

A kokainistát igen nehéz rajtakapni a mérge élvezetén. Az a tény, hogy a kokainnak a szervezetbe való bejuttatása különösebb műveletet nem igényel s a felszippantás szinte pillanatok alatt megy végbe, a megfigyelést és tettenérést igen megnehezíti.

Támpontul szolgálhat a hirtelen kedélyváltás, a látszólag minden különösebb ok nélkül fellépő mámor, tétova, zavaros tekintet. Tudnunk kell még azt is, hogy a kokaint kis papírtáskákba téve hordozzák az élvezők maguknál, melyeknek mindegyike egy-egy felszívásnyi mennyiségű kábítószeret tartalmaz. Ezeknek az esetleg eldobott fehér portokoknak az összegyűjtése, vagy egy poradagnak vegyvizsgálata bizonyossá teheti a nyomozót gyanújának helyességéről.

Shokás a kokaint kis porszelencében is tartani, ahonnan egy-két csipetnyit emelnek ki esetenként.

A kokain élvezetén kívül meg kell emlékeznünk még a kokainmérgezésekről is, melyek bekövetkezhetnek olyan egyéneknek, akik maguk nem élvezői a mérge, hanem azt vigyázatlanságból, tévedésből vagy öngyilkossági szándékból veszik be. A kokain veszedelmes, kétkeresztes mérge, amiből aránylag már kis mennyiség bevétele is súlyos mérgezéseket okoz.

Az alábbi esetek szemléltető példáit mutatják a különböző mérgezési lehetőségeknek.

Mielőtt ezeknek felsorolására rátérnénk, fel kell hívunk olvasóink figyelmét arra az egyébként közismert tényre, hogy a kábítószeres élvezete (morphin, kokain, heroin, stb.) tilos és a kábítóanyag eladóját, forgalombahozóját, üzérjét a törvény börtönbüntetéssel sújtja.

A kábítószereket csakis orvosi vényre adják ki a gyógyszertárak s még a receptre felírt kábítóanyagot is csak szigorú ellenőrzés és óvatossági rendszá-
bály mellett szolgáltatják ki.

Hozzánk is, mint a többi országokba, a kábítószerek egy része csempészáton kerül, másik részét csalással (hamis orvosi receptekkel, stb.) szerzik meg és hozzák forgalomba.

Kokainmérgezések.

(Dr. Friedli Rezső egyetemi tanár vizsgálatai alapján.)

S. Sz. tisztviselő egy éjszaka heves fogfájást kapott. Hogy fájdalmát csillapítsa, a beteg fog ínyét kokain-oldattal dörzsölgette. A tisztviselőt reggel felesége holtan találta. Úgy látszik, S. Sz. fogának bedörzsölése után nyálát nem köpte ki, hanem lenyelte és így nagyobb mennyiségű sósavas kokain jutott szervezetébe.

I. Zs. 20 éves lánynak a combján két tenyérnyi nagyságban bőrfarkasa volt. Egy vidéki egyetem klinikáján gyógykezelték és a bajt égetéssel akarták megszüntetni. A műtétet végző orvos az ápolónő 2%-os novocain-oldatért küldte, mely oldatot helyi érzéstelenítésre akarta használni. Az ápolónő által hozott oldatból az orvos a comb belső oldalán alkalmazott injekcióval kb. 12 kem-nyit befecskendezett.

Röviddel az injekció után a nő mérgezési tünetek közt meghalt. Az ápolónő által hozott oldat nem 2%-os novocain, hanem 5%-os kokain-oldat volt.

Egy 49 éves egyént lakásán eszméletlenül találta. Eszméletét a kórházban sem nyerte vissza, meghalt. Az elhalt 500 g-nyi vegyes szervrésztében a kokain jelenléte volt megállapítható.

V. Zsófia öngyilkossági szándékból sósavas kokaint vett be. A hullában a kokain csak minőlegesen volt kimutatható. Az asztalán talált púderosdobozban 4.4 mg-nyi sósavas kokaint találtak.

Mátyás király.

Születése 500. évfordulójára.

Született 1440 február 23-án Kolozsvárt. Apja, Hunyady János, katonának neveltette. Így lett a vezna Mátyás idővel testileg is megizmosodott, katonás külsejű ember. Főllépése méltóságos volt. Leereszkedőleg érintkezett mindenivel, de jaj volt annak, aki magára haragította. De kitörései hamar elcsöndesültek. Megbocsátott mindenkinek, ki kegyelméhez folyamodott. Nem torolta meg bátyja halálát. Az erő, a szeretet megtestesülése volt.

Kimeríthetetlen volt munkaereje és munkakedve. Szívesen áldozott a műsáknak. Költői, politikai, történelmi, csillagászati, hittudományi, főleg pedig katonai műveket szeretett olvasni. A hadtudományokban elsőrangú szakemberré vált.

A szellemi élet egész köre érdekelte. Értett mindenhez: tudós, szónok, író, művész, hadvezér, diplomata, országkormányzó volt. Nem restelt beszélni mindenivel; bújáról-bajáról kérdezte ki az együgyű parasztot. Becsülte az erényt mindenkiben, a rágalmozókat megvetette. Egy ízben rágalmozás miatt egy pápai követet is kiutasított udvarából.

Szívét a legmélyebb vallásos érzés hatotta át. Vitéz, bátor ember volt. Hadseregét nemcsak vezette, hanem résztvett a csatában is. Kedvelt vadászatot, birkózást, tornát, lovagjátékot.

Élete minden mozzanatában király maradt tetőtől talpig, az önmérséklet és a józanság nemes és vonzó példája. Magyar volt szívének minden dobbanása, a magyarság legszentebb eszményeinek szentelte összes tehetségeit. Sok ellenség környezte, de úgy bánt el velük, amint megérdemelték.

Mátyás volt Európában az első fejedelem, aki nagyszámú „állandó hadsereg”-et alkotott. Háborúit kénytelenségből, nagy nemzeti célokért viselte. A cseheket legyőzte, III. Frigyes kudarcot vallott vele szemben. Európa tudta, hogy a török Nyugat felé hódító útra fog készülni, ezért az európai államok követői fölkérték a pápát, II. Piust, a mantovai kongresszus összehívására, amely keresztes-hadjárat megindítását határozta el és e háború hivatott vezéréül Mátyást jelölte ki. Mátyás azonban abbahagyta a török elleni vállalatot és figyelmét nyugati szomszédjaira, mint ellenségeire fordította, kiket legyőzött és velük szövetségre lépett. Míg élt, a török nem fenyegette, mert tudta Mátyás erős karját és állandó hadseregének nagy erejét.

A háladatos nemzet kegyelettel őrzi Mátyás emlékét, mert erényeiben is, hibáiban is magyar volt mindvégig.

Ismerteti:

M. Medzihradszky Péter
ny. tanár.

Hol az orvvadász fegyvere?

Az 1939 december 1-i Csendőrségi Lapok hasábjain cikket közöltünk az orvvadász veszedelemről, abban kimutattuk, hogy milyen óriási kárt okoz az orvvadászat a nemzetgazdaságban. Sem a kérdés a maga egészében, sem a károkozás nagysága nem volt előttünk ismeretlen. Ha mégis szükségét láttuk azt közölni, annak egyetlen magyarázata az a törekvésünk, hogy emlékeztessünk. Az alább kezdett cikksorozattal is ez a célunk, de most az emlékeztetés közelebbi területére indulunk és bajtársak tapasztalataiból megmutatjuk az orvvadászok egyes „fogásai”-t, cselvetéseit, ravaszságait abban a munkában, hogy cselekményeiket és annak eszközét, a fegyverüket, miként igyekeznek elrejtteni. Tervszerűen, óvatosan dolgoznak a közvagyon és közbiztonság ezen ellenségei, akikkel szemben a csendőr küzdelme nem egyszerű nyomozás... Elmondhatjuk, hogy bár mindenki előtt világos ezek kártevő működése, eddig csupán a csendőri munka tartja féken az ország minden vidékén azokat. A megtorló intézkedések ugyanis — mint tudjuk — igen enyhék, ezek az orvvadászatra vetemedett embert ugyan nem tartották soha vissza bűnétől. Örömmel értesülünk ezért a tervről, hogy az orvvadászatot rablással kívánják minősíteni, amivel együttjár a súlyosabb büntetés s ez talán a helyzet jelentős javulását is eredményezni fogja.

Közreadjuk bajtársaink tapasztalatait abban a meggyőződésben, hogy eddigi eredményeink azok révén gyarapodni fognak. A leírásokat múltévi 24. számunkban hirdetett pályázatunkra beérkezett anyagból vettük.

(Folytatás.)

VI.

Beküldte: GÖRBEDI ANDRÁS tiszthelyettes (Méhkerék).

A lakásban tartott kutatás leírása után így folytatja: A szénás szint vettem alapos átkutatás alá. Mert tudtam én azt még otthonról, hogy annak az ereszébe, kakasülőjébe, zsupp, csutka, nádfedőbe szokták elrejtteni a puskákat. A szénásszín ezúttal nem szénával, hanem tengeriszárral volt megtöltve. Azt ki kellett volna abból hordani, hogy kutatni tudjunk. Erre a közelemben nem volt ember, mire a járőrtárs vállalkozott arra, hogy ő majd kirakja. Megfogtam a puskáját, ő pedig két hatalmas karjával beleölelt a kórókba. De egy-egy kéve keresztbe akadt az ajtón. Olyanokat rántott ilyenkor a járőrtárs a kévére, hogy az egész alkotmány erős lengéssel majdnem széjjel hullott. Láttam, hogy itt valamit ki kell találni, de hamar, mert különben széjjel szedi a szint a társam. Csak azzal lehetett volna azt megfékezni, ha a puska hamar, de nagyon hamar előkerült volna. Láttam ezt maga az asszony is és sietett is kijelenteni, hogyha egyáltalán van puska, azt férje nem a szénás színben rejtje el, hanem a szalmában.

— Állj! — vezényeltem a járőrtársnak, aki megállva úgy nézett ki, mint egy feldühödött bika. Még csupa szalma és tengeriszártörmelék volt. Sietett kijelenteni az asszonynak:

— Mondja is meg végre, hogy hol van az a puska, mert ha nem, előbb ezt, azután a házat szé-

dem széjjel! — Az asszony ezután a szalmakazalhoz vezetett azzal, hogy ő úgy emlékszik, mintha a férje ott járkálna előbb, mielőtt nyúllesre menne. Járkáltunk azután mind a hárman körül a szalmán. Úgy nézett az ki persze, mint egy másik szalmakazal. Volt abban fészke a tojós tyúknak, macskának, lyuk a kutyának. Amikor berúgtam a lyukba, akkor ugrott ki belőle a kutya. Majdnem a lábamba harapott. Csodálkoztam is, hogy miért nem mutatkozott ez a kutya eddig? Körüljártuk 5–6 esetben. Seholy sem gyanús. Az asszony pedig csak járkált tovább és egyre hajtogatta: — Itt-itt kell annak lenni valahol. De nem volt az sehol. Felvettem a szalmahúzó horgot és a kutyalyukba bedugva, megkezdtem abból kihúzni a szalmát. Jött-jött a szalma, de egyszer csak megakadt a horog. Húzom, valami nehéz. Aztán kint volt egy bekötött zsák. Az asszony mindjárt mondta: — Na, e lesz a! Valóban. Felemelem a zsákot, benne volt bekötve egy igen jó állapotban levő 16-os egycsővű vadászpuska. — Na, végre! — tört ki kettőnk közül a szó. Őrizetbe vettük a puskát és nem kis büszkeséggel ballagtunk az örsre. Meghagytam az asszonynak, hogy ha a férje haza jön, küldje azt fel az örsre. Bejött, a község házára mentem vele és ott bizalmi egyének jelenlétében kikérdeztem. Megmondta még 4 orvvadász társát, akiknek a puskáit szintén sikerült megtalálnom. Egy ideig az orvvadászok el is tűntek.

Ha tehát a bűneljelenek csak egy kis farka kerül a csendőr kezébe, ne engedje el, amíg mind, az egész ott nincs. Puskakeresésnél gondoljunk tehát a szalmába fűrt kutyalyukra is.

VII.

Beküldte: KALMÁR PÉTER törzsőrmester v. (Debrecen.)

Egy lopás miatt tett panasz felvétele után örsparancsnokom az ügy nyomozására engem vezényelt ki. A község házában egy községi rendőrt — bizalmi egyénként — felkértünk, hogy jöjjön el velünk a helyszínre. Itt arra a megállapításra jutottunk, hogy a tettest a közelben kell keresnünk, aki ismerős volt a viszonyokkal.

Első utunk a közelben lakó Vaszilov Joan visszamaradt orosz hadifogoly, rovtomultú egyén lakására vezetett. Nevezetéről közszájon forgott, hogy híres orvvadász, bár az örs járőrei nem tudták tettenérni és a házkutatások is mindig eredménytelenek voltak.

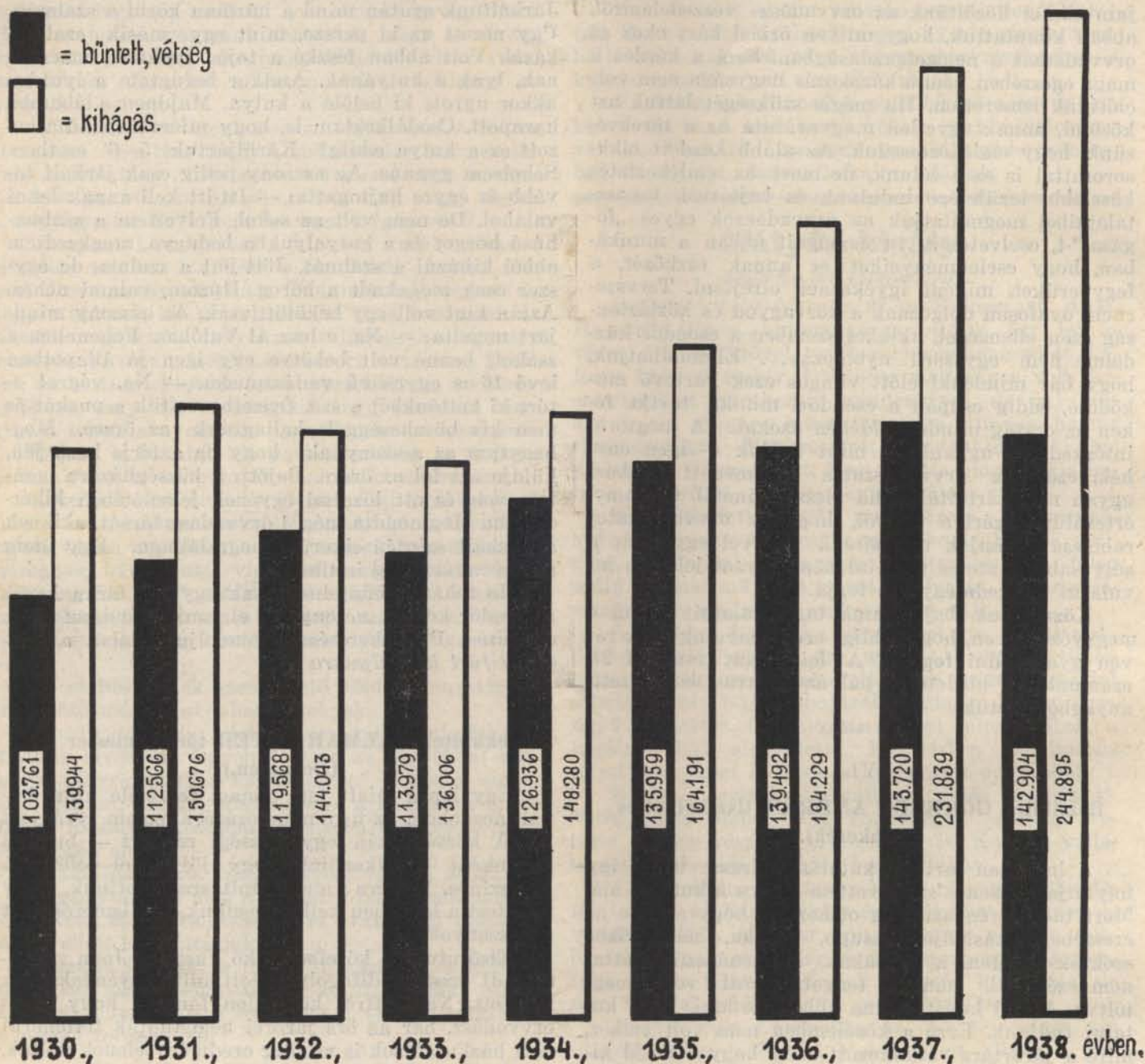
Amikor Vaszilov lakásába beléptünk, a meglepődés jele látszott rajta, amit igyekezett palástolni, de lucskos-poros csizmája elárulta, hogy a hajnali órákban a mezőn járt. Járőrvezetőm kérdőre vonta. A kérdésre Vaszilov erőltetett jókedvvel válaszolt és azt mondta, hogy: „Nézzeken széjjel az urak.” Nagyjából az 1 szoba és 1 konyhából álló lakásban körülbekintettünk, majd távozás színezetét keltve megkérdeztük, hogy mit főznek ma ebédre?

Járőrvezetőm a feleletet meg sem várva, felémelte a tűzhelyen levő fazék fedelét s meglepődve kérdezte, hogy: „A nyúlhúst honnan vették?” Mert bizony a fazékban az főtt. Vaszilov előadta, hogy a nyulat előző nap a kertjében kézzel fogta, mivel a falu szélén lakott. Tagadta, hogy puskája volna. Ezután járőrvezetőm kijelentette, hogy házkutatást tartunk.

A házkutatás kezdetén a fűtetlen kemencéből elő-

A m.kir csendőrség működési területén előfordult büntetendő cselekmények

■ = büntelt, vétség
□ = kihágás.

került egy frissen lőtt őz. Vaszilov még ekkor is tagadt. A szobában a fiókos szekrény — komót — felső fiókjában, a ruhák alatt ott volt egy 2 csövű 16-os lankaszter vadászfegyver 5 tölténnyel. A ház padlásán, az úgynevezett „szarufa“ nádfelőli felső oldala ki volt vésve és ott találtuk meg a második ismeretlen gyártmányú, nikkelezett, 1 csövű 12-es vadászfegyvert, amely igen szép és jó állapotban volt. Ezután Vaszilov cselekményét beismerte és elmondta, hogy a puskákat nagybirtokos gazdájától lopta.

A szolgálatból való kilépés után a falu szélén, volt gazdája földje mellett, egy kis házat vásárolt. Ettől az időtől kezdve a volt gazdája földjén — itt — levő nagy szalmakazlak mellől, télen-nyáron egyformán az éjjélutáni órákban, lesből vadászott.

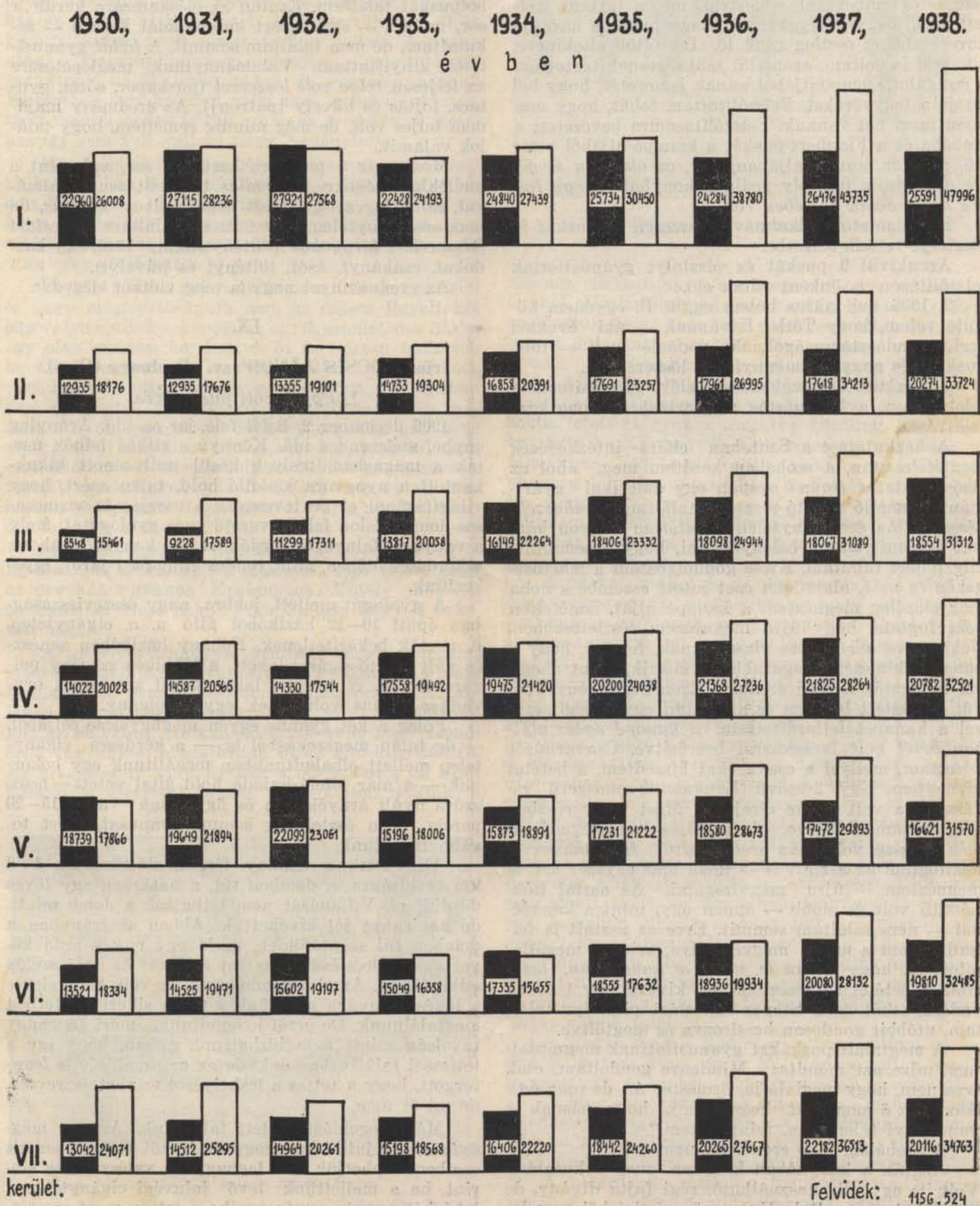
Állandóan csak 1—2 lövést adott le, hol itt, hol amott. Kilenc éven keresztül nem érték tetten. Szét-szedhető vadászpuskáját kabátja alá rejtette és egy üres zsákkal a hóna alatt, indult mindig a vadász-szákmányért. A tettenéréskor azonban már nem volt ideje puskáját „rendes“ helyére visszatenni, meri meglátott bennünket lakása felé közeledni.

VIII.

Beküldte: KIS SÁNDOR II. törzssőrmester
(Budapest).

1. A házkutatás megkezdése előtt, a házkutatás megtartására vonatkozó felhívást gyanúsított előtt felolvastam, mire azt kérte, hogy ne tartsam ezt meg és beismerte, hogy valóban van neki egy Flaubert-

A büntetendő cselekmények megoszlása kerületek szerint:

puskája és egy belga-gyártmányú, hengeresöves, acélgolyós forgópisztolya, azokat elő is adja. Ugyanakkor kért, hogy ne nézzem meg azt, honnan veszi elő azokat. A kérését nem teljesítettem, mert bár becsületes emberként ismertem, mégis tartani kellett attól, hogy szégyenérzete, vagy hirtelen haragja következtében esetleg ránk lő. De ettől eltekintve, kíváncsi is voltam, azonfelül szükségesnek tartottam a szolgálat szempontjából annak ismeretét, hogy hol tartja a fegyvereket. Felszólítottam tehát, hogy mutassa meg, hol vannak. Felszólításomra bevezetett a szobába és a Flaubert-puskát a kanapé aljából vette elő, ahol az, annak aljában, egy, az oldalára szegezet deszkán, a pisztoly pedig a konyhában, egy fali óra hátsó doboz részében volt.

E szolgálatom alkalmával összesen 12 puskát és pisztolyt vettem őrizetbe.

Azonkívül 9 puskát és pisztolyt gyanúsítottak felszólításomra, önként adtak elő.

2. 1936. évi május hóban egyik B. egyénem közölte velem, hogy Tóth Istvánnak — aki évekkor azelőtt vadásztársaságoknak vadőrje volt — több puskája és nagyobb mennyiségű lőszere van.

A házkutatás megkezdése előtt gyanúsítottak felolvasztam, a házkutatás megtartására vonatkozó felhívást.

A házkutatást a Szut.-ban előírt intézkedések megtétele után, a szobában kezdtem meg, ahol az első átkutatás során csupán egy amerikai gyártmányú ismétlő riasztó pisztolyt találtam a *ruhaszekrényben*. Az eredménytelen kutatásom nagyon bántott és nem tudtam belenyugodni, hogy a semminél alig többet találtam. Kissé gondolkoztam a lehetőségeken és az 1. alatt leírt eset jutott eszembe s noha már előzőleg megnéztem a kanapé alját, ismételten neki fogtam, hogy újra megnézzem részletesebben. Neki fogva a részletes vizsgálatnak, feltűnt, hogy a kanapé oldalszéle magasabbnak látszik, mint ahogy azt tapogatás közben éreztem. Ezen körülmény gyanút ébresztett bennem és a bizalmi egyén segítségével a kanapét felfordítottam. A kanapé egész aljában betét volt facsavarral beerősítve. Csavarhúzóhoz hoztam, mellyel a csavarokat kiszedtem, a betétet kiemeltem. Egy 2 csövű Lankaszter-rendszerű vadászpuska volt benne elrejtve. Most már részben meg voltam elégedve, de a teljes megelégedésem még messze volt. Az eredménytől felvillanyozva, nekifogtam az asztalt is — noha már egyszer azt is megnéztem — újra megvizsgálni. Az asztal fióknélküli volt és előbb — éppen úgy, mint a kanapénál — nem találtam semmit. Erre az asztalt is felfordítottam s azt is megvizsgálva, szintén megállapítottam, hogy *abban is, mint a kanapében, betét van*. A betétet az asztalból is kivéve, egy 1 csövű vadászpuskát és 1 Steyer kincstári pisztolyt találtam, utóbbit gondosan bezsírozva és megtöltve.

A megtalált puskákat gyanúsítottak megmutattam, mire azt mondta: „Mindenne gondoltam, csak arra nem, hogy megtalálja, őrmester úr, de már úgy látom (az ő mondását használom), hogy másnak is van annyi talentuma, mint nekem.”

A szobában löbb eredmény nem volt.

Azután a konyhában kezdtem meg a kutatást. Volt itt egy alig használható, régi fajta dívány, de már lábai sem voltak. Egyszerű ránézésből nem lehetett volna gyanítani, hogy rejteget magában valamit. Azonban az előbbieket arra engedtek következ-

tetni, hogy itt is lehetséges valami. Ezért megemeltem. Zörgés volt hallható. Megvizsgálva, megállapítottam, hogy fiókos. A fiókot kihúztam. Sok mindenféle vas volt benne, melyek között 2 házilag készített botpuskát találtam. Ezután az éléskamrára került a sor, melyet — egy bezárt katonaládát kivéve — átkutattam, de nem találtam semmit. A ládát gyanúsítottal kinyitattam. Valamennyiünk meglepetésére az teljesen *telve volt lőszerrel* (puskapor, sörét, gyutacs, fojtás és hüvely [patron]). Az eredmény majdnem teljes volt, de még mindig reméltem, hogy talállok valamit.

Most már a padlásra került a sor, valamint a mellékhelyiségekre. A padlás teli volt zsupszszalmával, minél fogva egy kicsit nehéz volt a kutatás, de nem eredménytelen, mert itt is találtam *kincstári felszerelési tárgyakat* (tölténytáskát, tűzérési kardokat, csákányt, ásót, töltényt és hüvelyt).

Az eredménnyel nagyon meg voltam elégedve.

IX.

Irtá: KOCSIS JÁNOS szv. alhadnagy (Pécs).

1. Egy távoli puskaölés.

1906 december 2. Éjfél felé jár az idő. Aránylag enyhe, szélesendes idő. Könnyű s ritkás felhők úsztak a magasban, melyek közül imitt-amott kikukkantott a nyugvóra készülő hold, talán azért, hogy világításánál el ne tévesszük a cserjés és vízmósásos domboldalon felfelé vezető gyér gyalogutat, mely a vanyarci faluvégtől Erdőkürt felé kanyarog, ahova a kérdéses időben, mint rendes szolgálati járőr, igyekeztünk.

A gyalogút mellett, jobbra, nagy összevisszaságban épült 10–12 házikóból álló ú. n. cigánytelep. A porták bekerítetlenek. Néhány házikóban zenész- és vályogvető-cigány lakott, a többiben szegény polgáremlerek. A telepen lakók közül két egyén orvadász-gyanús volt. Ezek egyike cigány.

Főleg a két gyanús egyén megfigyelése céljából, — de talán megszokásból is — a kérdéses cigánytelep mellett elhaladtunkban megálltunk egy bokornak — a már lefelé haladó hold által vetett — hosszú nyúlt árnyékában és figyeltünk vagy 15–20 percig. Nem észleltünk semmi gyanúsat, ezért tovább indultunk.

Alig tettünk néhány lépést, előttünk kb. 1–2 km távolságra, a dombon túl, a határban egy lövés dördült el. Villanását nem láthattuk a domb miatt, de az irányt jól kivehettük. Abban az irányban a dombon túl szántóföldek, majd egy ritkás erdő következett. Becslésünk szerint a lövést az erdő szélén adhatták le. Az első gondolatunk az volt, hogy sietve a lövés irányába megyünk s talán sikerül a tettest megtalálnunk. De erről lemondtunk, mert a nagy távolság miatt nem bízhattunk abban, hogy így a tettestel találkozhatunk, de az az eshetőség is fennforgott, hogy a tettes a leshelyéről minket észrevesz, de mi őt nem.

Más megoldást kellett találnunk. Arra a meggyőződésre jutottunk, hogy az illetőt csak abban az esetben csíphetjük el a legnagyobb valószínűség szerint, ha a mellettünk levő faluvégi cigánytelepen lakó két gyanús egyén egyike a tettes, mert ez esetben, amikor hazajön, innen is megláthatjuk őt. Úgy határoztunk tehát, hogy maradunk, ha reggelig kell

is figyelni s inkább megkockáztatjuk az eredménytelen lesállást, semhogy a bár nem bizonyos, de lehetséges eredményt elszalasszuk. Tehát maradtunk. Az éppen mellettünk volt dögtemető száraz avarral telt árkában foglaltunk figyelő állást, olyan helyen, ahonnan a két gyanúsított házának bejárati oldalát egész hosszában jól láthattuk. Tudtuk, hogy melyik ház az övék s az illetőket is jól ismertük. 30—40 év közötti korban levő edzett férfiak voltak. A puskát — kieszközölt felhívás alapján — már többször tartottunk náluk házkutatást, de eredménytelenül. Ez esetben honn létükről azért nem győződünk meg, mert ezzel kockára tettük volna az eredményt, melyhez így sem volt valami nagy reményünk.

Már hajnali 2 óra, a hold is lebukott, alighanem hiábavaló lesz a hosszú lesállás! — türelmetlenkedett járőrötáram. Megnyugtattam, hogy már nem sokára jönnie kell — ha ugyan erre jön, — mert a sötétben nem lát vadászni. Ugyanis a hold lenyugta után igen sötét lett.

De nini! Halk zaj hallatszik a házcsoport felől és nagy meglepetésünkre nem az erősen figyelt két ház valamelyikébe, hanem az egyik szomszédos házba egy alak surrant be. Láttuk őt és tisztán hallottuk az ajtó becsukódását is. Nem tudtuk, ki lakik ott, csak annyit tudtunk, hogy nem cigány. A házban nem gyújtottak világosságot és minden csendes maradt ott, de csak rövid időre, mert alig pár perc múlva újból kinyílt az ajtó s azon egy alak kilépett, széjjelnézett és megindult az általunk gyanúsának tartott egyik figyelt ház felé. Odaérve, az ablakon halkán bekopogott. Beeresztették s újra minden csendes lett. Ott sem gyújtottak lámpát.

Még az árokban vártunk egy kevés ideig s igyekeztünk a látottakból kitalálni, hogy miért ment az orvvadász-gyanús Krasznycz Mihály előbb a szomszédba. Mert ekkor már tudtuk, hogy ő érkezett haza.

A leshelyet elhagyva, óvatosan ahhoz a házhoz mentünk, melyben a gyanúsított az előbb rövid ideig tartózkodott. Semmi neszt sem hallatszott ki. Az ablakon halkán bekopogtunk, mire egy öregasszony jött az ablakhoz. Halkan közöltük vele, hogy csendőrök vagyunk s felszólítottuk őt az ajtó kinyitására. Az öregasszony ajtót nyitott s mi belépve, az ajtót becsuktuk. Férjével együtt csak ketten laktak a

Síziképzés az alsónéresznicei őrsön.

(Borsi cső. felv.)

názban. Érkeztünk az öreg ember is felkelt az ágyból. Jámor öreg házaspár volt a ház lakója. Felszólítottuk őket, hogy a Krasznycz által hozzájuk hozott dolgokat adják elő. Erre minden vonakodás nélkül, gyertyavilágnál (befödöttük a gyertyát, hogy kívülről ne legyen látható a világosság) a konyhából nyíló kamrába vezettek s ott az egyik sarokba letett tárgyakra mutatva közölték, hogy azokat tette be Krasznycz. Egy kétesövű, előltöltős, jó állapotban levő vadászpuska volt a sarokba támasztva töltetlen állapotban, mellette egy háziszórtes vászonzsák, rajta nagy K. M. betű, benne egy jól megtermett, lőtt vadnyúl. A gyéren bútorozott lakásban alaposan széjjel nézve, más gyanús tárgyat nem láttunk.

A puskát, zsákot és nyulat magunkhoz véve, az öreg házaspárnak meghagytuk, hogy ottlétünkről senkinek se szóljanak, amíg reggel az ügyet végleg el nem intézzük, mi pedig addig is a telepen tartózkodunk, mert még dolgunk van. A házaspártól elkészönve, a községben volt pihenőszobába tértünk. Igen megelégedettek voltunk a már vitathatatlan eredménnyel s pihenőre tértünk.

Kora reggel Krasznyczet és az öreg házaspárt a községhezához hívtuk s a községi bíró és kisbíró jelenlétében kikérdeztük. A bűnjelek az asztalra voltak helyezve. Krasznycz azzal kezdte előadását, hogy tudja a törvényt, mert legénykorában a sziráki őrsön háziszolga volt. Letagadná az esetet, csak ne volna rajta a zsákon a neve. Előadta, hogy a nyulat éjfél tájban lőtte az erdőszélen. Több vad nem akadt, ezért, amikor a hold lenyugodott és sötét lett, leshelyét elhagyva, haza jött. A puskát stb. azért tette a szomszédban lakó öreg házaspárhoz, mert úgy vélte, hogy ott sohasem fogjuk keresni. A puskát nagyon sajnálja — úgymond, — mert ilyen jó puskája soha sem lesz többé. Egy lövésre mindig biztos volt a találata.

— Vegye meg a Radicsét — tanácsoltam én, — úgy hallottam, hogy az is jó. (Radics volt a másik gyanúsított s egyben Krasznycz szomszédja.)

— Meg sem közelíti az enyémet — mondja megelégedkezve magáról. — No, — gondoltam magamban — ezt is elveszem, ha törik-szakad, mert most már bizonyos, hogy van puskája Radicsnak.

A kikérdezés részletes foganatosítása után a bűnjeleket a községi elöljáróságnak szabályszerűen

Hótakarítás a zalaszentgróti őrsön.

(Simon cső. felv.)

átadtuk s bevonulásunk után a feljelentést megtettük.

2. Puskavásárlás.

Egy eredményes lesállítás során elcsípett orvadász önkéntelen elszólásából bizonyosra vettük, hogy Radics György zenész- és vályogvető cigánynak adó alól eltítkolt puskája van. Eddig is gyanúsítottuk őt, sőt nála többször is tartottunk házkutatást, de eredménytelenül.

A bizonyosság tudatában, de egyelőre tehetlenségre kárhoztatva, hetekig, még portyázás közben is, azon gondolkodtunk és tanakodtunk, hogy milyen úton-módon tudnánk Radics puskáját kézrekeríteni.

A „haditerv“ végre elkészült. Abba egy olyan polgári egyént is be kellett vonnunk, akihez Radics cigánynak is „bizalma“ lehet. Ezt az egyént meg is nyertük az ügyben való szereplésre Tóth Mihály személyében, ki néhány évvel ezelőtt még kisczarda s egyben puskatartó ember volt, de a néhány hold föld kicsúszott a lába alól. Így került a szomszédos pusztára uradalmi cselédnek. Mint ilyennek, minden ideje el volt foglalva, de kérésünkre a legközelebbi vasárnap délutánra és estére a tisztartó úr szabadságot engedélyezett részére.

Vasárnap estéjén, alig hogy besötétedett, a kertek felől kerülve, a bíró házához megérkeztünk. A bírót felkértem, hogy jöjjön velünk, nézzünk szét a faluban s győződjünk meg, minden rendben van-e.

Ha mindenütt ilyen út lett volna...

Petróczy M. tthts. felv. (Székesfehérvár).

Az utcára kiérve, a kocsmára felé vettük utunkat. A gyéren befüggönyözött ablakon át láttuk, hogy az ivóban 8–10 ember 3–4 csoportban poharazik és társalog. Az egyik sarokban Radics cigány ült egy prémeskabátos emberrel, előttük egy literes üvegben siller bor. Még félig volt az üveg s a prémeskabátos ember éppen akkor töltötte meg az előttük volt két poharat. A bíró megjegyezte, hogy a prémeskabátos embert nem ismeri, az nem községbeli. (Az az ember Tóth Mihály volt, aki „összejátszott“ velünk...)

— Na, bíró uram, ezt az idegent leigazoltatjuk, mert gyanús, hogy ezzel a cigánnyal idogál. Gyérünk be!

A kocsmában volt emberek tisztességgel köszöntöttek bennünket, azután folytatták a pillanatra félbenmaradt beszélgetést. A kocsmára közepén, az ajtó közelében állva maradván széjjel néztünk s közben a hozzánk jött kocsmárosral váltottunk pár közböcs szót. Ugy tűnt fel nekem, hogy a Radics himlőhelyes arca a bekebelezett siller ellenére is elsápadt, majd kigyult. Az idegenen meg úgy láttam, hogy begombolt prémes kabátja a mellénél nagyon is domború. A kocsmárosról elkészönve, kifelé indultunk, de az idegen mellett elhaladva, azt „akkor“ megismertem.

— Nini, hát maga is itt van, Tóth? Hol jár itt? — kérdezem.

— Két malackát akartam venni, mert hát a cselédem csak vasárnap ér erre rá, de igen drágán akarták adni, így nem sikerült vásárt csinálnom.

— Már azt hittem, — vetem oda könnyedén s félig tréfásan — hogy valami rosszban törí a fejét, pedig hát így bizonyára az üresen maradt malacoszsák nyomja ki ennyire a kabátját. — Ezzel egyidejűleg megtapintottam a kidomborodott begombolt kabátot.

— Na, csalódtam, — mondom, — nem zsák van itt, mert kemény. Talán egy literes üveget rejtett ide?

— Nincs itt semmi, kérem, — mondja és ijedten oda kap.

— No hallja, ilyen kemény semmit még nem láttam! Mutassa!

Vonakodott a kabátját kigombolni, ezért én gomboltam azt ki. A bíró és a többiek legnagyobb csodálkozására egy összecusukható kétesüves vadászpuskát húztam elő. (A Radics arca — ha ugyan lehet — most még sápadtabb lett!)

— Áh! — csodálkoztam én is. — Így vagyunk? Talán lesre készült?

— Dehogy, kérem alássan, vitéz úr, nincs is puskám.

— Hát ez mi? Tán csak nem tagadja le, hogy most vettem ki a kabátja alól?

— Azaz igen, ez már az enyém, de most vettem.

— Kitől?

— Radicstól ni! Most erre isszuk az áldomást. Már a második liternél tartunk.

— Mennyiért vette?

— 32 koronáért.

— Ki is fizette?

— Az utolsó fillérig, uram!

— Igaz ez, cigány?

— Hát... — csuklik egyet a cigány, szó nem jön ki az ajkán, az arca viaszsárga.

— Hol a pénz?

Ilyen formán kevés üzemanyag kellene...

Petróczi M. th. felv. (Székesfehérvár).

Előkotorássza, kiteszi az asztalra. Hiány nélkül megvan.

— Nézze, bíró úr és korcsmáros úr, itt ezt a 32 koronát, ez bűnjel lévén, mint ilyet, magamhoz veszem, úgyszintén a puskát is. Mi a különös ismeretőjele, Radics?

— Hát kérem, ekkis itédés lácesik a bál csé vás-tágábbik véginél.

Megnézzük, tényleg látszik az ütődés helye. Éles kő okozhatta.

— More, elég jól eladtad a puskát!

— Dehogy, kérem, még többet is megér.

— Hol, mikor és kitől vetted a puskát?

— Távol vettem, kérem, Ászódon á vásárbá egy párást embertül, ákit se ázselőtt, se ázsóta nem lát-tam.

— Na, veled sem mehet az ember semmire, mert mindent letagadsz. Mindkettőjüket fel fogjuk jelen-teni. Tóth, maga meg ne próbáljon még egyszer pus-kát venni! Most pedig a meglevő borukat még meg-ihatják, aztán menjenek haza. Jó éjszakát! Gyerünk, bíró úr!

— Nahát, ez jó fogás volt, — mondja a bíró, — mennyi házkutatást tartottunk már ennél a cigány-nál, de soha sem találtuk meg a puskáját.

— Lássá, bíró úr, ilyenek a véletlenek. — Felel-tem ártatlanul...

Mint később Tóthtól megtudtuk, Radics a pus-káját, — mint neki mondotta, — az erdőben egy *vas-tag odvas fában rejtegette* és a kérdéses vasárnap estefelé is onnan hozta be, amikor rászánta magát, hogy azt jó árért Tóthnak eladja, azon reményben, hogy majd olcsóbban másik puskát vesz.

A puskát a községi előjáráságnak megőrzésre átadtuk és a feljelentést illetékes helyre, a való hely-zetnek megfelelően, megtettük. A jelentésben ugyan a 32 korona bűnjelpenz is meg lett említve, de az én nálam maradt, azon egyszerű oknál fogva, mert azt én adtam Tóthnak, már egy héttel előbb, azért, hogy a puskát megvehesse, sőt az áldomás árát és némi jutalmat is előre kifizettem neki. Nem sajnáltam. Megérte! A „haditerv“ jól bevált, mert az utolsó pontig sikerült végrehajtani.

X.

CSATÓ JÓZSEF törzsőrmester (Kaba) *ítató-vályuban, árok átjáródeszka alján talált orrvadász puskákat.*

DÖMÖTÖR LAJOS őrmester (Kapos) azt írja, hogy orrvadászaik leleplezése azért volt nehéz, mert azok szoros összeköttetésben voltak egyik erdőőrrel, aki régebben csendőr volt... Végül is a négytagú társaság hat heti kemény küzdelem után csatátvesz-

tett. Fegyvereik egy *kovácsműhelyben*, *pajtaeresz* alatt és *árnyékszékekben* voltak elrejtve. Az eredményt a jó hírszerző is elősegítette.

MADARÁSZ BÉLA törzsőrmester (Maglód) gyanúsított udvarán levő *kútból* szedette ki a vadászfegyvert. Érdekes körülmény, hogy a gyanúsított kis leánya apja kikérdezését a községházán észrevétlenül kihallgatta, hallotta, hogy apja megesküszik arra: nincs nála puska. A kis lány hazaszaladt s a puskát eredeti helyéről a kútba dobta. Innen előbb kiszivattyúzták a vizet. Gyanúsítottnak elvesztett a puskája, meg is büntették és meg is fizette a szivattyú használati díját és a munkások napszámát is. Drága puska volt, de a gyanúsított nem is kímélt utána senkit. Megesapant jól a községben az orvvadászok serege...

NÉMETH FERENC III. törzsőrmester (Keszthely) azt írja, hogy bár több névtelen levélben közölték az őrssel az orvvadász puska-rejtekhelyeit, itt sohasem találtak puskákat. Ennek oka az orvvadász óvatossága és körmönfontosága volt, aki egy helyen két-három napnál tovább nem tartotta puskáit. Eredményre az orvvadász frissen talpalt csizmája vezette a járőrt, amely egy forgópisztolyt a betegen fekvő hozzátartozó *ágyából*, két vadászpuskát az *ágybetét alól*, egy vadászpuskát a *füstvezető csőből*, két vadászpuskát a *vaskályhából*, egy puskát a *boroshordóból* kerített elő. Az orvvadász megmondta, hogy mindig hajnalban ment vadászni. *Ha a községben járőrt vagy valami más hivatalos személyt látott a felesége, akkor az a házuk tetején rúdra kötött döglött varjút „tűzött ki”. Míg ezt a jelet felesége nem vonta be, ő az erdőből haza nem ment.*

ORBÁN JÓZSEF I. tiszthelyettes (Hosszúperesztég) egyik májusi reggelen vizet ivott egyik kútnál, a község alatt. Ugyanakkor volt ott egy menyecske is vizért. Ezt az asszonyt júniusban egyik alaposan gyanúsítható orvvadász házában, éppen házkutatás megtartása előtt — találta. Az asszony két botra támaszkodva, meredt lábakkal vonzolta magát az udvaron. Kérdésre előadta, hogy februárban elesüszott a sikos úton s azóta kötésben a lába. Orbán tiszthelyettes azonban jól megnézte májusban a menyecskét, akinek akkor semmi baja se volt. Nyilván tehát hazudott ezen a reggelen. Be is igazolódott, mert a „*törött lábáról*” egy-egy puska került elő. Még pedig az éjjeli őrs puskái, aki egy-egy járőr eltávozása után nyugodtan ment — cserkészni. De most póruljárt, mert Orbán tiszthelyettes éjjeli ellenőrző járőre éppen az ő lövéseit hallotta meg s mert az éjjeli őrt sehol a községben nem találta, erőlyes kézzel hozzálátott az eset tisztázásához. Döntő sikert a májusi vízivás és a „februári lábtörés” közötti ellentét hozott. Ebből még mást is tanulhatunk. Nem árt, ha az éjjeli őrt olykor próbára tesszük és nem árt, ha néha a járőr visszaportyázik!

VIRÁG JÓZSEF törzsőrmester (Tarnalelesz) egy szerelmes cipész ellen nyomozott, akit az apósának kijelölt kidobott az éjjeli zenét szolgáltató cigányok-

kal együtt, mire egy pisztolylövéssel kedveskedett a cipész. A pisztoly egy *kép alatt*, a *falban* „pihent” élesre töltve...

MOLNÁR LAJOS őrmester (Pécs) azt írja többek között: a gyanubavett embert a préház előtt találta a járőr. Azt kérdezte attól a járőrvezető: „Mit csinálnak a nyulak?” A meglepődött sváb azt felelte: „Mit tudok én, mit csinálnak a nyulak?” Újabb kérdés: „A nagyhangú puska hol van?” Hebegve, de mérgesen a válasz: „Nekem nincs puskát, te ha akarsz, akkor kerest, ahol csak akarsz. Lehet keresni minten, a pince, a patlás, amit akarsz!”

Hát a járőr akart is és Molnár őrmester a *préház falából* rongyokba csavart vadászpuskát vett elő... Azt mondta erre a vén orvvadász: „Fene pelé, esz a puskát már sok kerestek a santár!”

Egyébként Molnár őrmester igen fontosnak tartja a b. egyén szolgálatait, akit persze megfelelően jutalmazni is kell.

(Folytatjuk.)

Néhány szó a névmagyarosításról

Irta: nemes KARIKA KÁLMÁN tiszthelyettes.

Nem a csendőrség tagjainak névmagyarosításáról akarok most említést tenni, ennek bírálatába nem bocsátkozhatom, erre nincs is szükség, ez előjáróinkra tartozik; hanem a polgári lakosság névmagyarosításáról akarok most pár szót szólni, vagyis olyan egyénekről, akik nem állanak katonai fegyverem alatt és a polgári hatóság kényszerétől is teljesen mentesek, tehát független egyének.

Mielőtt elbeszélésembe kezdenék, előre bocsátom, hogy a polgári egyéneknek a névmagyarosítás kétféleképpen történik. Akik vagyontalanok és szegénységi bizonyítványt kapnak, azoknak az összes okmányuk kiállítása teljesen díjmentes, akiknek pedig van vagyonuk, vagyis szegénységi bizonyítványt nem kaphatnak, azok az összes előírt okmányokat kötelesek a rendeletben meghatározott összegű okmánybélyegekkal ellátni. Még valamit. A kérvényt akár a községházához, akár a főszelekt-bírói hivatalhoz, akár a rendőrkapitánysághoz, akár az alispáni hivatalhoz nyújtják be, mindegyik hatóság köteles azt közvetlenül a Belügyminisztériumba eljuttatni. (40.200/1933. évi B. M. rendelet.)

A Budapest—bécsi nemzetközi műút mellett teljesítek szolgálatot. A műút két szintiszta magyar községünkön halad keresztül. 1939. év tavaszán kerültem az őrs élére, mindjárt szembetűnt, hogy mindkét községben sok idegen hangzású név olvasható. Ezen a műúton (a jelenlegi háborús állapot kivételével) évente ezrével közlekednek német, francia, belga, németalföldi, dán angol stb. idegen országbeli autók s ha ezek a külföldi utasok ezeket a furcsa neveket olvassák, nem tudják eltalálni, hogy vajon melyik országban vannak, azon tűnődnek, hogy elhagyták-e már Ausztriát, vagy még nem. Hasonló eset történt néhány évvel ezelőtt Bécsben. Osztrák és magyar válogatott futball mérkőzés volt. A magyar csapat felénél többnek német hangzású neve volt. Többek között egy nagynémetországi sportkedvelő egyén is ott volt, olvasta a névszerinti összeállítást s kénytelen volt a szomszédjától megkérdezni, hogy tulaj-

donképpen melyik itt az osztrák és melyik a magyar csapat. Az eset megtörténte óta sportolóink között a névmagyarosítás terén óriási haladás történt.

Térjünk vissza Bécsből, ebből a nagy városból a mi két falunkba. Elhatároztam, hogy itt valamit tenni kell. Az egyik községi jegyzőhöz bementem s feltártam előtte a helyzetet, a válasz egyáltalán nem volt részemre kielégítő, annyit tudtam meg, hogy kár vele vesződni; a legtöbb polgár nevének a megváltoztatása anyagi kiadással jár. Erre a célra pedig egy fillért sem hajlandók áldozni. Nem adtam fel a reményt; az első utam a legmakacsabb kocsmáros-hoz vezetett. Feltártam előtte jövetelem célját, igaza volt a jegyzőnek, a kocsmárosnak az volt hozzám az első szava: „Hja kérem, az ilyesmi sok pénzzel jár!” Nem hagytam annyiban a dolgot, végül barátságosan elváltunk, búcsúzáskor a kocsmáros azért mégis annyit mondott, hogy „majd még meggondolom a dolgot”. A jegyzővel megbeszéltük, hogy mennyi volna az illető összes kiadása. A kocsmároshoz még kétszer elmentem, annyira meggyőztem, hogy hajlandónak mutatkozott a névmagyarosításra, de kijelentette, hogy nekem oda adja a pénzt, az ügyet pedig úgy intézzem, hogy neki sehová se kelljen mennie. Mindent megígérttem. Örömmel vittem a pénzt a község-házhoz, ami érthető is, mert a legmakacsabb embert győztem meg. Látszólag minden rendben volt s mégis voltak bajok. A jegyző közölte, hogy hiba van a számításban, mivel szegénységi bizonyítvány nincs, születési anyakönyvi kivonat kiállítását után a községi pénztárba 2 pengőt kell lefizetni s ez sehogyan sem engedhető el. Fegyelmi felelősségre vonásnak nem akarja magát kitenni, ez az elhatározása megmásíthatatlan. Hogyan menjek most vissza az emberemhez, ez sehogyan sem fog jól szólni. Nem mentem vissza. Az ügy elintézetlen maradt. Nem így gondoltam én az egész névmagyarosítást. Igaza volt Petőfinek, amikor azt írta: „Kis lak áll a nagy Duna mentében” című versének két sorában: „Csak mikor a tönkelegbe lépünk, Venni észre gyászos tévedésünk”. Az okmányok bekerültek a fiókba. Szörnyen bántott a dolog. Később pár hét múlva a kocsmáros ügyére újból rátereltem a beszélgetést, az írnok akkor mondogatta, hogy minden okmány, a gyermekeké is, ki van állítva, csak még három pengőt kell előteremteni. Mit volt mit tennem, hogy az egész ügynek egyszer már végére járjak, kifizettem a három pengőt és az okmányokat saját magam elküldtem a Belügy-minisztériumba.

Menjünk tovább.

Egy magyar érzelmű asztalos mestert akartam rábeszélteni, hogy nevét változtassa meg. Itt is az anyagi kérdés jött elő legelőször. Asztalosomnak megígérttem, hogy a község-házban úgy elfogom intézni a dolgát, hogy szegénységi bizonyítvánnyal a névmagyarosítása nem fog kerülni egy fillérbe sem. A tett ígéretemhez híven a jegyzővel mindent sikerült elintéznem. Pár nap múlva találkoztam az asztalosommal, gyorsan közöltem vele, hogy most már nincs semmi akadály, amint ideje van, menjen a község-házhoz, ott már várják és pár percen belül elintézik a kérvényét. Emberem meghökkent, ilyen gyors elintézésre nem számított, elkezdett himelni-hámozni, mindenféle kifogásokkal állt elő. Röviden elmondom, hogy milyen kifogásai voltak: 1. Hiába magyarosítom meg a nevem, azért engem itt a faluban csak a régi nevemen fognak hívni. 2. Ha úgy hozza a sors,

innen elköltözködöm egy német faluba, ott megtudják, hogy magyarosított nevem van, nem fognak munkát adni. 3. Van egy kis vagyunkám, ha a nevem megváltozik, akkor azt a telekkönyvbe is át kell vezetni, az pedig pénzbe kerül. Végül utoljára adta elő a legérdekesebbet, ami már valóban nevetséges volt: 4. Ha a nevem megváltozik, akkor ezt a címtáblát is át kell festeni. Végül még annyit, hogy ezen utolsó kijelentésnél olyan dühbe gurultam, hogy mérgemben semmit se tudtam szólni. A község-házban még ma is némelykor azzal fogad az írnok, hogy az asztalos még mindig nem jött ám be.

Volt egy másik asztalosmesterem, ennél már sokkal simábban ment a dolog, csak azzal érvelt, hogy ő ugyan már régóta foglalkozik ezzel a tervvel, el is ment a község-házhoz, de ott azt mondták, hogy a névmagyarosítás — szegénységi bizonyítvány nélkül — még nőtlen embernek is belekerül 15 pengőbe; ennyit pedig nem hajlandó áldozni. Megnyugtattam, hogyha csak ez a baj, ezen könnyen segíthetünk. A község-házban megbeszéltem és már másnap el is volt intézve az egész.

Volt egy csendőrijelentkezőm, idegen hangzású neve volt, megmondtam neki, hogy amíg a község-házról nem hozza az igazolást, amely szerint a névmagyarosítási kérvényét beadta, addig felvételre ne számítson. Nem volt nehéz a megoldás, mert az illető vagyontalan volt. Úgy is lett, harmadnap hozta az igazolást, az orvosi vizsgán ugyan alkalmatlan lett, de annyit mégis elértem, hogy magyaros neve lesz.

Ezt a részt tovább nem folytatom, mert se vége, se hossza nem lenne.

1938. évben egy törzsőrmester bajtársunk kerületi dícsérő okiratot kapott azért, mert 80 család nevét megmagyarosíttatta. Aránylag könnyebb volt a helyzete, mert csak vagyontalan bányászokról volt szó. A jutalmat kiérdemelte, mert sokat dolgozott.

Amint láthatjuk, sokoldalú elfoglaltságunk mellett kötelességünkön felül is tehetünk valamit, amiért köszönetet még se várjunk, mert hazafias célt szolgálunk vele. Sokkal jobban itthon érezzük magunkat, ha környezetünkben magyaros hangzású neveket hallunk.

Ha elhatározzuk magunkat, hogy ezt a magasztos munkát tovább fejlesszük, nem elég csupán csak azt mondani az idegennevűnek, hogy idegen hangzású nevét megmagyarosíthatná, hanem fel kell rá készülnünk. Tanulmányoznunk kell a rendeletet, kívülről kell tudnunk, hogy milyen okmányokat kell beszerezni a család és milyeneket a nőtlen embernek, illetve hajadonnak, ki kaphat szegénységi bizonyítványt és ki nem, milyen összegű okmánybélyeg kell a kiskorú és milyen a nagykorú anyakönyvi kivonatára és milyen a kérvényre, mit kell a kérvénynek tartalmaznia, fel kell-e abba venni a már elszenvedett büntetést, hány nevet kell benne felsorolni, hová kell küldeni az összes okmányokat stb stb.

Mi pedig csendőrök ne áltassuk magunkat azzal, hogy a mi nevünk jó magyaros hangzású, nem a mi dolgunk a többiek névmagyarosítása, azt végezze a községi jegyző, ő látja legjobban, milyen nevű lakói vannak, pár szép szóval és egy kis törekvéssel el is tudná intézni az egészet. Vegyük csak azt, hogy milyen elfoglaltsága van egy jegyzőnek,

a közigazgatás és az adóügy rengeteg elfoglaltságot ad. Az összes miniszteri rendeletek és szabályrendeletek mind ott feneklenek meg, lejjebb már nem mehetnek. Meg aztán a jegyző annyira megszokja az előtte fekvő sok-sok idegen hangzású nevet, hogy ő előtte talán már egy sem idegen.

Az elmondottakból láthatjuk, hogy a névmagyarosítás egyszerűnek látszó dolog, a valóságban mégsem megy olyan simán, mint ahogy azt elgondoljuk. De türelemmel sokat elérhetünk. És el is kell érni, mert amilyen különös és szomorú, hogy magyar nyelvet egyáltalán nem értő szlovák ember Deák vagy Kerekes nevet visel, éppen olyan furcsa az is, amikor egy tiszta magyar érzelmű, idegen nyelvet nem is értő fajtestvérünk Cillahó, vagy pedig Krisztinkovics nevet visel.

Az akadályokat nem azért vázoltam, hogy most már a névmagyarosítástól elriadjunk, ellenkezőleg, akkor szép az élet, ha küzdelmes, hátrítsuk el útunkból az akadályokat, tegyük az utat simára, akadálymentesre. Próbáljuk meg. Sikerülni fog. Milyen jól eső érzés fog majd el bennünket, hogy kötelességünkön felül tettünk valamit és pedig: minden egyes fajtestvérünk nevének megmagyarosításával 1—1 téglát teszünk le Hazánk megnagyobbításának alapzatához.

Néhány szó a gyakorlati fényképezésről.

Írta: BÁLINT GÉZA törzsőrmester v. Budapest.

Szolgálatunkkal egyre szorosabb összefüggésbe kerül a fényképezés, sőt mint adatrögzítő eszköz, nélkülözhetetlen. Magánéletünkben is hálás és hasznos szórakoztatótárs. Lehetővé teszi, hogy egyébként elmúló emlékeinket évek, évtizedek múlva is — albumunk forgatásával — felidézhesük és szemlélhesük. Városokban, kirándulóhelyeken alig látni pihenő vagy szórakozó embert, akinek a nyakában ne lógna a fényképezőgép. Sok bajtársam is boldog tulajdonosa jobb vagy gyengébb minőségű fényképezőgépnek, de igen sok még azoknak a száma is, akik csak lopva gondolnak a fényképezésre, mint valami ördögi mesterségre. Pedig éppen olyan könnyen megtanulható, mint sok egyéb, csendőrhivatásunkba vágó, kezdetben talán nehéznek látszó tennivalónk.

E rövid cikk keretében néhány gyakorlati hozzászólással ezeket a bajtársakat szeretném hozzásegíteni az elinduláshoz, a már fényképező bajtársaimat pedig, úgy mint magamat, a munka fokozásában ösztönözni.

Hogy eredményesen és olcsón munkálkodjunk. itt is előfeltétel az elméleti felkészültség. Hol szerezzük ezt meg? A legszükségesebb tudnivalót a gép kezelésére megadja a kereskedő, hol a gépet vásároltuk. Érdeklődünk olyan bajtársaktól, vagy ismerőseinktől, akik már régebben fényképeznek és nemcsak kattogtatják a gépüket, hanem gondolkodva és szorgalmasan, tanulva fényképeznek. Esetleg, ha nem sajnáljuk azt a pár pengőt (amit sokszor haszontalanabb dologra kidobunk), veszünk fényképezési szakkönyvet, járatunk folyóiratot. Így bővülnek általános ismereteink (amint tudjuk, ez hivatásunknál fogva sohasem lehet elég).

Hogy milyen fényképezőgépet vegyünk, az függ attól, hogy mennyi pénzünk van rá és milyen célból szerezzük be a fényképezőgépet. Ha van rá pénzünk, jó gépet vegyünk, illetve értékesebbet. Bár sokan azzal a gondolattal indulnak el: Veszek egy olcsó gépet, tanulni jó lesz ez is. Az így gondolkozó olcsó gépet vesz. Pár hónapig kínlódik és bosszankodik vele. Mikor már azt gondolja, hogy tud fényképezni, vesz egy jobb, illetve drágább gépet és ekkor rájön, hogy a jó géppel ismét csak ront és újból csak tanulni kell. Mit csinál ezután? Az előzőleg vett gépet eladni nem tudja, tehát vagy elajándékozta vagy a jobb gép vételkor becseréli, természetesen csak egy negyedréssz áron. Kérdezem, hát érdemes volt? Éppen ezért áldozzunk a gépre annyit, amennyit csak tudunk, mert jó gépre érdemes áldozni.

Milyen célból vesszük a gépet? Ha csak emléképet fényképezni, erre nagyon alkalmas a különböző méretű tekercsfilmes gép. Ha azonban hivatásunkkal kapcsolatban is használni akarjuk gépünket, akkor az én tapasztalatom szerint jobban megfelel a lemezes gép. Nemcsak azért, mert olcsóbb mint a filmesgép, hanem azért is, mert helyszíneléseinkkor egyes nyomoknak a rögzítésénél úgy az élesre állítást, mint a lefényképezendő tárgynak a lemezen való elhelyezését a homályos üvegen jobban ellenőrizhetjük, mint a filmesgép keresőjén keresztül. Utóbbiaknál a távolságot mérnünk vagy becsülnünk kell. Rendszerint becsüljük, mert a mérés hosszabb ideig tart. A becslésnél pedig 1.5—3 méter távolságon könnyen tévedünk 20—30 cm-t. E távolságokon pedig a mélységi élesség 30—50 cm. Így könnyen megeshetik, hogy a lefényképezendő tárgy vagy nyom a mélységi élességen kívül esik, a következmény a felvétel életlensége lesz. Természetesen a drága távolságmérővel ellátott filmesgépeknél nincsenek ezek az akadályok, de ezeket magas áruk miatt nem tudjuk beszerezni. A legtöbb filmes fényképezőgépnél a legkisebb távolság 1.20 cm. Tehát ennél közelebb előtétlencse nélkül nem mehetünk a lefényképezendő tárgyhoz, vagy nyomhoz, ha ennél közelebb megyünk, felvételünk életlen, illetve hasznavehetetlen lesz. Ha pedig erről a távolságról fényképezünk, bár felvételünk éles lesz, de olyan kicsi a filmen, hogy kinagyítva sem felel meg a célnak. Ezzel szemben a lemezes géppel, ha duplakihuzatos, 30—35 cm-ről fényképezhetünk adott esetben. Így a legkisebb eszköznyom, vagy egyéb kisebb tárgy is elég nagy mértékben kerül lemezünkre.

Előnye még a lemezes gépnek, hogy — ha egy-két felvételt készítettünk, rögtön elő is hívhatjuk, míg a filmes gépnél meg kell várni a 7, 11, vagy 15 felvételt, hogy az előhívást elvégezhesük. Ez pedig sokszor anyagpocsékolásra vezet, mert ha az első felvétel sürgős, a többi filmet minden különösebb cél nélkül elfényképezzük.

Ha lemezes gépünkkel riportszerű felvételeket akarunk készíteni, veszünk hozzá egy rollfilmkasettát és meg van oldva a filmesgép kérdése. Éppen úgy fényképezhetünk vele, mint a filmesgéppel.

Ha már a gépet megvettük, kezdjük meg a fényképezést. Ne tegyük gépünket a zöldláda fenekére. Akadtam már olyan bajtársra, akinek 80 pengő értékű fényképezőgépje volt és egy év alatt két felvételt készített vele. Természetesen így holt-

Angol gyarmati katonák.

tőke a fényképezőgépre kiadott pénz. Arra kell törekedni, hogy felvételeinket — ha elfoglaltságunk és megfelelő helyünk ezt lehetővé teszi — magunk dolgozzuk ki. Mert így tanulunk meg tökéletesen fényképezni. Bár először a rontások következtében majdnem többbe kerül ez, mintha szakembernek adjuk ki dolgozni, ez a többlet azonban nem ér fel a tanultak értékével. Mert megismerjük a fényképészeti anyagokat, tudni fogjuk milyen hibákat követtünk el a beállításnál, rekeszelésnél, exponálásnál stb.

Elmondom, hogy milyen felszereléssel kezdtem én a laboratóriumi munkát. Következő anyagokat vettem: 2 drb. papírmassé tálat. Egyiket előhíváshoz, a másikat rögzítéshez, 20 drb. „Normal“, 20 drb. „Hart“ gázfénypapírt, 1 drb. másoló keretet, 1 liter vízhez előhívó anyagot, 1 liter vízhez rögzítő sót (fixirt). Mosóedényem az örs leltárában szereplő labor volt. A vöröslámpa kérdését pedig a zseb villanylámpám elé tartott piros papír oldotta meg. Sötétkamrának a csizmáskamra felelt meg legjobban, mert ezt tudtam — volt öpk. szavával élve — boszorkánykonyhának átalakítani. A másolást pedig — mivel az örsállomásom villanyvilágítás nem volt — esténként a hosszú közösasztalon 11-es petróleumlámpánál végeztem.

Megemlítem, hogy a sötétkamra miatt egyszer

majdnem kellemetlenségem is lett. Ugyanis, ha dolgoztam, a csizmáskamra ajtajára egy karton-lapot rajzszegelttem fel, melyre nagy betűkkel a következő figyelmeztetés volt felírva: „A sötétkamrába belépni szigorúan tilos! „Egy alkalommal egyedül voltam otthon és bebújtam a laboratóriumba. A szakpk. úr pedig meglepőre jött. Mivel a legénységi szobában nem talált senkit, a csizmáskamrához is eljutott és meglátta a felírást. Beszöl, hogy ki van itt? Éppen ekkor hívtam felvételem két lemezét, melyeket az örs disznó-állományáról fotografáltam (gazdálkodás vezető voltam). „Parancs“ szóval jelentkeztem. Szakpk. úr parancsot adott, hogy nyissam ki az ajtót. (Bizonyára arra gondolt, hogy észrevettem jövetelét és valamilyen rendetlenséget akarok helyreállítani). Jelenltem, hogy nem nyithatom. Erre ő a kilincset próbálja lenyomni, persze én azt belülről görcsösen fogtam, értékes felvételeim megsemmisülésére gondolva. Mikor lemezeim kifixálódtak, kijöttem és jelentkeztem. Ami ezután történt, nem írom le. Még csak azt jegyzem meg, hogy a szemle befejezése után a szakp. urat és a bajtársakat az örs virágos kertjében lefényképeztem, a másolatokat a szakp. úr még aznap este magával vitte. Természetesen végignézte a hosszú közösasztalnál végzett munkámat és megbocsátotta az előző napi parancs nem teljesítését.

Amint látjuk, nem sokból állt az első felszerelése, alig képviselt 5 pengő értéket.

Hogy kezdjük meg fényképfelvételeink elkészítését? Mindenekelőtt egy kis füzetet szerezzünk be, melybe az első felvételeink adatait feljegyezzük. E feljegyzésünk tartalmazza: a felvétel keltét, felvétel tárgyát, lemezünk fényérzékenységet, rekeszelésünket, az időjárási viszonyt (derült, felhős vagy borús idő volt) exponálási időnköt és végül, hogy felvételeink jó vagy rossz lett-e. Ez azért jó, mert így a felvételeink hibáiról a tanulságot levonhatjuk.

Felvételeink előtt még meg kell ismerni gépünket is, enélkül hiába indulunk fényképezni. Tudnunk kell az objektív fényerejét. (Teljes nyílás mellett az objektív fényátbocsátó képessége). Gyújtótávolságát. Ezek az adatok az objektív gyűrűre rá vannak véve, onnan leolvashatók. Pl. F : 4.5 F : 10.5 cm. A gép rekeszt, zárját, méterskáláját. Ezeknek az összműködése fogja lehetővé tenni a megfelelő nagyságú és a természetet megközelítő tónusú fényképfelvételek készítését. Ezek összhangbahozására és kezelésére itt kitérni nem tudok, mert hosszúra nyúlna, de erről írt is már vitéz *Kapossy Gyula* g. százados úr lapunk 1936-os számában. El kell olvasni azt. Azonban minden szakkönyvben megtaláljuk és elméletileg is képzett amatőr bajtársunktól is megtudhatjuk a szükségeseket.

Hogy tökéletes képeket tudjunk készíteni, a mélységi élességgel is meg kell ismerkednünk. Ugyanis a természetben levő tárgyakat, úgy a síkban, mint a mélységben lévőket szemünkkel élesen látjuk. Nem így a gép. Az objektív egy bizonyos távolságon levő tárgyakat élesen rajzolja, azonban az e távolság előtt és mögött a tárgyak elmosódottan kerülnek a lemezre. Tehát élvezhetetlenek lesznek. Pl. egy F = 3.5-ös F : 7.5 mm objektív (lencse), ha 3 méterre van a méterskala beállítva, a 3 m-re lévő tárgyat fogja legélesebben lerajzolni. Az előtte 2.5 m-re és a mögötte 4 m-re lévő tárgyakat már elmosódottabban. Az 1 m-re előtte és a 10 m-re mögötte lévő tárgyakat pedig élvezhetetlenül rajzolja a lemezre. Hogy tehát egy óhajtott bizonyos távolságon belül éles képet kapjunk, a rekeszelést kell használni megfelelően. Vagyis a 3.5-ös nyílásról átmegyünk a 5.6, 8-ra, stb. Természetesen, hogyha rekeszelünk, fényerőnk csökken, tehát az exponálási időt növelnünk kell.

Legnehezebb probléma úgy a kezdő, mint haladó részére, hogy mit és hogyan érdemes lefényképezni, vagyis hogyan állítsa be a gépét. Ezt csak gyakorlat útján tudjuk megtanulni. Felvételi témánkat megnézzük a mattüvegen többszörször, különösen kezdetben. Így megtanulunk gépünk szemével nézni. Sokat tanulunk, ha más képeit, illetve témáit tanulmányozzuk. Képeinket pedig megmutatjuk olyan egyénnek, aki a témakeresésben és meglátásban már képzetesebb.

Sok gondot okoz még az exponálási időnek a megállapítása is. Ezt szintén nem lehet pontosan meghatározni. Függ: az év- és napszaktól, időjárástól, felveendő tárgy jellegétől, az objektív (lencse) nyílásától és a lemez érzékenységtől. Általában én gépemet 11-re rekeszelem és ápr.-okt.-ig napos időben $\frac{1}{100}$ mp.-t, kissé felhős időben $\frac{1}{50}$ mp.-t és ha borús az idő, $\frac{1}{25}$ mp.-t exponálok, délelőtt 9 h—18 h-ig. Télen havas felvételeknél is általában ennyi időt veszek. Természetesen szűrőt is alkalmazok, különösen tájfelvételeimnél. A mostani lemez és filmanyagok tág teret

engednek az exponálásnak, tehát ha egy kicsit keveset vagy sokat exponáltunk, különösen ha a hívásnál is segítünk, alig lesz észrevehető.

Még néhány fényképezési témát említek meg. Amikor vasárnapi szabad időnkben kísétálunk a községbe, különösen olyan helyeken, ahol egyéb szórakozási alkalom úgy sem kínálkozik, találunk sok fényképezési témát. Ilyenek a község nevezetesebb épületei, műemlékek, történelmi nevezetességű helyek, kiránduló helyek, népviseletek, szokások, gyönyörű erdőségek, hegyek, folyók részletei stb. Ha kötelességünk más vidékre szólít bennünket, mind kedves emlékeink lesz.

Otthon a laktanyában is akad megörökíteni való. A laktanyarend körüli foglalkozás, virágos és konyhakertbeni foglalkozás, oktatás, gyakorlatozás. Ezek rögzítése mind visszaemlékezést fog nyújtani.

Ha szolgálatban magunkkal visszük a gépünket (igazi amatőr nem hagyja otthon), itt is akad valami a gép elé: vadregényes tájak, nehezen járható terek, különösen télen öntik a fényképezési témát. Gyűjthetjük emlékfelvételeinket. Ebből folyólag megtanulunk gépünk szemével nézni és nem lesz megoldhatatlan probléma, ha a hivatásunkkal kapcsolatosan kell majd helyszíni felvételeket készíteni gépünkkel.

A Tisza.

Írta: PUSZTAI ISTVÁN őrmester (Kiskunhalas).

A Dunántúlnak egyik kis falujában, kicsi szalmafedeles házikóban láttam meg az Isten napját. Ott ölelt át édesanyám féltő gondossággal, ott hallgattam később az egyszerű nép dalait, amikor a napi munka után hazafelé tartottak pihenni. Ott figyeltem, amint a ház ereszen, a fagerenda szögletében a fehér-fekete, villásfarkú fecske építette házát, majd később az apró kis fiókákat, amikor tágranyitott szájjal várták anyjukat, ki elég sűrűn hordta szűkre a legyeket. Ott szaladtam azután a tarka lepkék után, ott hallgattam a házunk mögött levő fenyőn a vadgalamb bűgását, ott a patak halk csobogását.

Az idő telt. Iskolába mentem. Hallottam Erdélyről, Felvidékről, Duna-Tisza-közéről, Dunáról, Tiszáról. A Dunát rövidesen megismertem, ültem a csónakjában, de a szőke Tisza nem akart bemutatkozni, pedig nagyon szerettem volna látni.

Azóta hosszú idő telt el, a világ átformálódott, országok nagyobbodtak, illetve kisebbedtek, katoná lettem s azután csendőrkalap került a fejemre. A csendőrkalap tollforgóját pedig nagyon sokfelé forgatja az idő. Az enyémet is forgatta először északra, délre, utána nyugatra, míg legutóbb keletre, oda, ahova már úgy vágytam, a Tiszához...

Az óra mutatói közül az egyik, — a kisebb, — a 9-es, míg a nagyobb a 12-es számon ballagott. A két ló lassú, biztos lépésekkel kifordult a kapun az országútra és fülhegyezve várták, hogy merre forduljanak. A Nap sugarai összeölelkeztek fényes szőrükkel és megcsókolták a kakastollakat.

— Adjon Isten jónapot, gazduram, — köszönt járőrvezetőm az egyik tanyáról ismert gazdának, ki bejött a faluba egy kocsis búzával, — mi ujság van odakint a tanyán?

— Adj Isten! válaszolt a gazda az előbbire, azután egy pillanatig elgondolkozott, majd így folytatta:

— Nincs most, hál' Istennek, semmi különös, amióta megcsípték a Lakatos Pétert.

— No, akkor Isten áldja!

— Isten magukkal! — válaszolt a gazda.

Tovább mentünk. Sok emberrel találkoztunk, sok tanyán áthaladtunk, nekem még mind ismeretlenek voltak, érdekelték és mégis az én szemeim valami mást, valami nagyot, valami szépet kerestek, míg végre szünni kezdtek a faszorok, megritkultak a tanyák és a zöld mező, apró bozótos erdő, — egy-egy magas fával, — bontakozott ki előttem. Amint közeledtünk, rövidült az út, az én kíváncsiságom pedig egyre nőtt. Meglátni a Tiszát, azt a folyót, amelyiket annyian láttak, ismernek s én csak a térképről valamennyire.

Ezalatt a Nap túlszaladt az ég tetején és augusztusi melegét bőségesen osztotta. A lovak szorgalmasan rótták alattunk a homokos utat és nagyokat biccentve kergették magukról a bögölyök seregét s az apró szemtelen férgek nyomán nem egyszer vér csillant meg az izzadt lovak szőrén. Távolabb már feltűntek a legelő csordák s amott balra egy nagy tanya bontakozott ki túl a kukoricáson.

— Oda megyünk, — mutatta járőrvezetőm, — ott megetetünk.

Amint közeledtünk a tanyához, egyre jobban figyeltem. A falait nem lehetett látni, csak nádfedélét, annak is csak felét. Körülötte magas földrakás, nagyon régi, mert a fű teljesen benőtte s egyszínű lett a legelővel. Odaértünk. A lovak felkapaszkodtak a töltésre és a tetején megálltunk. Bent gőzgép pöfögött s a cséplőmunkások portól ázott fekete arcát szorgoskodtak körülötte. Előttünk körülbelül ezer méterre a bokros, néhol egy-egy terebélyes fűzfával tarkított sűrű jelezte a Tisza folyását, tőlünk jobbra és balra, ameddig a szem ellátott, a legelőn birka és tehén legelt.

Leereszkedtünk a töltés belső oldalán és egy nyári etetőbe bekötöttünk. Leszedtük lovainkról a nyeret, az izzadságot jól ledörzsöltük róluk, megmostuk veritékes arcunkat és megebédeltünk. (Igaz, már 16 óra körül lehetett.)

Ebéd közben a tanya tisztességben megőszült tulajdonosa, Balázs gazduram, — ahogy cselédei is szólították, — nagy: „Isten hozta az urakat“ szóval köszöntött bennünket. Kezetfogott járőrvezetőmmel, utána hozzám jött. Engem még nem ismert, most látott először. Bemutakoztam neki. — Balázs vagyok, — szólt és nagy bütykös ujjait felém tolta, megfogtam azt s a már kissé reszkető kézen barátságos szorítását éreztem. Apró, mélyenülő szemeivel rámnézett és így szólt:

— Isten éltesse!

Utána járőrvezetőmhöz ment és elbeszélgettek. Milyen a termés, fizetnek-e jól a keresztek, az állatállományról s ennél a tárgynál egy kissé hosszabban folytatták.

— Úgy van az, — mondta Balázs gazda, — hogy nagyon gyenge legelője van a jószágnak, azután a széna sem valami jó, mert későn jött ki a Tisza,

azután meg ami kis széna termett a nagyréten, azt meg elvitte.

Későn jött ki a Tisza és elvitte a szénát, erre már én is jobban felfigyeltem, a Tiszáról van szó és olyan ember beszél róla, aki maga is küzdött már tán vele. Nem értettem először és megkérdeztem:

— Mondja, gazduram, mi az, hogy későn jött ki a Tisza?

Balázs gazda végignézett rajtam és így szólt:

— Biztosan nem erre a vidékre való az örmester úr, igaz-e, mert akkor nem kérdezné. No, hát elmagyarázom.

Elővette hosszúszerű pipáját, lehajolt és egy kemény szalmaszálat vett fel a földről, azt kettétörte és a keményebb végével megpiszkálta a pipa belsejét. Zsebébe nyúlt, kivette a sokrojtos dohányszálat, megtömte a pipát és rágyújtott. Meg volt az előkészület.

— Hja, úgy van az! Ha tavasszal, mikor az időjárás kedvező és a Tisza annyira megtelik, hogy már nem fér a bőrébe, akkor erre — és körülmutatott, — ez mind egy tenger sík víz. Egy hétig, sőt még tovább is rajt áll a legelőn, míg a tavaszi szél és a Nap elviszi. Akkor azután zöld, dús kaszáló lesz az iszapos réten. Ha azonban később jön ki a Tisza, mondjuk, mint az idén is, mikor már le volt kaszálva, azt is elviszi, ami kevés termett, ha idejében nem gondoskodik az ember.

— Azért van ez a nagy gát itt a tanya körül, — kérdeztem, — hogy akkor ide hordják be és itt szárítják meg?

— Egyrészt azért, másrészt pedig, hogy a tanyát megvédjük, mert bizony, ha ez nincs, már rég elvitt volna bennünket a Tisza. Így is 1932-ben már ki kellett a tanyát üríteni, pedig ez elég magas dombon van, a gát még azon felül és mégis a tetején akart átjönni ez a „patak“.

— Hány méter magas a gát? — kérdeztem.

— Három öl és néhány suk, — felelte, — de az eleje az valamivel magasabb, mert onnan jön mindig a nagyobb nyomás. Sokat ér ez a gát, — folytatta. — Ahogy már mondtam, 1932-ben bent járt a falunál a Tisza, ott, ahonnan az urak jöttek, pedig az jó kilenc kilométerre van ide. Odaát a túloldalon még messzebb bement és a falu körül szintén ilyen gátat kellett rakni. Akkor hosszú ideig, 3–4 hétig küzdöttünk a vízzel. Olyan nagy áradás mind-ezideig, hála az Égnek, nem volt, de mentesen is meg tőle a Teremtő.

Itt egy kissé megállt Balázs gazda, majd így folytatta:

— Azután az én időmben már egy kisebb háborút is kiállott az a gát. Emlékszik az örmester úr 1919-re? No, akkor ez volt ennek a vidéknek a vára. Ott voltak a románok a Tisza túlsó partján, a mi vöröseink meg itt — és félkörbe mutatott a védőgáton. — Abban a sarokban volt az egyik ágyú, a másik meg amabban. Ott, ahol az a kis vágás van, ott meg a „masingever“. Azt a magas fát látja ott?, mert én már nemigen — és a Tisza túlsó oldalára mutatott, — azon volt a megfigyelőjük a románoknak, azt úgy megkopasztotta a masingever innén, hogy olyan lett, mint mikor az ember fejéről lenyírják a haját. Aztán nem is tudtak itt átjönni, hanem

ott fenn, Szolnok irányában, csak ott jöttek át. Utána kitakarodtak, mikor már mindent elraboltak, csak az a baj, hogy nem messze mentek, mert még mindig a szomszédban vannak. No, de reméljük, hogy nem sokáig kell már várni...

— Reméljük, — mondtam halkan és szerelvényem után nyúltam, mert már a pihenő is letelt. Elköszöntünk a gazdától, lovainkat megittattuk, felfrögtünk és elindultunk a Tisza felé.

A lovak patái alatt dübörgött a szárazságtól repedezett, szikes legelő. Útközben birkanyájjal találkoztunk, mely a tanya felé csengette kolompját és sűrűn egymás mellé húzódtak, amint közelükbe értünk. Hosszú botjával botozott el mellettünk a juhász és mutatójával megbillentette kalapja alsó szélét, „szerencsés jóestét“ szavak után tovább ballagott, mi pedig folytattuk utunkat és leértünk a Tiszaparra.

Azon az oldalon, amelyen álltunk, pusztá legelő, míg a túloldalon sűrű füzesbokrok, közben egy-egy öreg fűzfa. Odébb egy hosszú jegenye állt búsan, egyedül, mintha a tájat figyelné.

A Tisza vize most mélyen belehúzta szőke fejét ágyába, mint a pajkos gyermek, ki elfáradt a játszásban. A Nap sugarai már csak a jobb oldalán érintették a vizet, melynek síma egyenletes tükrét néha megzavarta egy-egy hancurozó halgyerek, amint farkával a víz színére csapott. Fenn a magasban vadkacsa pár szállt a közeli nádas felé, egymáshoz símulva. Odaát a túlsó parton, túl a bokros részen, a falu tornya mutatott az ég felé, dicsérve az Urat. Messze a távoli tanyák fái már eltakarták a napot s én körülbelül 4—5 kilométert haladtam szorosan egymás mellett a Tiszával. Minden csendes volt ezen az alkonyaton és elgondolkoztam. Eszembe jutott egypár kedves bús nóta: „Tiszaparti fűzfa alatt, Túl a Tiszán van egy juhász... Szőke Tisza haragjában...“ Itt a pusztaságon eszembe tűnt a húnok hatalmas serege, Árpád csatája Alpár mezején, szinte hallottam lovaik dübörgését, amint a mezőn áthaladtak.

Hirtelen megálltunk. Az örskörlet határához értünk s el kellett válni, jobbra kellett fordulni a Tiszától. Elnéztem a szelíd vizet, amiről „Annyi rosszat kiabálnak...“ Mint valami kacskaringós szalag feküdt előttem. Milyen szép volt most. Milyen lassan folyt, pihent, mint a fáradt ember, aki otthonába ér és nyugodtan, minden fáradságot elfeledve örül övéi körében.

A Tisza is itthon volt és én ott voltam nála. Beszéltem vele. Kérdeztem az apró habokat: „Igaz-e, hogy odaát, túl a mesterséges határokon, elhalt a magyar nóta... Igaz-e, hogy a máramarosi havasok fenyői búsan, lehorgasztott fővel hallgatnak?“

A Tisza nem felelt, csak folyt lassan, csendesen. Haj, pedig mennyi bánatos könnyet hordott el húsz hosszú esztendő alatt... Mennyi fájdalomnak lett a temetője. Gondolataim között alig vettem észre, hogy nedves lett a szemem és egy könnyecseppel több lett a Tisza.

A távoli falu harangszava, — mely átszűrődött a Tisza füzesein, — törte meg a csendet s az imádságra intő szóra hívó lélekkel, a látottakkal és hallottakkal gazdagodva, elindultunk a falu felé.

EMCÉKEZZÜNK!

Flerik Gábor örsvezető, címz. őrmester, a nagy-szalánci örs parancsnoka, 1899 március 21-én Nagy-szaláncon nemtelen bosszúnak esett áldozatul.

Szücs István kerékteleki örsbeli csendőrt 1925 március 24-én a veszprémi lőtéren egyik bajtársa, mint jelzőt, véletlenül agyonlőtte.

Koblicska József metesdi örsbeli csendőrt 1910 március 27-én bosszúból hátulról agyonszúrták.

Kamuty Lajos főhadnagy, az ungvári 2. szakasz parancsnoka, a vörös uralom miatti hazafiúi kétségbeesésében 1919 március 27-én Kisvárdán agyonlőtte magát.

Misics Miklós magyarcsernyei örsbeli csendőrt egy ellenszegülő Tóba községben 1898 március 31-én agyonszúrta.

Alaptalan feljelentések tanulságai.

I.

Beküldte: **KOC SIS GÉZA** törzsrőrmester, (Letenye).

10 évig szolgáltam a gyönyörű Balatonunk partján, a balatonfüredi örsön. Ezalatt rendezték 1927. augusztus havában a balatoni kultúrnapot is, melyre a Kormányzó Úr Ó Főméltóságát is vártuk. Ezért az örsöt megerősítették útvonal biztosítás és egyéb szolgálati teendők végzése céljából. Az ünnepély reggelén a helyi örs legénysége a vezényelt legénységgel együtt szolgálatba állt. Az örsön telefonügyeletnek engem hagyott hátra őrsparancsnokom. 11 óra tájban az Ipoly-szállodából a portás telefonon jelentette, hogy 1—2 órával előbb egy fürdővendégnek 5,000.000 koronáját ellopták. Még tartott a telefonbeszélgetésünk, amikor bejött az örsre az összpontosított legénység karhatalmi parancsnoka. Jelentkeztem és jelentettem az esetet. Főhadnagy úr megparancsolta, hogy szereljek fel és menjek a helyszínre — addig a laktanyában marad, — vegyem fel a panaszt, mert lehet, hogy a sértett csak az ünnepélyre érkezett és azután elutazik.

Felszereltem és elindultam. Útközben azon gondolkodtam, hogy ki lehetett a tettes. Úgy magamban gyanúsítottam a portást, a szobalányokat és a szobaasszonyt is. Ily elgondolások közepette érkeztem a helyszínre. Amikor a szálloda ajtaján benyitottam, a portás és a szobalányok szomorú arcával találkoztam. Megkérdeztem az ismerős portást, hogy miért olyan szomorúak? Csak a kezével legyintett, mire nyomban arra gondoltam, hogy bizonyára ők vannak gyanúsítva. A portás megkért, hogy jól nyomozzak, mert ettől függ a további ottmaradásuk.

A beszélgetésre figyelmes lett a járőrt váró sértett nő is, aki az ajtót előttem kinyitotta és behívott a szobájába.

A sértett egy magasrangú bányatisztviselőnek a neje volt. Előadta, hogy a lopást azalatt követték el, amíg a szobából a W. C.-n volt. Amikor onnan visz-

szament és sétára készült, a záratlan szekrényben elhelyezve volt 5,000.000 koronáját magához akarta venni, de sehol sem találta. A szobában csak egyedül lakik, vele van kis ölebe is. Előadta még, hogy 1 darab ingnadrágja is hiányzik.

Közöltem a sértettel, hogy a szekrényt átvizsgálom én is, ha nincs ellene kifogása. Meg is tettem, de nem járt eredménnyel. Tovább vizsgáltam a helyszínt. Közben nyugtalankodott a sértett, hogy a pénzével valamelyik nemzetközi tolvaj utazik már valamerre. Én sem tartottam kizártnak. Amikor a kanapé alá benéztem, a legnagyobb meglepetésemre láttam, hogy a pénz ott van és a kutyának csak a füle látszik ki a nagy halom papírpénz közül. Mellette volt az ingnadrág is, össze-vissza rágva. Megmutattam a sértettnek, hogy hol van a pénze, mire a kezeit összecsapva azt kérdezte, hogy vajjon ki tehette azt oda.

Megnyugtattam, hogy lopás nem történt, a tettes a kutya volt, amely egy óvatlan pillanatban a pénzt a szekrényből az ingnadrággal együtt kihúzta és azzal a kanapé alá vonult játszani. A sértett, de a személyzet is nagyon megköszönte a nem várt, gyors eredményt.

A történetek után még 3 évig szolgáltam a bala-tonfüredi őrsön. Ezalatt még 2 hasonló eset adódott. Ezeknél is a tüzetes helyszíni szemle vezetett gyors eredményhez.

II.

Beküldte: KÓBOR JÁNOS törzsőrmester, (Kötelek).

1939. évi április hó 12-én távbeszélőn közölték a köteleki őrsrel, hogy az őrskörlethez tartozó Nagykörű községben Kovács István lakásába a délelőtti folyamán ismeretlen tettesek betörték. Az ágy- és ruhaneműt felforgatták s a szekrényből, a ruhanemű közül 1 drb 50 pengős bankjegyet elloptak. Az őrsön Tárnok törzsőrmester és én voltunk otthon. Azonnal felkészültünk és indultunk.

Nagykörű községbe megérkezve, bizalmi egyenekről gondoskodtam és a helyszínre siettünk. A lakóház egy konyha, egy szoba és egy éléskamrából állott. A lakásban a sértett: Kovács Istvánné és leánya tartózkodott, akik a helyszínt már összetaposták.

Kovács Istvánné előadta, hogy 1939. évi április hó 4-én, Németh Rozália rokonától, Angliából 100 pengőt kapott póstán. Ezt igazolta is. A pénzből élelem és ruházatra 50 pengőt elköltött, míg a megmaradt 1 drb. 50 pengős bankjegyet a szobában lévő ruhaszekrényben a ruha között, egy borítékban rejtette el. Április 12-én 8—9 óra közötti időben Margit leányával 5 km. távolságra lévő szőlőföldjükre mentek babot ültetni. Eltávozásukkor a pénzt megnezték a szekrényben, a ruha között, a szekrény ajtaját kulccsal bezárták és a kulcsot a szekrény tetejére tették. A konyha és a kiskapu ajtaját ugyan csak bezárták és a kulcsokat magukkal vitték. Kb. 13 órakor tértek haza.

Az ajtókon elváltozást nem észleltek. A szobában lévő ágynemű és a ruhaszekrényben lévő ruhanemű — állításuk szerint — fel volt forgatva. A ruhaneműk közül nem hiányzott semmi.

Első feltevésünk az volt, hogy valamelyik rokon vagy ismerős tudhatott a pénz érkezéséről és ál-

kulccsal mehetett be a lakásba. Az ágyneműt és a ruhaszekrényben lévő ruhát pedig csak félrevezetésből forgathatta fel. Ilyen rokont vagy ismerőst azonban megnevezni nem tudtak.

Kovácsné előadta, hogy a férje mezőőr és 3—4 naponként szokott haza térni. 3 napja nem volt már a lakásukon.

Ezekután hozzáfogtunk a helyszíni szemle megajtéséhez. Sem a kiskapun, sem az udvaron, sem pedig a konyhaajtó zárain bűncselekmény elkövetésére valló nyom vagy elváltozás nem volt és nem találtunk ilyent a szobában sem.

A közelben lakókat is kikérdeztem, de nem láttak a kérdéses időben sértett lakásán megfordulni senkit. Bármelyik irányban nyomoztunk, mindig holtpontra jutottunk.

A helyszíni szemle és a szobában talált állapot összeegyeztetéséből az a véleményünk alakult ki, hogy lopás nem történt. Megerősítette ezt a véleményünket az is, hogy a sértett állítása szerint, a pénzt különböző helyekre szokta ugyan elrejtteni, ha otthonról eltávozott, most azonban határozottan emlékszik, hogy a szekrénybe tette. Tudtam, hogy az ilyen emlékezetbe sokszor csúszik hiba.

Átkutattuk a panaszos hozzájárulása után részletesen az egész lakást, de a pénz csak nem került meg. Kutatás közben hazaérkezett a sértett férje is, aki még csak meg sem lepődött azon, hogy a lakását a járőr 2 bizalmi egyén jelenlétében felforgatta. Még csak meg sem kérdezte, hogy a családjával mi történt. A sértett férjének magatartása is azt az érzést keltette bennünk, hogy a lopás nem történt meg. A kutatás a késő esti órákban fejeződött be. A sértetteket meggyőztem, hogy a lakásban idegen egyén nem fordult meg s a pénznek a lakásban kell lennie.

A pihenőszobára mentünk, hogy a kora reggeli órákban tovább folytassuk a nyomozást. Amikor másnap reggel visszaérkeztünk Kovácsékhoz, az aszszony már az udvaron újságot, hogy a pénz az asztalfiókban megkerült. Beismerte, hogy ő tette az asztalfiókba a pénzt, de megelégedett róla.

Nincs kizárva, hogy a lopást azért színlelte, hogy az Angliában élő rokontól ezen a címen újból kérhessen pénzt, de ezt bizonyítani nem tudtuk.

•

A járőr jó munkát végzett, de felületesen kutattott, mert nem találta meg a pénzt a fiókban.

Több ilyen esetet ismertettünk már, amelyek mind amellet szólnak, hogy a sértett panasza nem mindig helytálló. Feledékenység vagy valamilyen más ok játszhatik közre abban, hogy a járőrt valótlan helyzet elé állítják. Igen érdekes és tanulságos dolgokat olvashatunk erre nézve a vitéz Ridegh-Olchváry-féle Bűnügyi nyomozástan 281—285. lap oldalán, a valótlan feljelentés okairól írt részben. Ha mindig gondol erre a járőr, nem esik abba a hibába, hogy meg sem történt bűncselekményt esetleg kiderítetlennek tüntessen fel. Viszont arra sem vezethet ez a lehetőség, hogy kiderítetlen esetet meg nem történtnek igyekezzék feltüntetni. Nagy hiba lenne ez.

Semmi sem olyan szegényletes, mint nem ismerni a hazát.

GABRIEL HARVEY

A mult bélyege.

Írta: PUSKÁS FERENC őrmester (Szekszárd).

— Beismerem, Tiszthelyettes úr, én ütöttem agyon az alsósi intézőt!

Harmadik napja nyomozott már az ügyben az őr minden tagja. Fáradtságos, nehéz munkával ke-resték a gyilkost. Most itt ül előttük. Előbb tagadott megingathatatlanul, végül is nem bírta tovább, meg-tört.

Szomorú arcú, magas, erős, 25 év körüli legény a gyanúsított. Ránézve nem hinné senki, hogy ez az ember követte el azt a szörnyű bűnt. A nyomozó csendőrök is kétségben voltak, már-már más irányba akarták terelni a nyomozást, de szívós kitartással, inkább csak ösztönszerűen megmaradtak feltevésük mellett.

Nem sok bizonyítékuk volt; csupán annyi, hogy Pista egy héttel előbb tért vissza falujába és a cse-lekmény elkövetése idejére elfogadható alibit nem tudott igazolni. Tárgyi bizonyíték semmi. A régi csendőrök közül senki sem szolgált már az őrön. Az újak a lakosságtól hallották, hogy Pista valami sze-renesétlen családi körülmények következtében ke-rült a faluba. Menhelyi gyermek volt. Pár esztendőt itt töltött, de aztán elkerült innen. Itt tartózkodása vált gyanússá.

— Miért tetted, Pista? — volt az őrsparancsnok kérdése.

— Kutya életem volt, tiszthelyettes úr. Ha az ember egyszer lecsúszik, nehéz felemelkedni. Pénzre volt szükségem. Új életet akartam kezdeni, boldogulni akartam. Megpróbáltam ezt már sokszor, becsületes úton, nem sikerült. Gondoltam egyet, hazajöttem. Megtudtam, hogy Alsós-pusztán hízott ökröket ad-tak el, megkísértett az ördög, pedig megfogadtam, valamikor régen, hogy sohse teszek rosszat. Az in-téző észrevette, mikor az ablakon bemásztam, nem volt más választásom, csendőrkékre kerülök, vagy leütöm. Az utóbbit választottam, bár ne tettem volna.

Elhallgatott, maga elé meredt. Nézte a padlót, az öreg község háza kisbírószobájának sok beismerést hallott, sok nyomozást látott, gödrös téglapadlóját.

Arca egykedvűnek látszott, csak nehéz léleklézése árulta el, hogy tusakodik magával. Gondolatait ne-héz lett volna eltalálni. Talán az öreg intéző meg-baltázott, ősz fejét látta, talán az édesanyjára gon-dolt, vagy a gyermekkorába tekintett vissza; nem lehet tudni.

A lélek harca volt ez.

A csendőrök hagyták, vívódjék magával. Meg-szánták a nagy bűnt elkövetett csendes, szomorú embert. Őket is hatalmába kerítette ez a megillető-dés, mely minden magabátért bűnös láttára belénk költözik; amikor arra gondol az a kívülálló által köszívűnek hitt csendőr is, hogy miért kellett en-nek megtörténni, miért nem élhetnek az emberek — egymás jogait tiszteletben tartva — békességben, miért kellett egy embernek újra a bűn szennyel fer-tőzött útjára lépni.

A csendőrök megilletődve nézték. Az egyik elő-vette cigarettatárcáját, odanyújtotta: — Gyújts rá Pista!

Tűzet adtak neki.

Szívta a cigarettáját.

Elővette a magábaszállott bűnös megbánása, a kínzó lelkiismeretfurdalás.

Egyszer csak beszélni kezdett. Talán nem is a csendőröknek, inkább csak magának, kínzásul, meg-nyugtatóként, ahogy a benne kavargó érzések dik-tálták:

— Nem akartam bűnös lenni. Nem bántott en-gem az öreg intéző sohasem. Nagyon megbántam, amit tettem, levágnám a két kezemet, ha vissza-csinálhatnám az egészet, csak hogy még egyszer meg ne történhessen, de ha az apám élne, rögtön agyon-ütném. Ő az oka mindennek.

Lent, a szegedi tanyákon 30 hold földön gazdál-kodtunk. Minden jól ment, míg apám kocsmázní, részegeskedni nem kezdett. Azután jött a baj cső-s-től, a családi pórtatvarnak se szeri, se száma. Én még gyerek voltam, de sokszor láttam, hogy anyám reggelenként sápadt arccal, sírástól vörös szemmel kelt fel, apám pedig valahol a kocsmában volt, vagy pedig borgőzös fejjel veszekedett azzal, aki éppen elébe került.

10–11 éves lehettem. Apám egyik átzüllött éjt-szaka után, kora hajnali órákban átküldött a szom-széd földjére lucernát lopni. Nem mertem vele ellen-kezni, mert ismertem, tudtam, hogy keservesen fizet-nék meg érte.

Vittem hát egy kötél zöldherét, letettem az is-tállóba a placera, aztán el akartam sompolyogni. Gyenge voltam még, a here nehéz volt, meg aztán resteltem, amit tettem. De apám elém állt!

— Na mi lessz, miért nem hozol még!?

Álltam előtte. Nem tudtam ránézni, csak hall-gattam.

Kis ideig csak nézett rám, indulatosan, vére-res szemmel, mint aki azon gondolkozik, hogyan ve-zesse le a mérget, aztán megfogott és nagyon megvert.

Összeszorítottam a számát, de nem sírtam. Apám csak ütött elvakultan, a fejemet, a hátamat, ahol ért. Talán már nem is azért ütött, mert nem mentem el lopni, hanem a hallgatásomért. A sírásomat akarta látni, az ő makacs vérének akarta belőlem kiverni.

Anyám mosdatott fel.

Apámat két napig nem láttam. A szomszédok mondták, hogy a kocsmában mindent összetört. Ilyen vadnak, elkeseredettnek még sohasem látták.

Nem küldött többet lopni. Egy év sem telt el, földünk -dobra került. Tönkre mentünk. Szegény anyám nem bírta ki; két hét múlva eltemették. A megmaradt pénzt, amit az adósság nem emésztett fel, apám magához vette, elment a kocsmába. Nem tudom mikor jött haza, de reggel a padláson talál-tuk, felkötötte magát.

Azóta más kutyája vagyok. Hányt-vetett a sors. Jó emberek is akadtak, akik magukhoz fogadtak. Így kerültem ide, ebbe a faluba. De megnyugodni sohasem tudtam, maradásom sem volt, anyám köny-nyes szeme és apám fenyegető, vad tekintete foly-ton előttem volt: mennem kellett.

Sok mindent megpróbáltam. Rajtam volt a múlt bélyege, semmi sem sikerült. Most aztán itt vagyok.

A csendőrök azt a szokásos kérdést, hogy mit hoz fel védelmére, már fel sem tették.

OLVASÓINKHOZ. Kérjük olvasóinkat, hogy cím-változás bejelentésére használják a borítólaponk utolsó oldalán levő és kivágható nyomtatványt, amelyet 2 fil-léres bélyeggel küldhetnek be hozzánk. Csak az ilyen módon bejelentett cím-változást vesszük tudomásul.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Bajtársainktól igen sok nyomozás leírását kapjuk. Ezt őszinte örömmel állapítjuk meg. Vannak, akik ugyanazt az esetet ismételtén beküldik valószínűleg azért, mert még nem közöltük eddig az első ízben beküldött dolgozatukat. Ezt jövőben ne tegyék bajtársaink, mert zavart, fölösleges munkát okoznak. Időnkint közöljük, hogy kiknek dolgozatát fogadtuk el. A rendelkezésre álló helyünk miatt a közlés lassúbb ütemben történhetik, ezért valamennyi bajtársunktól türelmet kérünk, de — ismételjük — azt is kérjük, hogy dolgozatukat ne küldjék be hozzánk másodszor is. Figyeljék „Kézirat” rovatunkat, ahol megüzenjük, hogy a beküldő számíthat-e a közlésre vagy nem.

(SZERK.)

I.

Beismerés megszerzése a gyanúsított lelkére való hatással.

Beküldte: FARKAS GYÖRGY II. alhadnagy (Adony).

1927. évben egy komárommegyei kisközség vezető jegyzőjénél megjelent Varga István ottani lakos és bejelentette, hogy 18 éves Mária nevű, eskóban szenvedő leánya ezelőtt kb. 3 héttel hazulról eltűnt és azóta nem adott életjelt magáról. Kérte, hogy leányát valamely módon körözzék. A községben arról suttogtak, hogy Varga leánya nem úgy ment el hazulról, sőt az apát sokan egyenesen azzal gyanúsították, hogy a leányát eltette láb alól.

A falusi szóbeszéd eljutott az ottani csendőrök tagjainak fülébe is. Nyomozást indítottak, de mert Varga ellen bizonyítékokat beszerezni nem tudtak, az ügyet irattárba tették, a szóbeszéd azonban megmaradt továbbra is.

Mint új, ideiglenes szakaszpárancsnok egyik napon megjelentem a községben s mint ilyenkor szokás, felkerestem a község vezető jegyzőjét egy kis eszmecsere. Beszélgetésünk során a községi főjegyző is felhozta a Varga-leány esetét és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a kószahírek háttérben lehet valami. Megígértem a vezető jegyzőnek, hogy utána nézek a dolognak magam is.

Az illetékes örsre érve, az örsparancsnoknak meghagytam, hogy azonnal vezényelje ki magát

Ki tudta?

A 31. M. puská 3.06 kg. A kilőtt lövedék kezdősebessége 680 m.

A magyar irodalom értékeit olvassa

Csak a jó könyv! ér pénzt!

Kérdezze meg
tőlünk ezek címeit!

*Írja meg,
milyen tárgyú köny-
veket szeretne olvasni;*

*történelmi-, társadalmi
regényeket, útleírásokat,
regényes életrajzokat,
színdarabokat, elbeszéléseket,
természettudományi-, művészeti-, tár-
sadalmi-, stb. kérdé-
sekkel foglalkozó mun-
kákat, verseket?*

*Ha kívánja, örömmel segíünk
azok beszerzésénél.*

*Válogassa olvasnivalóit!
A jó könyv jó barát!*

szolgálatba, Varga ügyét vegye a kezébe és az eltűnt leány ügyét minden körülmények között tisztázza. Az őrsparancsnok 3 nap múlva távbeszélőn jelentette, hogy bár minden lehetőt elkövetett, eredményt nem tudott elérni. Meghagytam neki, hogy maradjon a községben, mert magam is kiszállok és a helyszínen kívánok meggyőződni a dolgok mibenállásáról.

Kimentem. Az őrsparancsnok jelentése alig nyugtatót valami használható tájékoztatást. Tűnődtem az eseten. Vargát a járőrök már több ízben kikérdezték — mondhatnám agyonkérdézték — így nem sok reményem volt arra, hogy hasonló kísérlettel eredményt érek el. Mégis megpróbálkoztam vele. Először azonban a kikérdezést alaposan előkészítettem. Kipuhatoltam a gyanúsított életviszonyait, multját, szokásait, jó és rossz tulajdonságait. Néhány óra alatt egész halom adatot gyűjtöttem össze. Így felfegyverkezve láttam hozzá a községházán Varga kikérdezéséhez. Kezdetben egész közömbös kérdéseket intéztem hozzá. Minden érdekelt, ami Vargával születtésétől kezdve történt és végig hadakoztam vele a világháborút is. Úgy beszéltem vele, mint egy jó barát, akit nem érdekel más, mint az ő sorsa. Mikor elérkezettnek láttam az időt, óvatosan áttértem családi körülményeire, vagyoni viszonyaira, majd pedig hirtelen kérdezősködni kezdtem leánya felől. Észrevettem, hogy erről nem szívesen beszél és el-eltér a tárgytól. Én újból és újból visszateletem rá a szót. Beszéltem neki Istenről, vallásról, túlvilági életről, majd pedig elmondtam neki, hogy milyen nyugtalan az olyan ember minden napja és minden éjszakája, aki bűnt rejteget a lelke mélyén, és mennyivel könnyebben fekszik és kel az olyan ember, aki még nem tért le a jó útról, vagy ha már bűnbe is esett, kitarja a lelkét, férfiasan odaáll földi bírójá elé, hogy azután odaállhasson majdan az isteni bíró elé is. Elmondtam neki, hogy több becsülete van embertársai előtt annak az embernek, aki, ha bármit is elkövetett, megvezekelt érte, mint a másíknak, aki a bűne terhét a koporsójáig viszi azzal a tudattal, hogy a bűnét más is ismeri, vagy legalább is gyanítja.

Még sok mindent mondtam Vargának. Ügyszólván órák hosszáig csak én beszéltem és közben figyeltem őt, hogy mindez mit vált ki nála. Varga zavart szemei, furesa arcjátéka, bizonytalan hangja, ideges mozdulatai mindinkább megérlelték bennem azt a meggyőződést, hogy ez az ember a lelke mélyén rendkívülit rejteget, csak még közelebb kell férközni hozzá, hogy ki tudjam bányászni és akkor nyert ügyem lesz. Újra és újra a leányáról beszéltem neki és vele is beszéltettem róla. Célozgattam arra is, hogy az ilyen beteg: nagy teher a család részére, stb.

Varga végül meggyóna nekem mindazt, amit nem mondott el azoknak a bajtársaimnak, akiknek a figyelmét elkerülte, hogy egy ember lelkéhez, ha még olyan bűnös is, közel lehet férközni, csak a módját kell megtalálni. Én eltaláltam ezt a módot és ennek köszönhettem az eredményt. Varga valóban gyilkos volt. Tettét a következőképpen mondta el:

Eskóros rohamokkal küzdő beteges leánya sok gondot okozott neki. Munkaképtelen volt. Elhelyezni sehol sem tudta és mert a beteg leány miatt maga is sok munkalehetőségtől elesett, elhatározta, hogy valamilyen módon megszabadul tőle. Nyári időben a leány a felszer alatt szokott aludni. Egy éjszaka 2 óra tájban a lakásából észrevétlenül kiosont és az alvó leánynak egy kődarabbal addig verte a fejét, amíg csak élet volt benne. Ezután a holttestet a háza közelében lévő és használaton kívül álló kőbánya 4—5 m-es nyílásába dobta és bőven földet hányt rá. Itt fekiúdt a leány a nyomozásom befejezéséig, vagyis a bűncselekmény elkövetésétől számítva kb. 4 hónapig. Elmondta Varga, hogy a bűncselekmény elkövetése után kb. 3 hét múlva a községházán bejelentette leánya eltűnését, hogy a gyanút ezzel is elterelje magáról.

Nyomozásom további folyamán most már előkerült a kőbányából a leány holtteste és megkerült az a 4—5 kg súlyú kődarab is, mellyel Varga a szerencsétlen leányt agyonverte. Varga beismerését ilyenképpen tárgyi bizonyítékok is alátámasztották. A bíróság sok enyhítő körülményt figyelembevéve, 2½ évi fegyházra ítélte el a gyilkos apát.

•

A bejelentett eltűnési eseteket mindig bizalmas puhatolás tárgyává kell tenni, alből a szempontból, hogy az eltűnt személy esetleg bűncselekménynek esett áldozatul. Ennél az esetről ilyen feltevésnek eleve meg volt a létjogosultsága egyrészt a falu szóbeszéde miatt, másrészt azért, mert a falusi ember néha túl reális, minden érzélgősség nélkül való gondolkozása az ilyen beteg családtagban csupán felesleges kenyérfogyasztót, tehertételt lát és igyekszik megszabadulni tőle. Ha a nyomozás ebből a feltevésből is kiindul, ami valójában meg is történt, akkor érthetetlen, hogy a nyomozó járőrök nem jöttek rá a kőbánya titkára. Ha feltételezzük, hogy a beteg leány nem ment világgá, hanem eltették lábálól, akkor önként felvetődik a második kérdés: mi lett a hullával, hová rejtették? Ha az elrejtési lehetőségeket a nyomozójárőr számbavette volna, úgy gyanujának azonnal a közvetlen közelben lévő, használaton kívül álló kőbányára kellett volna terelődnie. Szemrevételezés alkalmával fel kellett volna tűnni a nyílásba frissen odahányt földnek, ami a járőrt a kőbánya alapos átkutatására serkentette volna. Így a nyomozás már a kezdet elején sikeres lett volna.

Az a mód, ahogy a szakaszparancsnok a gyanúsítottat kikérdezte, ahogy a lelkére igyekezett hatni, gyakorlati lélektani ismeretekre mutat és például szolgálhat. Az eredmény nem is maradt el. Különösen ajánlható ez azoknak a csendőröknek a figyelmébe, akik hajlamosak arra, hogy a beismerést más, sokszor tilos utakon és eszközökkel szorgalmazzák.

II.

Felületes személymotosás.

Bánhidai őrsparancsnok koromban, egyik napon, küldőne útján arról értesítettek, hogy a „Villamoserőközpontnál” rézlopás történt. Egyik igen ügyes és jó nyomozó csendőrtöm vezényeltem ki,

Ki tudja?

Melyek a puska elcsattantó készülékének részei?

mint járőrvezetőt, a lopás nyomozására abban a hitben és reményben, hogy biztosan eredményt fog elérni.

Gyanúm a vidéken bűjkáló, különböző lopások és emberölés miatt 15 évi fegyházát viselt Zserdin nevű emberre irányult, aki lopásokból tartotta fenn magát és lopás miatt akkor is körözés alatt állott. Erre az emberre az eligazításkor felhívtam a járőr figyelmét.

Másnap este megjelent lakásomon a napos és jelentette, hogy Zserdint a járőr a bűnjelekkel együtt elfogta és bekísérte. Besiettem a laktanyába. A járőrvezető jelentette, hogy a nyomozás teljes sikerrel járt és Zserdint az egyik szőlőhegy elhagyott pincéjében elfogta. A járőrvezetőt megdicsértem. Zserdint nem látva, kérdeztem, hogy hol van. A járőrvezető jelentette, hogy alapos személymotozás után levették kezéről a bilincset és a községi fogdába zárták. Ezzel a megmondatlan és utasításellenes eljárással nem értettem egyet. A járőrt visszaküldtem a község házára azzal a paranccsal, hogy Zserdint hozza be a laktanyába és hozzanak magukkal bizalmi egyéneket is. A laktanyában fogjuk őrizni.

Mikor a járőr Zserdinnel a laktanyába érkezett, Zserdint a lelkiismeretem megnyugtatóására, személyesen újból megmotoztam. Motozás közben bőrsapkájának szélében valami keménységet éreztem. Zsebkecsém elölvéve, a jelzett helyen felfejtettem a varrást és onnan meglepetésemre, de a járőr mindkét tagjának nagy csodálkozására és izgalmára is, három darab zsilettpengét vettem elő. Zserdin minden kérdés nélkül azt mondta: „Szerencsénk, tiszt helyettes úr, hogy a zsilettpengéket megtalálták, mert azokkal az éjjel öngyilkosságot követtem volna el”. Zserdin ezután elmondta, hogy a zsilettpengéket azért varrta a sapkája szélébe, hogy elfogása esetén, ha szökésre nem kínálkozik alkalom, segítségükkel öngyilkosságot kövessen el, mert nem volt hajlandó többé fegyházba visszatérni.

•

A személymotozásnál az adott ember és a rajta lévő ruházat igen korlátolt kutatási terület. Azt hinné az ember, hogy itt a motozónak okvetlenül meg kell találni minden elrejtett tárgyat. A gyakorlatban ez azonban másképp van. A tapasztalatok mutatják, hogy az elrejtett tárgyak sokszor ismételt motozás után sem kerülnek elő. Ennek mindig az az oka, hogy a motozó nem értett a motozáshoz. Felületesen, tervszerületlenül, kapkodva és hozzáértés nélkül végezte a motozást. A személymotozáshoz érteni kell. Az elrejtési lehetőségek elképzelése, az alapos és tervszerűség biztosítja a sikert. A „végigtapogató”-sal rendszerint nem érünk célt. A motozás végrehajtásánál követendő szabályokat a bűnügyi nyomozástan tanítja.

III.

Igazoltatás eredménye.

Beküldte: MÉSZAROS MIHÁLY tiszthelyettes (Huszt).

1934 július havában a Budapesttől 60 km távolságra fekvő Szalkszentmártoni őrsön szolgáltam. Egyik esete 19 óra tájban, szolgálaton kívül, a községben sétáltam. Séta közben bepillantottam a piac-

téren lévő egyik vegyeskereskedés nyitott ajtaján és az üzletben egy idegen, gyanúsak látszó fiatal embert pillantottam meg. Betértem az üzletbe. Az üzletvezetőt félrehívtam, érdeklődtem, ismeri-e a fiatalembert és az mit vásárolt. Az üzletvezető elmondta, hogy az idegen fiatalember egy teljes öltöny alsó- és felsőruhát vásárolt. A ruhát, a hátsóhelyiségbe félrevonulva, azonnal magára is öltötte, az addig rajta volt kék csikos, intézeti féle ruhát pedig összezsomagoltatta és a csomagot magához vette. E beszélgetés közben a fiatalember kisurrant az üzletből és gyors léptekkel Dunavecse irányába igyekezett. Távozását azonnal észrevettem és utána indulva, az üzletől mintegy 50 lépésnyi távolságra utolértem. Mivel hirtelen elillanása és főleg a ruhacsere még gyanusabbá tette előttem, felszólítottam, hogy igazoltatás végett kövessen a község házához. Felszólításomnak minden vonakodás nélkül engedelmeskedett. Elindultunk a község háza felé. Útközben a templom előtt elterülő fás, virágcsoportos téren kellett áthaladnunk. Ideérve, a fiatalember merész elhatározással eldobta a csomagját és futásnak eredt. Kardot rántva, utánavettem magamat, hátulról elkaptam a gallérjánál fogva, és így a község házára kísértem.

A község házára érve, felszólítottam, hogy igazolja magát. Emberem semmivel és semmi módon nem tudta igazolni magát, ezért a jelen volt bizalmi egyének előtt kibontattam vele a csomagját. A csomagból az aszódi javítóintézet által kiadott és bélyegzőjével ellátott intézeti ruha került elő. Ezt cserélte fel a most rajtalévő ruházattal a piactéri üzletben. Most már beismerte, hogy 5 nappal ezelőtt az aszódi javítóintézetből szökött meg. Éjszaka, lepedőkből készített kötélén, mászott ki az ablakon.

Megmotoztam. A nadrágja zsebéből 210 pengő ezüst- és négy pengőzt tartalmazó zacskó, továbbá 70 pengő papírpénz került elő. A pénz holszerzésére vonatkozólag feltett kérdésre előadta, hogy Aszódról a szökés után Budapestre gyalogolt és ott összetalálkozott egy ismerőseivel, aki két hónappal azelőtt szabadult az aszódi javítóintézetből. Másnap éjjel a VIII. kerületben egy nagyobb vegyeskereskedésbe álkulescsal behatoltak és onnan hozták a pénzt. Állítása szerint társa lakás nélkül Budapesten csavarg és ugyanannyi pénz van nála. Ezekután elfogtam, az őrsre kísértem és őrsparancsnokomnak jelentést tettem. Őrsparancsnokom az ügy nyomozására és a lopott pénzből Szalkszentmártonban elköltött összeg megállapítására, másodmagammal szolgálatba vezényelt. Elindulás előtt megnéztem a Nyomozati Értesítőt, hol az ugyanaznap számban embereimet meg is találtam. Gábor Ferencnek hívták. Az aszódi őrs, mint javítóintézeti szökevényt kereste azzal, hogy Gábor közvetlenül a szökése után Aszódon betört egy hentesüzletbe és onnan néhány kiló zsírt lopott. Erre vonatkozólag ismét kikérdeztem. Gábor a budapesti betörést most is beismerte, de az aszódi lopást tagadta. Azt, hogy Budapesten a kérdéses üzlet melyik utcában van és az kinek a tulajdona, nem tudta megmondani, mert oda társa vezette el, aki a hellyszínnel ismerős volt.

A Szalkszentmártonban lefolytatott nyomozás után Gábort, az aszódi őrs egyidejű értesítése mellett a bűnjelekkel együtt a budapesti főkapitányságra kísértem. A főkapitányságon átnéztük a nyilvántartásokat. Kiderült, hogy abban az időben a VIII. ke-

rületben egyáltalán nem történt lopás. Gábor erre beismerte, hogy félrevezetett bennünket. Úgy gondolta, hogy Budapesten átadjuk a rendőrségnek és mivel a megjelölt helyen és időben nem történt lopás, szabadon fogják bocsátani.

Gábor elfogása napján a Szalkszentmártontól 14 km-re fekvő kunszentmiklósi őr állomáshelyén, a déli órákban, az üzletvezető távolléte alatt a padláson át, ismeretlen tettes behatolt a Hangya Szövetkezet üzlethelyiségébe és a nyitva volt pénztárból kb. 270 pengő készpénzt ellopott. Még a budapesti főkapitányságon voltunk Gáborral, midőn ott megjelent a kunszentmiklósi őr járőre és kikérdezte Gábort. Gábor hosszas faggatás után oda módosította előadását, hogy a pénzt nem Budapesten, ismeretlen társával lopta, hanem elfogása napján, a kunszentmiklósi Hangya Szövetkezetből, hova fényes nappal az ebéd idő alatt, a padláson keresztül egyedül hatolt be. Azt is elmondotta, hogy a kunszentmiklósi Hangya Szövetkezetnél néhány évvel ezelőtt tanuló volt, így ismerős volt a helyszínnel és nem esett nehezeire a behatolás.

Gábor természetesen hosszabb időre újból visszakérült a javítóintézetbe.

A csendőr tulajdonképpen sohasem tekintheti magát szolgáltonkívül lévőnek. Járjon nyitott szemmel, figyeljen és ha valamit észlel, járjon utána a dolognak. Ennél az esetről is szolgáltonkívüli megfigyelés és fellépés hozott igen szép eredményt.

Ha a községekben és az országutakon a járőrök és szolgálton kívül álló csendőrök valamennyien ilyen alaposan szemügyre vennék az ott megforduló idegeneket, úgy hathatósan működnének közre a csendőrség legnehezebb problémájának, a mozgó, csavargó bűnözés problémájának megoldásában. Az ország útjait és községeit százszámra róják a munkakeresés, ügynökösködés ürügye alatt csavargó kétes elemek, akik vagy azért csavarognak, hogy e közben bűnözésből tarthassák fenn magukat, vagy pedig menekülnek a máshol elkövetett bűncselekmények miatt való üldözésük elől. A mozgó bűnözés leküzdésére az egyetlen hatásos eszköz, az idegenellenőrzés célszerű és szigorú kezelése.

BERTALANNÉ

KERESZTÉNYBÚTORSZALON

Hálóók, ebédők, kombinált szobák, konyhák, előszobák, kárpitos különlegességek. FIZETÉSI KÖRVEZMÉNYEK! A BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA

Budapest, Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 140-899 Díjtalan árajánlat

IFJ. KELE LÁSZLÓ

Író-számológép javítóüzeme,

„FORTUNA” írógépek magyarországi vezérképviselete. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b. Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10 % engedmény.”

HIREK

Fodor Emil ny. g. százados

Érdemes, öreg bajtárs hagyott itt újból bennünket. 1940 február 27-én 69 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt budapesti lakásán Fodor Emil ny. g. százados.

1871-ben született Aradon. 1891-ben önként bevonult a volt cs. és kir. 6. gyalogezredhez. 1894-ben belépett a szegedi csendőrkerület állományába, mint próbacsendőr. Kiváló képességeivel felküzdötte magát a számvivő tisztikarba. 1910-ben számvivő hadnaggyá, 1915-ben számvivő főhadnaggyá és 1919-ben gazdasági századossá léptették elő. Szolgált a régi szegedi, brassói, pozsonyi, budapesti és a kolozsvári kerületeknél. Mint gazdasági tiszt, az 1915–1917-es években az orosz határon volt a 19. honv. gyalogezred kötelékében. Az ezred történetében is megemlékeznek róla, kiemelve gondos és lelkiismeretes ténykedését, mellyel mindig időben és a viszonyokhoz mérten a legjobban gondoskodott a harcoló csapatok élelmezéséről és felszereléséről. Megkapta a Károly csapatkeresztet, majd pedig az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataiért a Koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján és a Legfelsőbb dicsérő elismerést a kardokkal. A kommun bukása után Szombathelyre került, ahol mint az újonnan felállított szombathelyi kerület törzsgazdasági hivatal főnöke szerzett kiváló érdemeket. 1923 október 1-én ment nyugállományba.

1940 február 29-én temették az óbudai újtemetőbe, a bajtársak, hozzátartozók és tisztelők nagy részvéte mellett.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

VAKÁNY

KALAPOS MESTER

Baross Szövetség tagja.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 33

TELEFON: 130-455.

KÖRNYEI ISTVÁN és NAGY LÁSZLÓ

KATONAI ZSINOR és PASZOMÁNYKÉSZÍTŐK
BUDAPEST, IV., MOLNÁR-UTCA 26.

TELEFON: 182-104. Baross szövetség tagja. Postatak. csekkszámla: 21.028

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.
Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

A CSENDŐRSÉGI GYÓGYHAZAK MEGNYITÁSA. A balatonfüredi és hévízszentandrás csendőrségi gyógyház május 2-án megnyílik. A beutalásokra nézve a folyó évi március 1. és 15-i Cs. K.-ben közzétett erre vonatkozó rendeletek irányadók. A Cserba terhére csupán a májusi és szeptemberi gyógyidőszakokra lehet beutalást kérni. Eziránti kérvényeket legkésőbb április 3-ig a HM. úrnak (20. osztály) kell előterjeszteni.

Dicséretetek. A m. kir. VII. honvéd hadtestparancsnokság Sütő István, Rékási István és Hollós István miskolci VII. kerületbeli tiszthelyetteseket a honvédelmi szervek önfeláldozó, öntevékeny és eredményes támogatásáért *hadtestparancsnoki dicséretben* részesítette.

Kerületi parancsnoksági dicsérő okiratot kaptak: Dobos István, Szamosi Pál, Szalai Sándor IV., Bányai József I., Gellai Vince, Máté János, Szamosi Nándor, Polgár József tiszthelyettesek, Somos László, Bajor József II., Nyers László, Menyhárt Ferenc szv. tiszthelyettesek, Fehér Károly, Nagy Sándor VIII., Bécsi István, Balogh József v. törzsőrmesterek, Molnár Vendel, Szűcs Lajos, Csillag Vendel, Hegedűs Ferenc II., Bognár Pál I., Lakatos István, Kovács János III., Veres János, Péterhidai Ferenc, Galambos Lajos, Vajda József III., Tavas István, Cserti János, Bozsó István, Timár Lajos, Laki Gyula, Kiskárpáti János, Németh József I., Bajnóczy Miklós törzsőrmesterek, Győrfi János, Deák Vendel őrmesterek (Pécsi IV. kerület), Járomi Lajos, Kardos József, Szűcs József, Mocsár József, Bánóczy János, Róka János, vitéz Ambró András, Magyar József, Oláh András tiszthelyettesek, Békefi József irodai tiszthelyettes, Kiss Pál, Sándor Mihály v. törzsőrmesterek, Dubóczki István, Bíró István, Lövész József, Madaras Lajos, Halona Ferenc, Lakatos Mihály, Pálos József, Kovács István I. törzsőrmesterek, Deák János, Rózsa Jenő, Lantos János I. őrmesterek (Miskolci VII. kerület).

Kerületi parancsnoksági nyilvános dicséretet kaptak: Palkó József irodai tiszthelyettes, Nagy György II., Gerencsér András, Szabolesi János, Bőjte Elek, Varga Sándor II., Varga Ferenc I. törzsőrmesterek, Bakonyi József, Kőszirtes János, Király József, Béres Mihály, Dénes Flórián, Fehér Ferenc, Csaba Ferenc, Simon Ferenc, Hernád István, Fenyves János, Tóth Ádám, Tar János, Végh József I., Szirtes Pál, Szalai Márton, Somos Mátyás, Sipos István, Király Mihály, Patonai

A pestszenterzsébeti járőrvezetői tanfolyamot *Istenes Dezső* őrmester végezte legjobb eredménnyel.

István, Szalinay Lajos őrmesterek, Janka István, Szalontai Ferenc, Varga Géza, Potondi István, Zengő Károly, Szava János, Valkai Sándor, Szeles János, Király György, Varga Ferenc III., Babos Lajos, Molnár József II., Fegyveres Lajos, Tuboly István, Tóth József V., Békési János, Horváth István I., Magyar István I., Kisházi Gyula, Szebeni János, Ungvári István, Nyerges Mihály csendőrök (Pécsi IV. kerület), Gögs Bálint, Kálmánchelyi Sándor, Bánóczy János, Halmos Gyula, Járomi Lajos, Tóth Antal II., Bognár Mihály tiszthelyettesek, Szalóki Lajos v. törzsőrmester, Barta Gábor, Felföldi György, Gál Ferenc II., Nagy István V. törzsőrmesterek, Polgár János, Komáromi József, Fodor János, vitéz Kocsis Ferenc, Vida József, Egedi Mihály, Józsa János Úveges János, Pálmai Dezső, Takaró József, Takács Ambrus, Csató János őrmesterek, Solymosi András, Szabó Sándor IV., Csontos István, Bakondi Imre, Fodor János, Csapó Jenő, Kővári Sándor, Kemeesi Miklós, vitéz Kocsis László, Megtért Ferenc csendőrök (Miskolci VII. kerület).

A csendőrségi jutalmazási alaphoz felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Horváth István II. őrmester és Sütő Zsigmond csendőr együtt 5 P, Bodó Ádám tiszthelyettes és Griffel Mihály törzsőrmester együtt 4 P 96 f, Tajthi

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

KOCSIS KÁLMÁN
írógép és irodacikk szaküzlet

Budapest, XI. Horváth Miklós körtér 8.
(Verpeléti út sarok). Távbeszélő: 26-86-37. szám.

Gyűjtőforgalom. Szállítás. Vámolás. Beraktározás. Lombardirozás.

BORON TRANSPORT Compagnie
nemzetközi és tengerentúli szállítmányozás.

MÁV. belsőút áruszállítási ügynöksége. Baross Szövetség tagja
Hajózási képviselő.

Központi iroda: Budapest, V., Szé. István-krt 4. Tel.: 114-285, 122-124. Távirat: Woldop

Kauderer Károly

accumulátor gyártó üzeme,

Bpest, VII. Nagyatádi Szabó-u. 24. T.: 421-577

Fióküzeme: IX., Erkel-utca 14 Tel.: 186-408

Gyárt, javít és tölt bármilyen típusú autó indító accumulátort

Gallicza Gyula

írógép üzeme

Budapest, V., Zrínyi-utca 16. Tel.: 127-637.

Az összes rendszerű írógépek, kedvező
fizetési feltételek mellett is.

TRIBON

RUHÁZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

A makói járőrtárs iskolát Köves Ernő próbacsendőr végezte legjobb eredménnyel.

Gáspár törzsőrmester és Sipos László csendőr együtt 19 P 34 f, Iker József tiszthelyettes és Szűcs Ferenc csendőr együtt 4 P 62 f, Tóth József őrmester és Kriska László prb. csendőr együtt 7 P; — a székesfehérvári II. kerületben: Fehér Pál törzsőrmester 75 f, Varga István II. csendőr 75 f, Molnár Ferenc törzsőrmester 60 f, Fekete József csendőr 60 f, Baji László őrmester 3 P 69 f, Kárnitz József prb. csendőr 3 P 69 f, Madarász Ferenc tiszthelyettes 31 f, Sebestyén József törzsőrmester 31 f, Almási Ferenc csendőr 31 f, Szabó Ambrus alhadnagy 2 P 48 f, Vértés György tiszthelyettes 2 P 48 f, Ács József törzsőrmester 2 P 50 f, Kiss József csendőr 2 P 50 f, Nagy György törzsőrmester 2 P 50 f, Csiba László csendőr 2 P 50 f, Paál Pál tiszthelyettes 1 P, 95 f, Debreceni József csendőr 1 P 95 f, Vázsonyi Vince csendőr 1 P 49 f, Fekete István prb. csendőr 1 P 50 f; — a szombathelyi III. kerületben: Székely József tiszthelyettes, Keszei József, Kovács Pál, Csizmadia Endre őrmesterek egyenkint 27 P 50 f, Göcze József tiszthelyettes, Telekesi István csendőr egyenkint 5 P, Németh Géza törzsőrmester, Kunsági János csendőr egyenkint 10, Szabó István törzsőrmester 1 P 32 f, Szabó József III. törzsőrmester 1 P 31 f, Fölnagy Sándor törzsőrmester, Molnár István őrmester egyenkint 1 P 50 f, Magyar József, Porogi Rókus csendőrök egyenkint 3 P 75 f; — a pécsi IV. kerületben: Déri József törzsőrmester, Lengyel József csendőr egyenkint 2 P 55 f, Polgár György tiszthelyettes 2 P 49 f, Vizi György csendőr 2 P 48 f, Haypál Sándor őrmester, Valkai Sándor csendőr egyenkint 7 P 46 f; — a szegedi V. kerületben: Bán Imre tiszthelyettes és Papp Zoltán csendőr együtt 12 P 40 f, Járomi Lajos tiszthelyettes, Bárdos Mihály törzsőrmester, Szolgaházi Mátyás és vitéz Nagy Imre csendőrök együtt 10 P 64 f, Demeter Imre tiszthelyettes és Dudás Sándor őrmester együtt 6 P 14 f, Németh Lajos és Pásztor József csendőrök együtt 2 P 64 f, Tóth István csendőr 6 P 21 f, Kelemen János törzsőrmester és Szukor Béla csendőr együtt 2 P 50 f, Bognár Ferenc törzsőrmester v., Lakó Antal törzsőrmester, Balás János és Szabó Imre csendőrök

együtt 24 P 05 f, Szakács István és Varga Mihály csendőrök együtt 3 P 46 f, Cs. Papp István őrmester és Kondorosi Károly csendőr együtt 5 P, Zoltán István törzsőrmester és Herédi István csendőr együtt 5 P, Szalóki János és Kertész József őrmesterek egyenkint 90 f, R. Papp Károly csendőr 3 P 43 f, Gáspár Lajos törzsőrmester és Hollósi Imre prb. csendőr együtt 5 P, Honti József tiszthelyettes 29 P 76 f, László József őrmester és Dombi Lajos csendőr együtt 6 P 30 f, Ujvári Jenő csendőr 1 P 84 f; — a debreceni VI. kerületben: Kiss Antal törzsőrmester 11 P 14 f, Berényi Ferenc törzsőrmester 11 P 13 f, Berki Gyula törzsőrmester 1 P, Vass Sándor csendőr 40 f, Győri Sándor csendőr 40 f, Szórád Mátyás törzsőrmester 2 P 50 f, Vörös Ernő prb. csendőr 2 P 50 f, vitéz Németh András tiszthelyettes 1 P 72 f, Becsei Jenő törzsőrmester 1 P 12 f, Szabó Sándor csendőr 1 P 11 f tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Fegyverhasználatok. A kölesei őrs állományába tartozó Ujjalusi János törzsőrmestert szolgálatban, február 26-án Kölese község vásárterén Tuba Kálmán tiszakörödi lakos lefegyverzési szándékából megtámadta. Ujjalusi törzsőrmester támadója ellen szuronyfegyvert használt és azt oly súlyosan megsebesítette, hogy az orvosi rendelőben, kezelés közben meghalt.

A berecei őrs állományába tartozó Jánosi István csendőrt március 3-án a község utcáján szolgálaton kívül Maróczy Béla becskei lakos megtámadta és egy karóval könnyebben megsebesítette. Jánosi csendőr támadója ellen kardfegyvert használt és annak mindkét kezén 8 napon belül gyógyuló sérülést ejtett. Maróczyt az őrs őrizetbe vette.

Csendőrségi Közlöny 5. szám. Szabályrendeletek. Felvidéki és kárpátaljai területeken iparjogositványok megszűnése következtében iparüzés céljára nem használt helyiségek hasznosítása. Sajtoellenőrzés. Cserba, szolgáltatásaira igényjogosult betegeknek a balatonfüredi és hévízi csendőr gyógyházakba való beutalása az Alap terhére. A m. kir. csendőr gyógyházak számára kiadott „Általános határozványok” módosítása. 37. M. ismétlőpisztoly rendszeresítése. „Cs.-I.” (Szut.) helyesbítése. Csendőrségi gyógyházakba való beutalás céljaira új kérvény-ürlap rendszeresítése.

Ezrednap. A volt cs. és kir. 4-ik huszárezred március hó 31-én Szegeden ezrednapot tart. Az ünnepély délelőtt 12 órakor a rókusai templomban szentmisével kezdődik, mise után az ezred emléktáblájának megkoszorúzása és díszmenet az emléktábla előtt. 13 órakor bajtársi ebéd az Ipartestület Székházában. (vitéz Pálffy István ny. tiszthelyettes.)

„Fogalmazzunk magyarul” címmel a hivatalos nyelv magyartalanságainak kiküszöbölése végett nyelvhelyességi szójegyzéket állított össze **Zolnay Ödön dr.** ny. min. tanácsos. E szójegyzék nem könyv alakjában, hanem egy 3 részre hajtható színes kartonlapon, — minden magyarázat nélkül — betűrendben sorolja fel a gyakran előforduló helytelen kifejezéseket és mellettük hasábosan a helyes kifejezéseket, tehát szemléltető és könnyen kezelhető. A szójegyzéket a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő bizottsága átvizsgálta.

TÁMOGASD

A HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL
magad és családod
JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐBOROSS JÁNOS
AUTÓKAROSSZÉRIA ÜZEMEALAPÍTVÁ: 1918. ÉVBEN. TÁVBESZÉLŐ: 18-82-18.
BUDAPEST, IX. ERKEL-UTCA 17/B. (Kálvin-térnél.)
LUXUS ÉS ÁRUSZÁLLÍTÓ KAROSSZÉRIÁK,
ÜZLETI REKLÁMKOCSIK ÉPÍTÉSE ÉS JAVÍTÁSA

Nedves falak

szárazzáttételéhez

„SANIT”

habarcstömítő

Posnansky és Strelitz R. T.

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEŐ-UTCA 13. SZÁM. TELEFON: 12-28-29; 12-82-85.

A szójegyzék a gyakorlatban igen használhatónak bizonyult. Új, magyaros írásmódor kifejlesztése végett nemzeti érdek, hogy ez a szójegyzék minden íróasztalra eljusson, szabályait országsszerte általánosan alkalmazzák, hogy a közélet nyelve megtisztuljon a nyelvet elcsúfító és sokszor értelemzavaró szófüzésektől és közelebb jusson a nép romlatlan, magyaros nyelvéhez. A szójegyzék ára 50 fillér, megrendelhető és kapható a szerzőnél. A vételárát a m. kir. postatakarékpénztár útján a 15.493. sz. csekkzámlára is meg lehet küldeni. A szerző címe: Budapest, II., Ostrom-utca 8/b.

Megjelent a repülők lapja. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat, a Magyar Szárnyak márciusi száma most jelent meg. A lap vezércikkét dr. *Ember Sándor* országgyűlési képviselő írta, aki Mátyás király születésének ötszázadik és a kormányzó jubileumáról értekezik. Rendkívül érdekes cikket írt még vitéz *Tarnóczy Sándor* repülőezredes, dr. *Szegheő István* légügyi főtanácsos, dr. *Hille Alfréd* repülőalezredes a finnországi éghajlatról, *Jánosy István*, *Halmossy Simon* repülőhadnagy a rádióról és *Szönyi József* a vitorlázó repülés új magassági rekordjáról. A lap közli *Bisits Tibor* repülőőrnagy cikkét is a nyugati és az északi háború kiemelkedő légi harcainak hiteles történeteit. A legújabb légiforgalmi krónikák mellett megtaláljuk a műszaki, gépismertetési, ifjú repülői rovatokat is. Az új szám csaknem 50 eredeti fényképet és rajtot közöl. A Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII., Üllői-út 12.) kívánatra ingyen küld.

Murgács Kálmán dalköltő 31 legszebb nótáját esinos füzetben, könnyű, magyaros zongoraletétben jelentette meg. Ára 2 pengő a szerzőnél, Budapest, IX., Üllői-út 31.

Eladó telek. Szentendre legszebb részén, a Pismán déli hegylejtőjén 1350 négyszögletes telek, 252 fiatal gyümölcsfával, készpénzért, négyszögölenként 2 P 25 f-ért eladó. Bővebbet a budapesti esendőr szárnyparancsnokságnál (I. Bőszörmenyi-út 21.).

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Török bankház (Budapest, IV., Szervita-tér 3.) mellékletét.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnok. A pécsi IV. kerületben *Tihanyi Imre* törm. v. ideiglenes őrsparancsnokká kinevezetett.

IRÓGÉPEK 12.-PENGŐS HAVI RÉSZLETRE

utí és irodai gépi új legmodernebb kivitelben kaphatók, írógépek javítása, vétele és becserelése.

HÖNSCH JÁNOS

hadirokkant írógépműszerész mester.

BUDAPEST, VI., Gr. Zichy-Jenő-utca 34.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budaöki-út 60. sz.

AZ ETERNA-ÓRA

olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmárka 1856 óta.

AJAX

acélárak

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerző- és szerkesztési-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéltüvelények. Szűrkeöntvények. Csavar és szerszámárak. Szekényvárányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkesztetek. Hidak. Darnk. Textilgépalkatrészek. Szekérkerékek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

Tichler János

papíráru, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráru gyára

Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 129-748

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási álciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteltedijban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatát a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelge alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő választélyegyet mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlélexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Kárpátalja. Várjon türelemmel, intézkedés történik.

16.224. Olvassa el lapunk 1939. évfolyamának 174. oldalán a pátyi őrs útján küldött és a 726. oldalán „K. I. Debrece” jeligés üzenetünket. Az ott mondottak értelemszerűen az Ön esetére is vonatkoznak.

Tur. Természetesen az igazi szülők és nagyszülők születési anyakönyvi kivonatára van szükség. A származás csak így igazolható.

555.777. 1. Kérheti a felvételt a budakeszi József főherceg szanatóriumba (a 8/1925. Cs. K. és a 13/1933. Cs. K.-ben erre vonatkozó rendelkezés szerint), vagy a parádi Csevice forráshoz. Utóbbira nézve a Cs. K.-ben egy hónapon belül megjelölni a rendelet. 2. Ebben az évben várható, de közelebbi időpont még ismeretlen. 3. Kormányrendelet értelmében mindenkinek kötelessége megfizetni a húsforgalmi adót. Az előjáróságnál megnézheti a vonatkozó rendeletet.

Felvidék. Az előléptetési idejét a velünk közölt hiányos adatok alapján megmondani nem tudjuk. Ehhez a minősítés adatainak ismerete is szükséges. A többi adat alapján pedig tájékozódhatik a csendőr is az előléptetési szabályból (3. pont és D. melléklet).

Nem vagyok meggyőződve. Neve latinból magyarosított keresztnevé. Meghagyható.

33.333. A világháború idején rendszeresített sebesültek érme a világháború befejezése után szerzett sebesülésekért nem ítéltet oda. Terve van véve egy újabb érem rendszeresítése külföldi ellenséggel vívott harcok sebesülteinek részére. Várjon türelemmel, a rendeletről mindenki értesül majd.

Török Balázs, Szentendre. Sajnáljuk, nem segíthetünk. Ha sehogy sem sikerül beszerezni, jelentse be. Mást nem tehet.

Parád. Megtesszük díjmentesen. Küldje be.

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZTÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Paőr Vincze,

BUDAPEST, Király-utca 77. sz.

FEINER GYULA

Márkus órák

arany, ezüst ajándéktárgyak megbízható kivitelben. Kedvező fin. feltételek, szakszerrúj javítások. ● Keresztény magyar biztet.

ÓRASÉKSZERÉSZ

SZOMBATHELY

GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 6

BARNA ANDOR

látzerspecialista,

optikai és fotokészítő. A m. kir. Honvédség, OTBA, MABI, Posta, HEV szerződéses szállítója. Budapest, VI., Andrássy-út 26. — Telefon: 316-546. (Az „Opera” kávéház mellett.) A testület tagjainak 10% kedvezmény. Vidékiek készséggel küld árajánlatot.

Rheinmetall írógépek

**STRUBE
REZSÖNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLO: 114-142.

A magy. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

A Felvidék legnagyobb és legolcsóbb cipő és harisnya beszerzési forrása

CIKTA
KASSA, Fő-utca 33.

Lábpórási osztály, harisnyajavítás, cipőjavítás

Halászat. Egyes halfajok ivása rendes körülmények között már február közepe táján megkezdődik s hetekig eltart. Majd rövidebb-hosszabb szünetekkel folytatódik a különféle fajok ivása, általában május-júniusig. Különösen áll ez a Balatonra. A mostani rendkívüli időjárás miatt az ivás ideje néhány héttel kitolódott s csak akkor indul meg, amikor a vizek jégtakarója legalább részben elolvadt. A halászat ellenőrzése az ivási időszakok alatt a legfontosabb, mert ilyenkor lelkiismeretlen orvhalászok ezrével verik agyon bottal a partmenti sekély vizekben nagy tömegekben ficákoló halat. Ez a tömeges pusztítás érzékeny kárt okoz a halgazdálkodásban, következésképpen a nemzeti vagyonban. Ezért minden megengedhető eszközzel meg kell gátolni. Halas vízzel rendelkező őröknek meg kell állapítaniuk, hogy a vizekben lévő halfajok ivási ideje mettől-meddig tart. A pusztítást megakadályozó előkészületeket már január végén célszerű megtenni, ami abban áll, hogy kioktatják a B. egyéneket; szemmel tartatják a közismert orvhalászokat, akik a tapasztalat szerint nem szoktak megjavulni; érintkezésbe lépnek a halőrökkel s megbeszélik a tennivalókat, az érintkezés módját stb. Az őrsparancsnoknak gondoskodnia kell, hogy az alárendeltnek a halásztörvénybeli ismereteiket alaposan felfrissítsék. Az ivás beálltával pedig fokozni kell a szolgálatot is a veszélyeztetett részekben gyakoribb portyázással, lesállításokkal, a víz közelébe eső községek éber figyelmével. Egyes balatoni őröket meg is szoktak erősíteni az ivás idejére. Így előkészülve, sikeresen vehetik fel az őrök a harcot.

Izsák. Jutas. Tisztelgés. Ha a honvéd (esendőr) nincs szolgálatban, szobába lépéskor leveszi a főveget még akkor is, ha oldalfejjel van.

Cigányrazzia. A járőrnel persze csak 2 bilincskészlet van, a cigányokat viszont meg kell bilincselni, ezért jó, ha több fűzősinórt visznek a szokásos razziákra. Igen jó szolgálatot tehet!

Keselymező. 1., 2., 4., 5. Pályázatot hirdetnek a Honvédségi Közlönyben minden évben, rendszerint április-májusban. Ott mindent megtalál. A múlt évi pályázat feltételei valószínűleg ez évben sem változnak. 3. Elég nehéz. 6. Igen.

Cs. F. A Szut. 399. pontjának 2. és a 405. pont 2. és 3. bekezdése megfelel a kérdésre. Eszerint bűnvádi ügyre vonatkozó feljelentést az őrs valamennyi tagja köteles bárhol és bármikor elfogadni. Közbiztonsági szolgálatban álló járőrök pedig kötelesek a náluk tett fontosabb feljelentés ügyében a nyomozást azonnal megindítani, ha csak fontosabb és sürgősebb szolgálati ügy nem gátolja őket ebben. Hogy a 20 nappal előbb elküvetett sikkasztás vétsége ilyen fontosabb feljelentésnek tekintendő-e, azt a helyzet s a esendőr lelkiismerete mondja meg. Valószínű furesán nézne az őrsparancsnok az olyan járőrre, amelynél egy távoli községben panaszt tettek, de a járőr bevonul nyomozás nélkül, mert karhatalmi szolgálatra volt kivezényelve s az erre megszabott idő lejárt. A esendőr nem óráberes, a esendőri hivatást nem lehet órához, hivatalos időhöz kötni. A vezénylési pótdíjkimutatás pedig ne okozzon Önnek gondot, ott vannak az idősebb bajtársak, azoktól mindent megtud s megtalálja az illetékszabályzatban is.

Nagyvárad. Napi 1 pengő 50 fillért fizet. Az 1934. évi 4. Cs. K.-ben közzétett 150.124/VII. b. 1934. számú B. M. körrendelet szabályozza ezt.

Ipoly. Szervezési adatokat nem közlünk.

22.222. A háborús emlékéremről az apa nem mondhat le. Olvassa el lapunk 1939. évfolyamának 835. oldalán „Abaújszántó” alatti üzenetünket.

Nemes. A nemesség apai és nem anyai ágon száll át, Önt tehát nem illeti meg.

B. J., Debrecen. A keresett címet nem találjuk. A beküldött munka jó, közölni fogjuk.

Zilah. A volt es. és kir. 51. gyalogezred irattára a kecskeméti vármegyei katonai parancsnokságnál, a esőti leszerelő tábor irattára pedig a honvédelmi minisztérium hadisírgondozó osztályánál (Budapest, Hádik-laktanya) található. A másíkról nem tudunk.

88.888. Nem állapítható meg.

Dumen. Nem találtuk meg.

Szarka próbacsendőr. A volt komáromi 5. tüzezred iratai Győrben, a vármegyei katonai parancsnokságnál találhatók.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Paczolai őrm. Nincs különösebb érdekessége, annyi, mint a mai számunkban közölt havas képeknek.

Március. Jók, de helyszüke miatt nem közölhetjük.

Kálmán esendőr. Közljük. Egészen jó felvételek. Máskor is küldjön.

Dunamenti. Közljük. Igen szépen fogalmaz.

Hargitaváralja. Bizony a képek nem sikerültek. Sütések, foltosak. Régebbiek jobbak, sőt jók voltak. A február 15-i dícséret nyilvános volt és azért a parancsnokságoknak címezve, hogy azok vegyék tudomásul az állományukba tartozók ilyen munkásságát.

Keszthelyi „Súlyba — egy!” Nem jó, mert éppen az nem látszik, amit szeretnénk. A háttér zavar és csúnya.

U. J. Tavasz küszöbén. A tépelődés gondolatai helyett inkább lelkesítést szeretnénk. Céljainknak az felel meg.

Erdély felé. Február 25-én adta fel levelét, akkor már a március 1-i számunk nyomdában volt, így nem tudtuk már közölni a volói esendőr-napról küldött tudósítást. A március 1-i számunkban is kevés helyünk volt, de ennek talán még szorítottunk volna helyet, ha idejében kapjuk. Sajnáljuk, hogy a főtisztelendő úr arcképét sem közölhetjük, ez ellenkezik elveinkkel. Az emlékdombrol készült kép jó, alkalomadtán közzétesszük. A kis madárka ügyes felvétel, közljük. Jövőben is szívesen látjuk, de nem a filmet kell beküldeni, hanem másolatát. A filmeket visszaküldtük.

Lengyel esendőr. Küldje be a cikket. Ha most nem lesz is idősebb, azért nem lesz felesleges.

Juliska. Köszönjük, igen tanulságos. Az egyik közeli számunkban hozzuk.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.
Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBE.

„ELKA” lakberendezési vállalat,
KASSA, FŐ-UTCA 94. JÓ MINŐSÉGŰ BÚTOROK SZOLID
ÁRAK MELLETT RÉSZLETRE IS.
Raktáron állandóan 30 berendezett szoba.

Vászon, fehérnemű
kelengye legjobban **Mössmer-nél**

IV. Váci-utca 1. Távbeszélő: 388-132.

Kisörssy Aladár

VARTA accumulatorok autóhoz, rádióhoz.
PERTRIX szárazelemek le rakata.
BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

FLORA

FEST, TISZTIT

ÜZEMI

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.

BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

Mecsekajla. Átdolgozva sorát ejtjük majd. A többit is küldje be, tanulságos nyomozásokat mindig szívesen fogadunk. A közlés idejét nem tudjuk megmondani, de a megfelelőek mind sorra kerülnek.

M. I., Debrecen. Köszönjük, hogy reánk gondolt, de szívesebben látnánk egyszerűen leírt tanulságos nyomozással, vagy érdekes csendőri vonatkozású írással. Kerülje a fellengős és mesterkelt fogalmazást. Úgy kell írni, ahogyan érthetően és egyszerűen beszélünk.

M. M., 1898. Jó gondolatok, de önálló cikknek nem használhatjuk.

Székelyhíd. A vers sántít, a kislány azonban jó magyar szavak a fontos.

Volóc. Megfelelnek. A közlés idejét nem tudjuk.

V. M., Monok. Küldje be még néhány versét, hogy megbírálhassuk.

Hargitaváralja. Érdekes és tanulságos dolgok. Rövidesen nyomdába adjuk. Várjuk a többit.

Méhecske. Jó, sorra kerül. Dícséretre méltó, hogy a tiszteltdíjat a repülőalapra ajánlja fel, mi azonban a szabályok szerint Önnek utaljuk ki. Juttassa el Ön illetékes helyre.

Németh testőr. Nem használhatjuk.

Megfejtések.

I.

Tettenérés

c. pályázatunkra (1940/3. Cs. L.) igen sok érdekes munkát kaptunk. Később, amikor megkezdjük a legjobbak közlését, visszatérünk a kérdésre: véletlen-e csupán a csendőr által történt tettenérés, vagy bekövetkezhet-e az tervszerű munka eredményeképpen is (les). A beküldött leírások e kérdéssről a gyakorlati tapasztalatokra hivatkozva, eltérően nyilatkoznak. A dolgozatok legtöbbszörében a kitartó munka, a tetemes fáradság, a gyanúsítottal szemben némán, de keményen vívott harc tükrözik, amiket aztán a tettenérés feletti öröm sugároz be. Így, ilyenkor látszik a háttere a feljelentések azon kitételeinek: "...tettenérte". Ezekből látszik megközelítő valóságban a járőr, az őrs munkája. Fiatalabb bajtársaink igen jó hasznát vehetik majd a leírásoknak, kísérik figyelemmel azok közlését.

Pályázatunkon résztvettek: *Arkosi Gyula* alldgy. (Budapest), *Baczonyi Jenő* thts. (Egyek), *Gy. Balogh István* őrm. (Sarkad), *Bata Bálint* csendőr (Lőrinci), *Bárany István* thts. (Debrecen), *Beczkó József* thts. (Szombathely), *Becsei Jenő* őrm. (Nyírábrány), *Bencze József* cső. (Ujszász), *Békefi Ferenc* őrm. (Szigetvár), *Bérczes József* II. cső. (Miskolc), *Bogdán Mihály* őrm. (Szentcsaba), *Borbély József* I. cső. (Vágsele), *Buda István* őrm. (Pécs), *Buzás József* cső. (Egyek), *Cseke István* ny. őrm. (Moson), *Darabos János* ny. alldgy. (Mohács), *Dömötör Lajos* őrm. (Kaposvár), *Dürge János* őrm. (Királyháza), *Endre László* thts. (Csillaghegy), *Farkas József* II. thts. (Budapest), *Ferenc József* II. őrm. (Romosfalva), *Gubacsi József* cső. (Gát), *Herczeg István* II. thts. (Keszthely), *Honos Ferenc* alldgy. (Gödöllő), *Horváth József* ny. thts. (Keszthely), *Horváth Mihály* őrm. (Véménd), *Iván Pál* őrm. (Kiskunmajsa), *Kemény Gyula* thts. (Sóstófürdő), *Kerekes Pál* thts. (Rákospalota), *Kiss András* őrm. (Pécel), *Magyar Mihály* őrm. (Fertőrákos), *Mészáros Gusztáv* thts. (Debrecen), *Molnár Géza* őrm. (Ujszász), *Németh Sándor* II. őrm. (Fonyód), *Nyitrai János* őrm. (Abádszalók), *Orbán József* I. thts. (Hosszuperesztég), *Polgár István* őrm. (Nagykátán), *Rácz Miklós* őrm. (Takesány), *Rónás Ferenc* őrm. (Peremartongyártelep), *Szajkó Győző* thts. (Nagybocskó),

Szöllősi Antal őrm. (Vaszar), *Takács Ferenc* thts. (Kassa), *Terényi Ferenc* thts. (Nagyszelmence), *Tóth Sándor* I. thts. (Toponár), *Tóth József* V. thts. (Rád), *Tóth M. István* thts. (Bácsbokod), *Végső Mihály* thts. (Monok), *Vigh Imre* őrm. (Nemesvid), *Zubor János* thts. (Karcag), *Zrinyi József* thts. (Kaposvár).

A sok érdekes, jó dolgozat szerzői között sorshúzás döntötte el a jutalom kérdését. Eszerint **Endre László** thts. (Csillaghegy), **Farkas József** II. thts. (Budapest) és **Molnár Géza** őrm. (Ujszász) kaptak jutalmat, művészi szobrásmunkát. Akiknek munkáját közöljük, azokat tiszteletdíjazzuk.

II.

Jövedéki kihágások

eseteiben a csendőr eljárása a Szolgálati Utasításban részletezve van. Írtunk róla a március 1-i számunk lexikon rovatában is. A pályázatunkra beérkezett anyagot olvasva, örömmel állapítjuk meg, hogy az őrsök ebben a munkában igen eredményesen vesznek részt. Sok-sok furlanggal ismerkedünk meg a leírásokból, de látunk mást is: azt, hogy a csendőr eszén túljárni nem olyan egyszerű... A legjobb munkát a következőktől kaptuk:

Arnyas János cső. (Tápiószéle), *Bakonyi József* őrm. (Péld), *Báró Dezső* őrm. v. (Ócsa), *Becsei Jenő* őrm. (Nyírábrány), *Bogdán Mihály* őrm. (Szentcsaba), *Csató József* őrm. (Kaba), *Dömötör Lajos* őrm. (Kaposvár), *Gyurka József* thts. (Csurgó), *Hegedűs István* thts. (Alsómihályi), *Kerepesi János* cső. (Lónya), *Kovács Gábor* cső. (Egyek), *Körmives Pál* őrm. (Toponár), *Ludvik István* cső. (Poresalma), *Magyar Mihály* őrm. (Fertőrákos), *Nyitrai János* őrm. (Abádszalók), *Ódor Lajos* thts. (Balatonalmádi), *Orbán József* I. thts. (Hosszuperesztég), *Rónás Ferenc* őrm. (Peremartongyártelep), *Sebesi János* őrm. (Resznek), *Szemes József* őrm. (Enyicke), *Vig Imre* őrm. (Nemesvid), *Zrinyi József* thts. (Kaposvár).

A legérdekesebbek: *Gyurka József* thts. (Csurgó), *Ódor Lajos* thts. (Balatonalmádi) és *Szemes József* őrm. (Enyicke) munkája. Művészi szobrásmunkát kaptak jutalmul.

III.

Zsarolási esetek

megírására hirdetett pályázatunkra **Kelemen Antal** thts. (Biharnagybajom) küldötte be a legérdekesebb és legtanulságosabb leírást. Őt jutalmaztuk. Dolgozatát később közölni fogjuk. Közöljük még **Tóth M. István** thts. (Bácsbokod) munkáját is.

Versenyfeladat.

Milyen színű

hajtókája van a tűzérnek, a huszárnak, az élelmezési katonának, a vonatesapatbelieknek, egészségügyi katonának és a többieknek? Aki a legtöbbnek tudja, azé a jutalom. **Beküldés határideje: április 1.**

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felölös: Györy Aladár igazgató.

GÁCS EDÉNYBOLT

INTÉZETEK. KÓRHÁZAK. KÁVÉHÁZAK. ÉTEKZEK. VENDEGLŐK. CUKRÁSZDÁK. HAZTARTÁSOK LEGELŐNYÖSEBB BESZERZÉSI FORRÁSA

BUDAPEST, VIII., ÓR-UTCA 4. TELEFON: 336-644

PAOR IMRE

autógumi körvulkanizáló üzem

Budapest, II., Fő-utca 45-47. sz.

TÁVBESZÉLŐ: 152-151. SZÁM.

Magyarország legnagyobb cipő-harisnya szaküzlete

Budapesten és Magyarország minden nagyobb városában

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-krt. 36: Tel.: 120-739